

မြန်မာ့

သောင်းထိုက်

ပထဝီနိဗ္ဗာန်ရေ

မြန်မာ့

BURMESE
CLASSIC
.com

ပိတ်ကူးချိုချို အနုပညာ

(၈၅)၊ ၁၆၄-လမ်း၊

တာမွေ၊ရန်ကုန်။

ဖုန်း - ၅၄၄၁၉၆/တဆင့်

စိတ်ကူးချိုချို စာအုပ် - ၂၂

ပထဝီနိုင်ငံရေး

သောင်းထိုက်

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် စက်တင်ဘာလ
တတိယအကြိမ်

စာမူခွင့်ပြုချက်
မုက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်

၇/ ၂၀၀၀ (၄)
၁၀ / ၂၀၀၀ (၈)

မုက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း
စာအုပ်ချုပ်
ပုံနှိပ်သူ

m . s . o

**ကိုမြင့်
ကိုကျော်ဌေးမင်း**

(၀၅၉၉၂)

အောင်သိန်းသန်းပုံနှိပ်တိုက်

၄၄၊ သိမ်ဖြူလမ်း

ရန်ကုန်။

ဦးမောင်ကလေး (မြဲ-၀၀၆၅)

သောကြာစာပေ

၁၅၊ ဩဘာလမ်း၊

ကျောက်မြောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်ခြင်း

တတိယအကြိမ်

စက်တင်ဘာလ၊ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်

အုပ်ရေ

၁၀၀၀

တန်ဖိုး

၅၀၀ ကျပ်

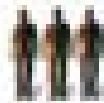

1000 the empires of islam

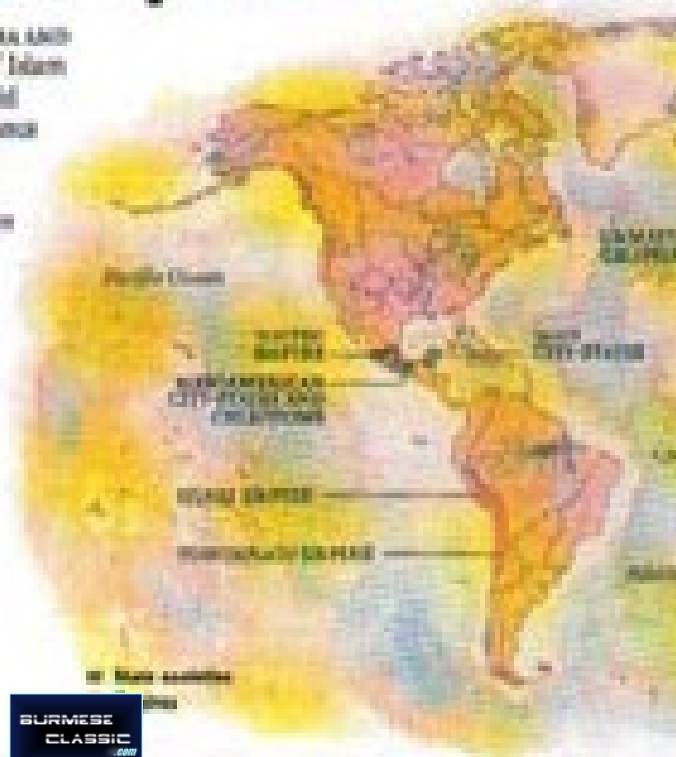
COLLAPSE IN CAIRO, CORDOBA AND Baghdad need the unity of Islam but not the prosperity. Gold from India and the Caspian is melted into coins, the common currency from Spain to Lahore, and slaves from Asia, Europe and Africa labor to mines, cities, armies and farms from Cairo to Samarkand. Meanwhile, Europe is still slipping out of the Dark Ages.

World population

Est. 100 million people

300 million

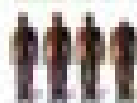

BURMESE CLASSIC .com

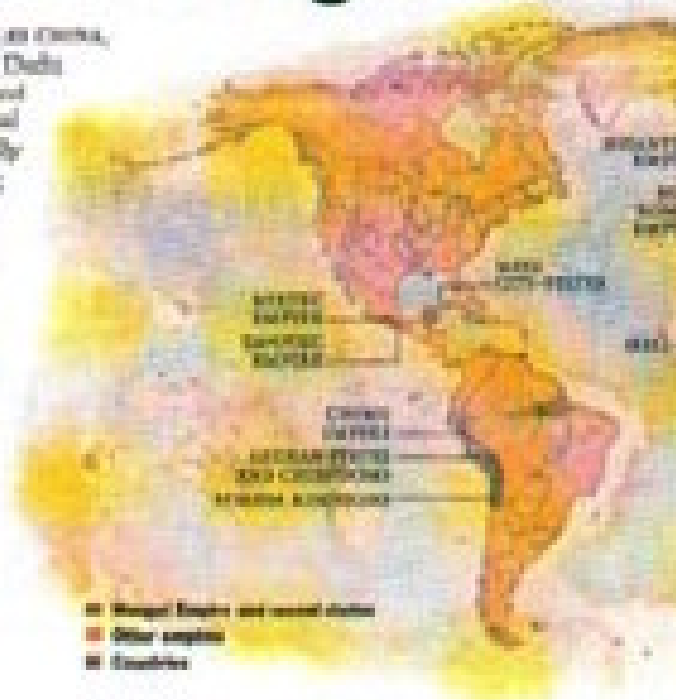
1300 heirs to the great khan

CHINA'S GREAT WALL, Korea and Mongolia from Dacia, Europe's Vikings, the united Mongol khans in Central Asia and Russia are virtually independent if not hostile, and the once subservient (and Buddhist) Il-Khans of Persia have converted to Islam. Meanwhile, driven by the decay of Byzantium, Osman and his Turks germinate the Ottoman Empire in Anatolia.

World population

306 million

As of the millennium

Center of The World

Baghdad
 Center of world trade, one of the most prestigious empires. Arabs Constantinople in the Byzantine Empire. Ending in long dynasty China.

Most Valued Commodities

- Gold
- Silk
- Slaves
- Porcelain
- Silver

Center of The World

Rome
 Major in trade, diplomacy and the global riches of Asia. Arabs Venice, merchant of the Mediterranean. Timbuktu, golden capital of Mali.

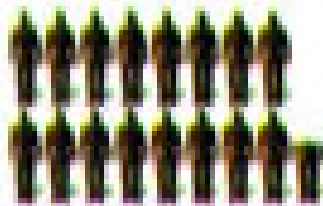
Most Valued Commodities

- Gold
- Slaves
- Silk
- Porcelain
- Spices

1900 pax britannica

BRITAIN'S EMPIRE IN 1914 (in which the sun never sets) had stretched across almost every other part of the world. Japan, including Europe and the U.S., and later Britain, Russia, France and Germany in contemplating the dismemberment of the Austro-Hungarian Empire. Nationalism was the seeds of two world wars.

World population

1.65 billion

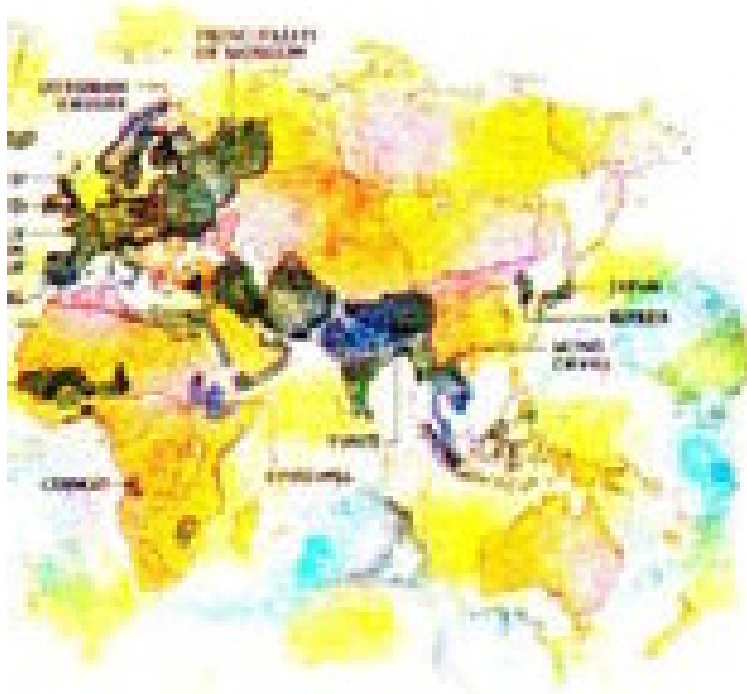
2000 pax electronica

WORLD TRADE HAS RECOVERED MOST OF THE world—and it's still rising. But the Internet is now the medium for expansion, as electronic shopping links even townsfolk with an increasingly World Wide Web. As shops grow cheaper, the new have-its are the technologically under-served. What sparks can pull the global plug?

World population

IS

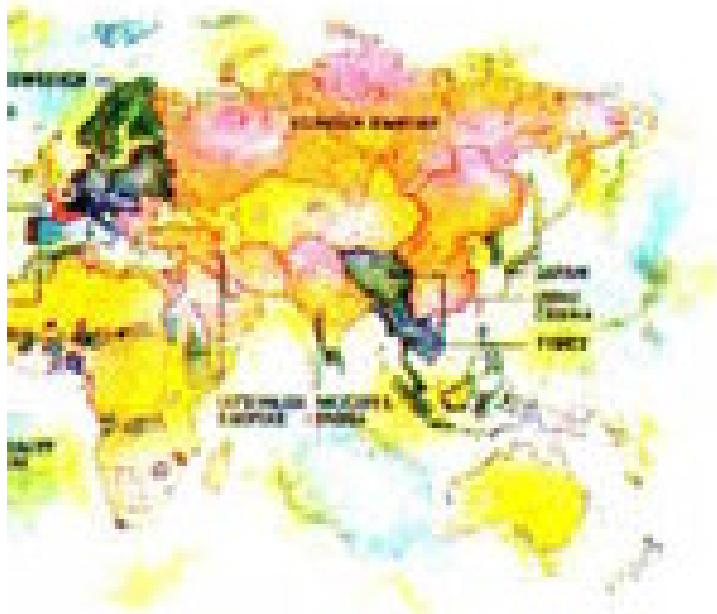

Center of the World

Beijing (Mongol)
 Symbol of Ottoman wealth and military power. Also Beijing, capital of Ming China. Florence, representative of the Renaissance.

Most Valued Commodities

- Gold
- Precious
- Spices
- Textiles
- Tea

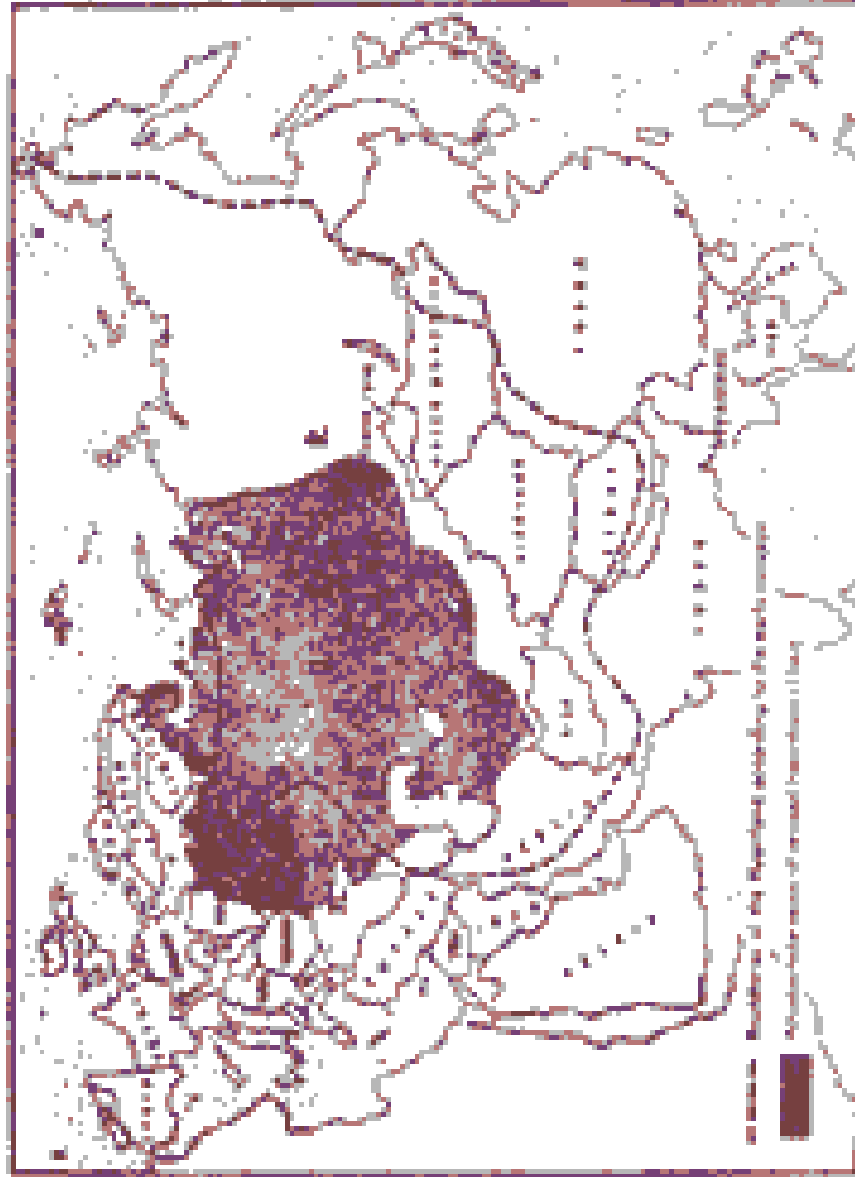

Center of the World

London (Mongol)
 Louis XIV's palace is the place to be. Also London—culture and commerce make it Europe's largest city. Mexico City, the jewel of Spanish America.

Most Valued Commodities

- Gold
- Slaves
- Textiles
- Tea
- Timber

မန္တလေး
ဗမာ
ဗိုလ်ချုပ်
ရွှေဘို
ကချင်
ချင်း
ရှမ်း
အိုင်ဂျယား

တစ်နိုင်ငံလုံးက
ပျံ့နှံ့ခဲ့
နှစ်ဆယ်လောက်ခန့်
(၁၉၃၆-၅၀-၅၁)

**အရှေ့တိုင်းနယ်နှင့် ခင်စာတိုက်
အနားအမြတ်နယ်မြေပုံ (စာမျက်နှာ ၅၂-၅၃)**

စိတ်ကူးချို့ချို့ တိုက်ထုတ် စာအုပ်များ

၁။ ဒေါ်နုကြည် (မဟာဝိဇ္ဇာ)	စိတ်ကူးလိပ်ပြာစာစီစာကုံးများ	၁၅၀ ကျပ်
၂။ ခင်မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)	သင့်ဖောက်သည်ကို ဘယ်လိုဆက်ဆံမလဲ	၇၀ ကျပ်
၃။ စန်းဦး	နာနာဘာဝမော်တော်ကား (ဝတ္ထုလတ်)	၁၅၀ ကျပ်
၄။ မြင့်စိုးလှိုင်	ငှက်တေလေ (ရာဘင်ဒြာနုသံတဂိုး ကဗျာ)	၂၅၀ ကျပ်
၅။ ခင်မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)	ကမ္ဘာစီးပွား မြန်မာ့စီးပွား	၂၀၀ ကျပ်
၆။ ဦးဘိုသိန်း (စက်မှုတက္ကသိုလ်)	ကလေးတို့ပြောဖို့ အင်္ဂလိပ်စကား (ကစ်ကစ်နှင့်တစ်တစ်ပါဝင်သည်)	၁၅၀ ကျပ်
၇။ ဒေါ်နုကြည် (မဟာဝိဇ္ဇာ)	တစ်ဆယ့်နှစ်လရာသီ စာစီစာကုံးများ	၁၅၀ ကျပ်
၈။ ခင်မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)	မန်နေဂျာသုံးယောက်	၂၀၀ ကျပ်
၉။ ဒေါ်နုကြည် (မဟာဝိဇ္ဇာ)	စာရည်ခွန် စာစီစာကုံးများ (အလယ်တန်းဆင့်)	၁၅၀ ကျပ်
၁၀။ မြင့်စိုးလှိုင်	ကျန်းမာချမ်းသာ ဘယာတကယ်ဝေးဖို့ (ရာစုသစ်၏ လူမှုဘဝ နေထိုင်ကျင့်ကြံနည်းများ) အင်္ဂလိပ် - မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့်	၁၆၀ ကျပ်
၁၁။ မြင့်စိုးလှိုင်	ချစ်သူ့လက်ဆောင် (စတုတ္ထအကြိမ်) (ရာဘင်ဒြာနုသံတဂိုး၏ Lover's Gift)	၂၀၀ ကျပ်
၁၂။ မောင်စိုလ်မွှေး	မြန်မာ့ရိုးရာ ပုံတိုပတ်စများ (အနုပညာ စာပေဆုရ စာအုပ်၊ တတိယအကြိမ်)	၂၀၀ ကျပ်
၁၃။ သော်တာဆွေ	ဘော့ပရစ်တီးနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ	၃၆၀ ကျပ်
၁၄။ ဒေါက်တာစံပယ်ပွင့်ဖြူ	ပြီးပြည့်စုံသော အလှအပ၏ လျှို့ဝှက်ချက်များ	၁၆၀ ကျပ်
၁၅။ စိုးသော်တာ	မြန်မာစံတော်ချိန်ကာတွန်းများ	၃၀၀ ကျပ်
၁၆။ ဒေါ်နုကြည် (မဟာဝိဇ္ဇာ)	စကားပုံစာစီစာကုံးများ (သတ္တမအကြိမ်)	၁၈၀ ကျပ်
၁၇။ ခင်မောင်ညို (ဘောဂဗေဒ)	သင်ဘယ်လောက်အောင်မြင်ချင်သလဲ သင်ဘယ်လောက်အောင်မြင်နိုင်မလဲ	၂၅၀ ကျပ်
၁၈။ ဒေါ်နုကြည် (မဟာဝိဇ္ဇာ)	ကမ္ဘာ့အထိမ်းအမှတ် စာစီစာကုံးများ	၂၀၀ ကျပ်
၁၉။ မင်းလူ	အချစ်၊ အလွမ်း၊ စွန့်စားခန်း	၃၀၀ ကျပ်
၂၀။ သောင်းထိုက်	ဝင်စတန်ချာချီ - လူငယ်ဘဝ	၄၀၀ ကျပ်
၂၁။ မြင့်စိုးလှိုင်	အချစ်လက်နဲ့သီတဲ့ ညနေရီခရေကုံး	၃၀၀ ကျပ်
၂၂။ သောင်းထိုက်	ပထဝီနိုင်ငံရေး	
၂၃။ ညွန့်ဝေမိုး	အလယ်တန်းလက်တွေ့အင်္ဂလိပ်စာစီစာကုံး	
၂၄။ မျိုးအောင်	စက်မှုလုပ်ငန်းသုံး ပုံပြအဘိဓာန်	

မာတိကာ

- ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေစဉ်က
စာရေးသူအမှာ ၉
- ၁။ လူဦးရေပြဿနာ ၁၁
- ၂။ ပထဝီနိုင်ငံရေးအစ ၂၉
- ၃။ ပြင်သစ် ပထဝီနိုင်ငံရေး ပညာရှင်များ ၄၂
- ၄။ တစ်ကမ္ဘာလုံးစက်ဆံမှုများ လေ့လာခဲ့ကြပုံ ၄၄
- ၅။ တစ်ကမ္ဘာလုံးခြံ၍ သုံးသပ်ခဲ့သည့်
ပထဝီနိုင်ငံရေး အဆိုအမိန့်များ
- ၆။ ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာများ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက် ၆၁
- ၇။ မဟာဗျူဟာ (မြောက်) နှင့်
အရေးကြုံ (နိုင်သည့်) ပစ္စည်းများ ၆၃
- ၈။ သိုလှောင်စုပုံထားခြင်း ၇၉
- ၉။ ပထဝီနိုင်ငံရေးနှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး ၈၄
- ၁၀။ ပင်လယ်ရေကြောင်းလမ်းများ ၉၂
- ၁၁။ လေကြောင်းများ ၉၆
- ၁၂။ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး အထူးလိုအပ်ချက်များ ၉၉
- ၁၃။ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး အခြေချစခန်းများနှင့်
မဟာဗျူဟာမြောက် နေရာများ ၁၀၅
- ၁၄။ ပြည်တွင်းအင်အားနှင့် မဟာဗျူဟာ ၁၀၇
- ၁၅။ သယံဇာတများ ခွဲဝေအသုံးပြုမှု ၁၁၅
- ၁၆။ ကျမ်းကိုး ၁၅၄
- ၁၇။ နောက်ဆက်တွဲ ၁၅၅

ပထမအကြိမ်ထုတ်ဝေစဉ်က စာရေးသူ၏ အမှာ

နိုင်ငံတကာရေးရာကို လေ့လာလျှင် နိုင်ငံတိုင်းသည် မိမိ
အမျိုးသား အကျိုးစီးပွား^၁ ကိုသာ မျှော်ကိုး လုပ်ဆောင်ကြ
သည် ဆိုသည်ကို သိထားရန်လိုပါသည်။ ယင်းမှာ အလွန်
ပင် သဘာဝလည်း ကျပါသည်။

သဘောတရား အယူအဆများကို လူကြား
ကောင်းအောင် အော်နေကြခြင်းသာဖြစ်ပြီး လက်တွေ့
အားဖြင့် မိမိနိုင်ငံ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားကို လုပ်နေ
ကြသည်ကိုသာ တွေ့ရမည်။ ယင်းကို **အစစ်အမှန် နိုင်ငံ
ရေး (ဝါ) လက်တွေ့နိုင်ငံရေး**^၂ ဟုခေါ်၏။

ဤအချက်ကို မမြင်ဘဲ နားမလည်ဘဲ ဝါဒရေးရာ
များကိုသာ အော်နေသူ နိုင်ငံငယ်ကလေးများမှ နိုင်ငံရေး
သမားများအား မျက်ကန်းနိုင်ငံရေးသမားဟု ခေါ်ရန်သာ

၁။ National Interests

၂။ Realpolitik (Ger) Practical politics

ရှိမည် ထင်ပါသည်။

အရှင်းလင်းဆုံး အပေါ်လွင်ဆုံး သာဓကတစ်ရပ် တင်ပြပါမည်။ ရုရှားနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွားမှာ (မြောက်ပိုင်းဘော်လ်တစ် ပင်လယ်ကမ်းခြေမှာ ဆောင်းတွင်းလများ၌ ရေခဲနေသည်ဖြစ်၍) **တစ်နှစ်ပတ်လုံး အသုံးပြုနိုင်သည့် ဆိပ်ကမ်းများ**⁹ ရရှိရေးဖြစ်၏။

ဇာဘုရင်များရော ကွန်မြူနစ်များပါ တစ်သမတ်တည်း ကျင့်သုံးခဲ့သည့် ရုရှားနိုင်ငံခြားရေးဝါဒမှာ ယင်းအမျိုးသား အကျိုးစီးပွားကိုသာ ထိပ်တန်းတင်ထားသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်လေသည်။ ဘော်လ်တစ်ဆောင်းတွင်းလများတွင် ရေခဲနေခြင်းမှာ ပထဝီနိုင်ငံရေးဖြစ်၍ ရုရှားနိုင်ငံခြားရေးဝါဒမှာ (မည်သည့်အစိုးရ တက်စေကာမူ) ပထဝီနိုင်ငံရေးအပေါ် အခြေပြုထားခြင်းဖြစ်၏။

နိုင်ငံကြီးများအနီး နေထိုင်ရသည့် နိုင်ငံငယ်ကလေးများအတွက် အရေးအကြီးဆုံး အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားမှာ အချင်းချင်း ရေပက်မဝင်သည့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးရအောင် တည်ဆောက်ရေးဖြစ်လေသည်။ ယင်းသည်လည်း ပထဝီနိုင်ငံရေးအပေါ် အခြေခံသည့် အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ချေ၏။

ပိုလန် မြန်မာနိုင်ငံ၊ အစ္စရေး၊ ဖင်လန် စသည့် နိုင်ငံများအတွက် အမျိုးသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးထက် အရေးကြီးသည့် အမျိုးသားအကျိုးစီးပွား ရရှိနိုင်သေး

၁။ warm water ports

သလော။

ယင်းမှာ ပထဝီနိုင်ငံရေး အချက်ကြီးပင် ဖြစ်၏။
လူဦးရေမှာ ပထဝီနိုင်ငံရေး၏ အဓိကအချက်ကြီး တစ်ရပ်
ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်မှု မရှိလျှင် ဘာ
နိုင်ငံရေးလုပ်နေနေ အချည်းနှီးသာ ဖြစ်မည်ဟု ပြောရန်
သာ ရှိတော့သည်။

ထို့ကြောင့် မြောက်ဘက်တွင် သန်းပေါင်း ၁၀၀၀
ကျော်ရှိသည့် တရုတ်နိုင်ငံ၊ အနောက်ဘက်တွင် သန်း
၈၀၀ ရှိသည့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ သန်း ၁၀၀ ကျော်ရှိသည့်
ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ် နိုင်ငံများအကြားတွင် သန်း ၄၀ ကျော်
မြန်မာတိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ရေပက်မဝင်သည့်
စည်းလုံးညီညွတ်မှုလောက် အရေးကြီးသည့် အမျိုးသား
အကျိုးစီးပွား မရှိနိုင်တော့ပါချေ။

မြန်မာနိုင်ငံလောက် သယံဇာတ ပေါကြွယ်ဝ
သည့်နိုင်ငံ ရှာမှရှားဆိုရမည်။

မြေ၊ ရေ၊ ကောက်ပဲသီးနှံ၊ ရေနံ၊ တွင်းထွက်
ဓာတ်သတ္တု။ ဘာလိုသေးသနည်း။ အမေရိကန်နိုင်ငံ စစ်
ဦးစီးတက္ကသိုလ်ထုတ် စစ်ဘက်ပထဝီစာအုပ်တွင် မြန်မာ
နိုင်ငံက မဟာဗျူဟာမြောက် ပစ္စည်းဖြစ်သည့် (တန်စတန်)
အဖြိုက်နက်ထွက်သည်ဟု ဖော်ပြထားသေး၏။ မြန်မာ့
ကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက်နှင့် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းမှ သယံ
ဇာတများကို လုံးဝ မထုတ်ယူရ၊ မသုံးစွဲရသေး။ မသုံးစွဲ

နိုင်သေးချေ။

ကျွန်ုပ်တို့ စည်းလုံးညီညွတ်ရန်သာ လိုပါသည်။
သာမန် စည်းလုံးညီညွတ်မှုမျိုး မဟုတ်။ ရှိရှိသမျှ ၄၅ သန်း
သော တိုင်းရင်းသား မြန်မာများအားလုံး ရေပက်မဝင်
သည့် စည်းလုံးညီညွတ်မှု တည်ဆောက်ရန် တက်ညီ
လက်ညီ လုပ်ကိုင်လိုက်ရလျှင် ၁၀ နှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ
သည် ထည်ထည်ဝါဝါ နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ထွက်
ပေါ်လာမည် မုချဖြစ်တော့သည်။

ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာတိုင်းရင်းသား
၄၅ သန်းအတွက် ရေပက်မဝင်သော စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
ကို ရှေးရှု၍ ဤစာအုပ်ကို ပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤစာအုပ် ဖြစ်မြောက်အောင် ကူညီသူအားလုံး၊
အထူးသဖြင့် အတွေးအမြင် အဖွဲ့သားများနှင့် ဘဝ
တက္ကသိုလ် ဝိုင်းတော်သားအားလုံးကို အထူးကျေးဇူးတင်
ပါကြောင်း ဖော်ပြအပ်ပါသည်။

သောင်းထိုက်

၁၈၊ ၇၊ ၁၉၉၁

လူဦးရေပြဿနာ

နိုင်ငံရေးတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ အချက်များစွာ ရှိပါသည်။ စနစ်တကျ လေ့လာလုပ်ဆောင်လျှင် တိုင်းပြည်အကျိုးရှိဖွယ်၊ နမူနာယူဖွယ် အချက်များစွာ ရှိပါသည်။

ဤဆောင်းပါးစုတွင် **ပထဝီနိုင်ငံရေး**^၁ အချက်အချို့ကို တင်ပြလိုပါသည်။

လူဦးရေမှာ ပထမအချက်ကြီး တစ်ရပ်ဖြစ်၏။ ယင်းက နိုင်ငံရေးကို အကြီးအကျယ် လွှမ်းမိုးမှုရှိပေသည်။

လူဦးရေအနေအထားကို ထည့်မတွက်ဘဲ နိုင်ငံရေးလုပ်ဆောင်လျှင် အကျိုးမရှိ ဖြစ်နိုင်သည်။

သာဓကတစ်ရပ် တင်ပြပါမည်။

၁၉၆၇ ခုနှစ် **ခြောက်ရက်စစ်ပွဲ**^၂ အပြီး အစ္စရေးက အာရပ်ပိုင်နယ်မြေ အမြောက်အမြား သိမ်းပိုက်ခဲ့၏။

၁၉၈၉ ခုနှစ်ထဲတွင် (ခြောက်ရက်စွဲပွဲပြီး ၁၂ နှစ်) ယင်းသိမ်းပိုက်နယ်မြေ အပါအဝင် **အစ္စရေးနိုင်ငံ**^၃ လူဦးရေ

၁။ Geo-politics

၂။ The six-day war

၃။ Greater Israel

သောင်းထိုက်

အနေအထားကို တွက်ကြည့်ပါက အသက်ခြောက်နှစ် အောက် ကလေးငယ် ထက်ဝက်ကျော်မှာ ရေဝတီများ မဟုတ်၊ အာရပ်များဖြစ်နေ၏။

နောင်နှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်းမှာပင် အစ္စရေး နိုင်ငံ၌ ရေဝတီများက လူနည်းစု၊ အာရပ်များက လူများစု ဖြစ်လာတော့မည်။

သူနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံ အားလုံးမှာလည်း အာရပ်များသာ ဖြစ်၏။

ယင်းလူဦးရေ အခြေအနေ^၁ ကြောင့်ပင်လျှင် အစ္စရေးနိုင်ငံရေးဝါဒသည် အာရပ်များအပေါ် ယခင် ကလို ပြင်းထန်၍မရတော့။ မုချပျော့ပျောင်းလာရတော့ မည်။

ယခုပင်လျှင် အမြင်ကျယ်သော ရေဝတီ ခေါင်း ဆောင်များ (ဥပမာ ရှယ်မွန်ပဲရီးစ်) က အာရပ်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး၍ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်မှ ဖြစ်တော့မည်ကို သဘောပေါက်ပြောဆို နေကြပေပြီ။ **ကြားအဖြေ**^၂ တစ်ရပ် ရှာဖို့ လိုပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုရေးသားနေကြပေပြီ။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ လူဦးရေ အခြေအနေ နှင့် ပထဝီနိုင်ငံရေးကို လေ့လာလျှင်လည်း အလွန်ရင်လေး ဖွယ် အချက်ကိုတွေ့ရမည်။

မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ဘက်၌ လူဦးရေ သန်းပေါင်း

၁။ Demographic Situation

၂။ Compromise

၁၀၀၀ ကျော်ရှိသည့် တရုတ်နိုင်ငံရှိပြီး၊ အနောက်ဘက်၌ လူဦးရေသန်းပေါင်း ၈၀၀ ရှိ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ရှိပေသည်။ အနောက်မြောက်မှ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်သည်လည်း လူဦးရေ သန်းပေါင်း ၁၀၀ ကျော်နေပြီ။

ယင်းလူဦးရေ ထူထပ်လှသည့် နိုင်ငံကြီးသုံးနိုင်ငံ ကြားတွင် လူဦးရေသန်းပေါင်း ၄၀ ကျော်မျှသာရှိသော မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေသည် မည်မျှရင်လေးဖွယ် ကောင်းပါသနည်း။

ဤကဲ့သို့ လူဦးရေ အခြေအနေတွင် **မြန်မာ လူမျိုးတို့၏ စရိုက်လက္ခဏာ**^၁ ကို ထည့်တွက်လိုက်ပါက အခြေအနေမှာ အလွန်ဆိုးရွားလှသည်ကို တွေ့ကြရမည်။ မြန်မာလူမျိုးသည် တစ်ဦးချင်း အလွန် လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေလို၍ **မိမိသဘောအရသာ နေသွားလို၏**။^၂ ထို့ကြောင့် ခိုင်မာစွမ်းပကားရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များ မရှိသည့်အခါ မြန်မာတို့သည် ညီညွတ်စည်းလုံးမှု လုံးဝမရှိဘဲ ဝါးအစည်း ပြေသလို သူတစ်လူငါတစ်မင်းသာ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ပုဂံခေတ်မှ ယခုအထိ တိုင်းပြည် စည်းလုံး ညီညွတ်သည့် ကာလမှာ အလွန်နည်း၍၊ ဝါးအစည်းပြေ သလို ဖြစ်ခဲ့သည်က များလေသည်။ အနော်ရထာ၊ ဘုရင့် နောင်၊ အလောင်းဘုရား၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ကဲ့သို့

၁။ National Characteristic
၂။ Individualistic

သောင်းထိုက်

စွမ်းပကားရှိပြီး ခိုင်မာသည့် ခေါင်းဆောင်များ လက်ထက် တွင်သာ မြန်မာတို့ ရေပက်မဝင်အောင် စည်းလုံးခဲ့ကြလေ သည်။

မြန်မာတို့ စည်းလုံးမိပြီဆိုလျှင် အရှေ့တောင် အာရှ ဖိန့်ဖိန့်တုန်ခဲ့သည်ချည်းဖြစ်၏။

သို့သော် ဤသို့ စည်းလုံးခဲ့သည့်အချိန်မှာ အလွန် နည်းပါးလှဘိတောင်း။ အနော်ရထာ နန်းသက် (အေဒီ ၁၀၄၄ - ၁၀၇၇) ၃၃ နှစ်၊ ဘုရင့်နောင် နန်းသက် (အေဒီ ၁၅၅၀ - ၁၅၈၁) ၃၁ နှစ်၊ အလောင်းဘုရား နန်း သက် (အေဒီ ၁၇၅၂ - ၁၇၆၀) ၈ နှစ်နှင့် ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း ၂ နှစ် (၁၉၄၅ ခုနှစ် စစ်ကြီးအပြီး ဗိုလ်ချုပ် နိုင်ငံရေးဦးဆောင်မှုပေးသည့် ကာလကိုသာ ရေတွက်ပါ သည်။) စုစုပေါင်း ၇၄ နှစ်သာ မြန်မာတို့ စည်းစည်းလုံးလုံး ရှိခဲ့ကြလေသည်။

အနော်ရထာလက်ထက် ၁၀၄၄ မှစ၍ ရေတွက် သော် ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးသည် အထိ နှစ်ပေါင်း ၉၀၃ နှစ်တွင် ၇၄ နှစ်သာ မြန်မာတို့ စည်းစည်းလုံးလုံး ရှိခဲ့ကြလေသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်မှစ၍ ယနေ့အထိ ကွဲခဲ့ပြီခဲ့ကြသည် ကို စာဖတ်သူတို့ ကိုယ်တွေ့တွေ့ဖူး၊ ကြုံဖူးကြပြီး ဖြစ်ပေ သည်။

ထို့ကြောင့် ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ပထဝီနိုင်ငံရေး အခြေအနေအရ ကျွန်ုပ်တို့၏ အလို

အပ်ဆုံးအချက်မှာ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဖြစ်ပါသည်။

အစဉ်အလာအရ မြန်မာတို့ စည်းစည်းလုံးလုံး ရှိခဲ့ကြသည်မှာလည်း ခိုင်မာစွမ်းပကားရှိသည့် ခေါင်းဆောင်များလက်ထက်တွင်သာ ဖြစ်ရကား ကျွန်ုပ်တို့ အလိုအပ်ဆုံးအချက်မှာ ခိုင်မာစွမ်းပကားရှိသည့် လက်ရုံးရည်နှလုံးရည်နှင့် ပြည့်စုံသည့် ခေါင်းဆောင်မှု လက်အောက်မှ တစ်မျိုးသားလုံး စည်းလုံးညီညွတ်မှုဟု ကောက်ချက်ချနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

နိုင်ငံကလည်း သေးငယ်၊ အချင်းချင်းလည်း မညီမညွတ်ဖြစ်နေလျှင်၊ ထို့ပြင် ယင်းနိုင်ငံငယ်နှင့် အိမ်နီးချင်းကပ်လျက်နိုင်ငံသည် နိုင်ငံကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေပါက ယင်းနိုင်ငံငယ် သေဖို့သာပြင်ပေတော့။

နိုင်ငံကြီးများအလယ်တွင် ကြားညှပ်နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လွတ်လပ်ရေး မရမီမှစ၍ ယခုအထိ အတောမသတ် အချင်းချင်း ကွဲပြားတိုက်ခိုက်လာကြသည်ကို နှောင်းခေတ်သမိုင်းဆရာတို့က မည်သို့ သုံးသပ်ရေးသားကြမည် ထင်သနည်း။

ယင်းမှာ နိုင်ငံငယ်များအတွက် သမိုင်းက ပေးသည့် အရေးအကြီးဆုံး သင်ခန်းစာဖြစ်ပါသည်။

ပိုလန်ကိုကြည့်ပါ။ အချင်းချင်း သူတစ်လူ ငါတစ်မင်း မညီညွတ်ကြသောကြောင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများ ဖြစ်သည့် ရုရှား၊ ပရပ်ရှား၊ ဩစတြီးယားတို့က ပိုလန်ကို သားတစ်သဖွယ် အပိုင်းပိုင်းလှီးဖြတ်၍ ခွဲဝေယူခြင်း

သောင်းထိုက်

အကြိမ်ကြိမ် ခံခဲ့ရလေသည်။^၁

ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်မှာပင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း က ရုရှားနှင့် ဂျာမန်တို့က လက်ဝါးချင်းရိုက်ကာ ပိုလန်ကို တစ်ပိုင်းစီ ခွဲစိတ်ယူခဲ့ကြပါသည်။

နိုင်ငံသေးငယ်တိုင်း သူများစော်ကားခံရသည် တော့မဟုတ်။

နိုင်ငံလေးများအတွက် သူများ အစော်ကား မခံရစေရန် မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်မှာ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး နှင့် စစ်ရေးပြင်ဆင်ပြီးဖြစ်မှုတို့ ဖြစ်ပါသည်။

အစ္စရေးနှင့် ဆွစ်ဇာလန်တို့မှာ ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ငံ ငယ်များအတွက် အကောင်းဆုံးသာခကများ ဖြစ်လေ သည်။

အစ္စရေးလူဦးရေမှာ သုံးသန်းမျှသာဖြစ်၏။ ရန်သူအာရပ်နိုင်ငံအားလုံး လူဦးရေနှင့် နှိုင်းလျှင် ၂၀ ပုံ ၁ ပုံပင် မရှိချေ။ သို့သော် အစ္စရေးကို မည်သူကမျှ မစော် ကားရဲ။

အစ္စရေးစတင် တည်ထောင်ခဲ့သည့် ၁၉၄၈ ခုနှစ်မှ ယနေ့အထိ အာရပ်များနှင့် စစ်သုံးကြိမ်ဖြစ်ခဲ့ရာ စစ်ဖြစ်တိုင်း အစ္စရေးကသာ အနိုင်ရခဲ့သည်ချည်း ဖြစ် သည်။

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသည် သေးငယ်လှသော်လည်း အလွန် ဒီမိုကရေစီ မြတ်နိုးသည့်နိုင်ငံဖြစ်၏။ ဘက်မလိုက်

၁။ Partitions of Poland

သည်မှာလည်း တကယ်ဒင်ဒင်မြည် ဘက်မလိုက်နိုင်ငံ ဖြစ်
လေသည်။ မကြာသေးမီ အချိန်လေးအထိ ဆွစ်ဇာလန်
သည် ကုလသမဂ္ဂကိုပင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် မဝင်ခဲ့ဘဲ သူ့
ဘာသာ သီးခြားရပ်တည်ခဲ့သည့် နိုင်ငံဖြစ်လေသည်။

နှစ်နိုင်ငံစလုံးသည် သေးငယ်စေကာမူ စစ်ရေး
တွင် ဒင်ဒင်မြည် ထိပ်ထိပ်ကြိများဖြစ်၍ မည်သူ့
အစော်ကားမှ မခံခဲ့ရခြင်းဖြစ်လေသည်။

သည်နှစ်နိုင်ငံစလုံးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ နှိုင်းယှဉ်
ကြည့်လျှင် သယံဇာတ ပေါကြွယ်ဝသည့်နေရာ၌ မြန်မာ
က ထိပ်တန်းက ဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝအလျောက် မြန်မာ
တို့ သယံဇာတ ပေါကြွယ်ဝသည်မှာ အံ့မခန်းဟု ဆို
လောက်ပါသည်။

စာရေးသူ မြန်မာ့တပ်မတော်တွင် တာဝန်
ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ်က အစွရေးအရာရှိများနှင့် မကြာခဏ
ကြုံဖူးပါသည်။ ဧရာဝတီ၊ သံလွင် စသည့် မြစ်ကြီးများကို
မြင်လိုက်ရသည့်အခါ အစွရေးများ ရင်ဘတ်စည်တီး ဝမ်း
မြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ပုံကို စာဖတ်သူတို့ မြင်စမ်းစေချင်လှ
ပါသည်။

“ဟာ မင်းတို့နိုင်ငံ တယ်ချမ်းသာပါကလား၊
တယ်ချမ်းသာပါကလား” ပြောမပြီးတော့။

သူတို့နိုင်ငံမှာ ရေရှားပါးသဖြင့် ဂျော်ဒန်မြစ်ရေ
သူရသင့် ငါရသင့် စစ်ဖြစ်နေရသည် မဟုတ်ပါလော။

ဆွစ်ဇာလန်မှာလည်း သယံဇာတ ဘာမှမရှိဘဲ

သောင်းထိုက်

နာရီလုပ်ကာ ကမ္ဘာတွင် တွင်ကျယ်နေခြင်း ဖြစ်လေသည်။

မြန်မာတို့သည်သာ စည်းလုံးညီညွတ်စွာဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို စီးပွားရေး တကယ်နားလည်သူများနှင့် စနစ်တကျ ထုတ်ယူသုံးစွဲ လိုက်ရလျှင် မြန်မာတို့ အာရှတွင် နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ် အတွင်း ထိပ်တန်းနိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံ ဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ ပထဝီ နိုင်ငံရေး (အထူးသဖြင့်) မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေပြဿနာ ကို ရှေ့တန်းတင် စဉ်းစားကြပြီး ညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်ရန် အချိန်တန်ပြီ ဖြစ်ပါကြောင်း ရေးသားတင်ပြ လိုက်ရပါသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီက ပြင်သစ် မဟာဗျူဟာကို လူဦးရေ အချက်အလက်များက အဆုံးအဖြတ် ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

လူဦးရေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကမ္ဘာကျော် ပထဝီ နိုင်ငံရေး ပါရဂူတစ်ဦးဖြစ်သူ **ရက်ဇယ်** က အောက်ပါ အတိုင်း ပြောဆိုခဲ့ဖူးပါသည်။

“လူဦးရေမရှိဘဲ ပေါ်လစီကို အကောင်အထည် ဖော်ရန် အင်အားမရှိနိုင်၊ ပေါ်လစီပင်ရှိနိုင်မည် မဟုတ်ချေ”

၁။ Razel ဂျာမန်လူမျိုးဖြစ်၍ ၁၈၉၇ တွင် သူ၏ Politische Geographic စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့၏။

အန္တရာတိတ်ဒေသတွင် သယံဇာတ ပစ္စည်းများ ပေါကြွယ်ဝ၏။ သို့သော် အမြဲတမ်းနေထိုင်သည့် လူဦးရေ မရှိခြင်းကြောင့် **နိုင်ငံတော်**^၁ ဖြစ်မလာနိုင်ချေ။ အလားတူ ပင် ဆာဟာရ သဲကန္တာရတွင် လူသူနေထိုင်၍ မဖြစ်နိုင် သောကြောင့် ဆာဟာရ သဲကန္တာရသည် အရေးပါသော ဒေသတစ်ခု ဖြစ်လာရန် အကြောင်းမရှိချေ။ ထို့ကြောင့် လူဦးရေ **အရွယ်အစားနှင့် သိပ်သည်းမှု**^၂ မှာ နိုင်ငံတစ်ခု အင်အားတွက်ချက်ရာ၌ အခြေခံကျသော အချက်ဖြစ်လာ ပါသည်။

လူဦးရေ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူခြင်း^၃ မှာ ခေတ်သစ်နိုင်ငံတစ်ခု၏ အရေးပါလှသော လုပ်ငန်းဖြစ် ပေသည်။ နိုင်ငံတစ်ခု လူဦးရေ အရွယ်အစားကိုသာမက စတုရန်း တစ်ကီလိုမီတာ သို့မဟုတ် စတုရန်းတစ်မိုင်တွင် လူမည်မျှနေသည်။ ကျားမအုပ်စုအလိုက်၊ အသက် အလိုက်၊ ပညာအရည်အချင်းအလိုက် လူဦးရေစာရင်း အတိအကျကို အမြဲသိရှိနေရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် **ဆင်ဆပ်** ဆိုသည်မှာ ရေတွက်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၍ လူဦးရေ စာရင်းကောက် စ,က လူဦးရေ အရေအတွက်ကိုသာ ဦးစားပေး ကောက်ယူခဲ့ကြသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ကျားမ၊

၂။ State
 ၃။ size and density
 ၄။ Census

သောင်းထိုက်

အသက်အုပ်စု၊ ပညာအရည်အချင်း စသည်တို့ကိုပါ စနစ်တကျ စာရင်းကောက်ယူ ပေးခဲ့ကြလေသည်။

ပထမဦးဆုံး သန်းခေါင်စာရင်းကို ကနေဒါနိုင်ငံ၌ ၁၇ ရာစု နှစ်အဆုံးတွင် ကောက်ယူခဲ့ကြ၍၊ ၁၈ ရာစု နှစ်ထဲ ရောက်လာသောအခါ ဒိန်းမတ်၊ ဆွီဒင်နှင့် အီတလီတို့တွင်ပါ သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ယူခဲ့ကြလေသည်။ ၁၈၀၁ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်နှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး သန်းခေါင်စာရင်း ကောက်ယူခဲ့ကြ၏။

ယခုခေတ်တွင် သန်းခေါင်စာရင်း မရှိသည့် နိုင်ငံဟူ၍ မရှိသလောက်ဟု ဆိုရမည်။

လူဦးရေကို တွက်ချက်ရန် အလုပ်လုပ်နိုင်သည့် အသက်အုပ်စု (၂၀ မှ ၆၀ မည်မျှရှိသည်။ ပညာအရည်အချင်းတွင် ဒီဂရီရပြီးသူ လူဦးရေ တစ်သောင်းတွင် မည်မျှ စက်မှုနှင့် အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့ရသူ မည်မျှ၊ ဆရာဝန်ဦးရေ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပညာရပ် သင်ကြားပြီးသူ မည်မျှဆိုသည်မှာ အရေးပါလှ၏။

ယင်းတို့ကို ထည့်သွင်းမတွက်ချက်သေးဘဲ လူဦးရေအရွယ်အစားကို တင်ပြပါဦးမည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီလေးက အီတလီအာဏာရှင် မူဆိုလီနီက ဤသို့ ပြောခဲ့ဖူးသည်။

“နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အင်အားအခြေခံဟာ လူဦးရေအင်အားပဲ ဖြစ်တယ်။ အီတလီလူဦးရေ သန်းလေးဆယ်

လောက်ဟာ သန်းကိုးဆယ်ရှိတဲ့ ဂျာမန်နဲ့ သန်းနှစ်ရာ ဆလမ် (ရုရှား) တွေနဲ့ ယှဉ်လိုက်ရင် ဘာမှ မပြောပလောက်သေးဘူး။ အီတလီဟာ အင်အားကြီးနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်လာဖို့ ၂၀ ရာစုနှစ် ဒုတိယပိုင်း (၁၉၅၁ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း) မှာ အနည်းဆုံး သန်းခြောက်ဆယ်ရှိလာဖို့ လိုတယ်” ဆယ့်ရှစ်ရာစုနှစ်နှင့် ဆယ့်ကိုးရာစုနှစ် စောစောပိုင်းတွင် ဥရောပ၌ အဓိကအင်အားကြီးနိုင်ငံမှာ ပြင်သစ် ဖြစ်လေသည်။ ပြင်သစ်စစ်တပ်များသည် နပိုလီယံ လက်အောက်တွင် စပိန်မှ မော်စကိုအထိ ကျူးကျော် တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြ၏။ ထိုခေတ်က (ဥရောပ) နိုင်ငံတစ်ခုနှင့် တစ်ခု လက်နက်အင်အားချင်း ကွာခြားမှုမရှိလှဘဲ အဓိက ခြားနားချက်မှာ လူဦးရေတွင် ဖြစ်လေသည်။

လူဦးရေအများဆုံးမှာ ပြင်သစ်နိုင်ငံဖြစ်၍ လူဦးရေ ၂၄ သန်းရှိပြီး၊ ဒုတိယလူဦးရေအများဆုံး ရုရှနိုင်ငံတွင် လူဦးရေ ၁၉ သန်းသာရှိလေသည်။ သြစတြီးယား၊ ပရပ်ရှား၊ ဆွီဒင်၊ စပိန်တို့မှာ လူဦးရေတွင် ပြင်သစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်မရလောက်အောင် နည်းပါးခဲ့၏။

၁၈၀၁ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ ဗြိတိန်တွင် လူဦးရေ ၁၀,၉၄၃,၀၀၀ သာရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၈ ရာစု တစ်ခုလုံးနှင့် ၁၉ ရာစု စောစောပိုင်းအထိ ဥရောပ တစ်လွှားကို ပြင်သစ်နိုင်ငံကသာ (သူ၏ လူဦးရေ များပြား မှုကြောင့်) ကြီးစိုးခဲ့လေသည်။ နပိုလီယံက တပ်ရင်းကြီး

သောင်းထိုက်

များ^၁ အရေးပါပုံကို မကြာခဏ ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့ဖူး
လေသည်။

သို့သော် မမြဲခြင်း အနိစ္စတရားကို မည်သူမျှ
လွန်ဆန်နိုင်ခြင်းမရှိချေ။ လူဦးရေဖိအားဖြင့် ဥရောပ
တစ်ခွင် ကြီးစိုးခဲ့သည့် ပြင်သစ်နိုင်ငံသည် ၁၉ ရာစုနှစ်များ
တွင် လူဦးရေတိုးတက်မှုနှုန်း အလွန်နည်းပါးခဲ့ပြီး ၁၈၇၀
ခုနှစ် ခန့်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံက ပြင်သစ်တက် လူဦးရေများ
လာပြီး ၁၉ ရာစု အဆုံးတွင် ဗြိတိန်ကပါ ပြင်သစ်ထက်
လူဦးရေ များပြားလာခဲ့ချေပြီ။

ပထမကမ္ဘာစစ်အတွင်းက အဓိက တိုက်ခိုက်
နည်းမှာ ကတုတ်ကျင်းများ၊ အမြောက်များ စုပြုံ ပစ်ခတ်
ပြီး ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ လူဦးရေ ဖိအားအတွင်းမှ
အကာအကွယ်ယူ၍ တိုက်ခိုက်ကြခြင်းဟု ဆိုနိုင်၏။
အထူးသဖြင့် **ဗာဒွန်**^၂ တိုက်ပွဲက ယင်းအချက်ကို အထူး
ပေါ်လွင်စေခဲ့ပါသည်။

ဗာဒွန်မှာ ခိုင်ခံ့လှသော ခံကတုတ်ဖြစ်ပြီး
ထိုစဉ်က ပြင်သစ်စစ်မျက်နှာပြင်၏ အခိုင်ခံ့ဆုံး၊ အတောင့်
တင်းဆုံး ခံစစ်နေရာ ဖြစ်လေသည်။ ဂျာမန်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
ဖော်ကင်ဟိန်း^၃ သည် ပြင်သစ်ခံစစ်တွင် အတောင့်တင်းဆုံး
အခိုင်မာဆုံးနေရာဖြစ်သော ဗာဒွန်ကို ရည်မှန်းချက်ထား
၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့လေသည်။

၁။ Big Battalions
၂။ The Verdun
၃။ General Falkenhayne

အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊ ဘာကြောင့် ရန်သူ အတောင့်တင်းဆုံး နေရာကို ရွေးချယ်ခဲ့ရသနည်း။ ဗာဒွန် မဟာဗျူဟာအရ အချက်အချာ နေရာတစ်ခု မဟုတ် သည့် အပြင် ဗာဒွန်ကို ဂျာမန်တပ်များ သိမ်းပိုက်နိုင်ခြင်း ကြောင့် ပထမ ကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသွားမည်လည်း မဟုတ်ချေ။

သို့စဉ်လျက် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဖော်ကင်ဟိန်းက ဗာဒွန်ကို ရွေးချယ်ခဲ့ခြင်းမှာ လူဦးရေ အရေးပါပုံနှင့် ပြင်သစ်စိတ်ဓာတ်ကို နားလည် သဘောပေါက်ခြင်း ကြောင့် ဗာဒွန်ကို ရည်မှန်းချက်ထား၍ တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပြင်သစ်တို့က မိမိတို့ အခိုင်အခံ ပြင်ဆင်ထား သည့် ဗာဒွန်ကို အသေအလဲ ကာကွယ်မည်။ ယင်းနေရာ ကို ကျားကုတ်ကျားခဲ ကာကွယ်ထားသည့် ပြင်သစ်တပ် များကို ဂျာမန်အမြောက်များဖြင့် ချေမှုန်းလျှင် ပြင်သစ်တပ် အမြောက်အမြားကို ချေမှုန်းနိုင်ရာ ပြင်သစ်လူဦးရေ၏ အညွန့်အဖူးများစွာကို အမှည့်ခြွေခြွေ၍ ချေမှုန်းပစ်ရန် ဖော်ကင်ဟိန်းက ကြံရွယ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဖော်ကင် ဟိန်း ကြံရွယ်ချက် အတော်အောင်မြင်သည်ဟု ဆိုရမည်။ ဗာဒွန်တိုက်ပွဲ၌ ဂျာမန်အမြောက်များဖြင့် ချေမှုန်းခဲ့ခြင်း ကြောင့် ပြင်သစ်စစ်သည် ၄၀၀,၀၀၀ (လေးသိန်း) ကျဆုံး ခဲ့ရ၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီက ပြင်သစ် မဟာ

သောင်းထိုက်

ဗျူဟာကို လူဦးရေ အချက်အလက်များက အဆုံးအဖြတ် ပေးခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဂျာမနီနှင့် နိုင်းယုတ်လျှင် ပြင်သစ် တို့သည် လူဦးရေ အလွန်နည်းပါးနေမှုကြောင့် ထိုးစစ် မဟာဗျူဟာကို မစဉ်းစားနိုင်ဘဲ **မက်ဂျီနေ့ခံစစ်စိတ်ဓာတ်**^၁ က ကြီးစိုးခဲ့၏။

လူဦးရေ သိပ်သည်းမှု အရေးပါပုံကို တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် လူဦးရေ သိပ်သည်းမှုကို အကြောင်း ပြ၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီက ဂျာမန်ပထဝီ နိုင်ငံရေး သမားများက ဂျာမန်နယ်ချဲ့စနစ်ကို ထောက်ခံရေးသားခဲ့ ကြ၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီက နိုင်ငံအချို့၏ လူဦးရေ သိပ်သည်းမှုကို အောက်ဇယားမှာ ဖော်ပြထားပါသည်။

နိုင်ငံ

၁ စတုရန်းကီလိုမီတာတွင် နေထိုင်သော လူဦးရေ

ဂျာမနီ	၁၃၅
ပိုလန်	၈၉.၃
ဂျပန်	၆၉.၁
တရုတ်	၄၂.၂
နယ်သာလင်	၁၀.၂
အမေရိကန်	၁၅.၀
ဗြိတိသျှအင်ပါယာ	၁၅.၀

၁။ **Maginot Mentality** မက်ဂျီနေ့ခံတပ်ကို ရည်စူးပြောဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဘရာဇီး:	၅.၀
အာဂျင်တီးနား:	၄.၆
ဗင်နီဇွဲလား:	၃.၄
ဘိုလီးဗီးယား:	၂.၄

လူဦးရေ သိပ်သည်းမှု ဇယားအရ ဂျာမနီတွင် တစ်စတုရန်း ကီလိုမီတာတွင် လူ ၁၃၅ ဦး ပြတ်သိပ်နေကြရ၍ တချို့နိုင်ငံများတွင် လူသုံးလေးဦးသာ ရှိကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ဂျာမန်လူမျိုးသည် **လူနေရန်နေရာလိုကြောင်း** ဂျာမန်ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများက ရေးသားခဲ့ကြလေသည်။

ဟစ်တလာကိုယ်တိုင်က အမေရိကန် သမ္မတ ရူးစဗဲထံ ရေးသားသည့် စာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြခဲ့လေသည်။

သာမန်စဉ်းစားဉာဏ်နဲ့ တွက်တွက်၊ တက္ကဗေဒနည်းနဲ့ တွက်တွက် လူသားချင်း တရားမျှတမှုအနေနဲ့ တွက်တွက် ကမ္ဘာ့အသီးအပွင့်တွေကို နိုင်ငံတိုင်းက အညီအမျှ ခံစားခွင့် ရှိဖို့ ကောင်းတာပေါ့။ အချို့နိုင်ငံတွေမှာ တစ်စတုရန်း ကီလိုမီတာမှာ လူ ၁၅၀ က ၂၀၀ အထိ ပြတ်သိပ်နေချိန်မှာ၊ တချို့နေရာတွေမှာကျတော့ လူ ၁၅ ယောက်လောက်သာ နေကြ

သောင်းထိုက်

တယ်ဆိုတော့ မတရားဘူးပေါ့”

ထို့ကြောင့် ဂျာမနီသည် လူနေရန် (ဂျာမန်များ နေရန်) နေရာရရှိရေးကို အကြောင်းပြ၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပွဲတွင် ဥရောပနိုင်ငံ အများအပြားကို နယ်ချဲ့သိမ်းပိုက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

မကြာသေးမီ အချိန်လေးအထိ အမေရိကန် မဟာဗျူဟာမှာ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၏ အဆမတန်များပြားလှသော တပ်မများနှင့် စစ်အင်အားကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန် မဟာဗျူဟာကို ချမှတ်ကျင့်သုံးခဲ့ကြလေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး အမေရိကန်ကသာ အဏုမြူဇရဲလက်နက်များ ပိုင်ဆိုင်ခဲ့စဉ်က အမေရိကန်တို့ မဟာဗျူဟာမှာ **အင်အားဖြင့်တုံ့ပြန်မှု**^၁ ဖြစ်၍ ဆိုဗီယက်တို့က ကျူးကျော်လာလျှင် မည်သည့်နေရာတွင် စတင်တိုက်ခိုက်သည်ဖြစ်စေ အမေရိကန်တို့က မိမိတို့တွင် ရှိသည့် အဏုမြူဇရဲလက်နက်များဖြင့် မိမိတို့ကြိုက်သည့် နေရာ၊ ကြိုက်သည့်အချိန်တွင် အင်အားဖြင့် တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်မည်ဟု ကြေညာခဲ့လေသည်။

ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကပါ ဇရဲလက်နက်များ ပိုင်ဆိုင်လာသည့်အခါ အမေရိကန်သည် အင်အားဖြင့် တုံ့ပြန်သည့် မဟာဗျူဟာကို သုံးမရတော့ချေ။ မိမိက အင်အားဖြင့် တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်လျှင် ရန်သူကလည်း အဏုမြူဇရဲလက်နက်များဖြင့် ပြန်လည် တိုက်ခိုက်တော့မည်

၁။ Massive Retaliation

ဖြစ်ရာ ကမ္ဘာကြီး ပျက်စီးဖွယ်ရာသာ ရှိတော့၏။

ထို့ကြောင့် သမ္မတ ကနေဒီလက်ထက်တွင် အမေရိကန်တို့သည် မိမိတို့ မဟာဗျူဟာကို ပြန်လည် လေ့လာပြုပြင် လာကြရလေသည်။

အမေရိကန်တို့ မဟာဗျူဟာအသစ်မှာ **ပြုလွယ် ပြောင်းလွယ် တုံ့ပြန်မှု**^၁ ဖြစ်၏။ ရန်သူက ဥရောပ၌ ကျူးကျော်လာလျှင် ပထမ **သမားရိုးကျတပ်**^၂ များဖြင့်သာ တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်မည်။ ရန်သူက ဆက်လက်ကျူးကျော်ပါက **နည်းဗျူဟာ အဏုမြူလက်နက်များ**^၃ ဖြင့် တိုက်ခိုက်မည်။ ရန်သူက ဆက်လက်ကျူးကျော်နေမှသာ မဟာဗျူဟာ လက်နက်များ၊ **တိုက်ချင်းပစ် ဒုံးလက်နက်များ**^၄ ဖြင့် တိုက်ခိုက်မည်ဟု ကြေညာထားလေသည်။

ယခုအချိန်အထိ အမေရိကန်တို့ တရားဝင် **စစ်သဘောတရား**^၅ မှာ ပြုလွယ်ပြောင်းလွယ် တုံ့ပြန်မှုပင် ဖြစ်သဖြင့် လူဦးရေအပေါ် အဓိကထား တွက်ချက်သည့် စစ်သဘောတရားသာ ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ဂျာမန်ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာ ရက်ဇယ် ရေးသားခဲ့သည်ကို အနည်းငယ်တင်ပြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ရက်ဇယ်

၁။ Flexible Response
 ၂။ Conventional Forces (အဏုမြူလက်နက် မဟုတ်သည့် လက်နက်များကို အသုံးပြုတိုက်ခိုက်မည် ဆိုလို၏။)
 ၃။ Tactical Nuclear Weapons (စစ်မြေပြင်သုံးလက်နက်များ)
 ၄။ ICBMs = Intercontinental Ballistic Missiles
 ၅။ Military Doctrine

သောင်းထိုက်

သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီက ဂျာမန်ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများ၏ ရှေ့ပြေးဟုယူဆနိုင်ပြီး ပထဝီနိုင်ငံရေး ပညာ ရပ်သည် **မြေကြီး**^၁ အပေါ်တွင် အခြေပြုထား၍ **မြေ တည်နေရာနှင့် အကျယ်အဝန်း**^၂ အရေးပါပုံကို ရက်ဇယ် က ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သူ၏ **ပထဝီနိုင်ငံရေးစာအုပ်**^၃ကို ၁၈၉၇ ခုနှစ် တွင် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့ပြီး သူ၏ ရေးသားချက်ဖြစ်သည့် **“နိုင်ငံတော်တိုင်းတွင် မြေနေရာတစ်ခုနှင့် ယင်းတွင် နေထိုင်ကြသူများ ရှိပေသည်”**^၄ ဟူသည့် အဆိုအမိန့်သည် အလွန်ထင်ရှားခဲ့လေသည်။

ပထဝီနိုင်ငံရေးတွင် အရေးအပါဆုံး အစိတ် အပိုင်းနှစ်ခုဖြစ်သည့် မြေနေရာနှင့် လူဦးရေကို ဖော်ထုတ် နိုင်ခဲ့ခြင်းသည် ပထဝီနိုင်ငံရေးတွင် ရက်ဇယ်၏ အောင် မြင်မှုပင် ဖြစ်လေသည်။

သို့သော် ရက်ဇယ်သည် ဂျာမန်မျိုးချစ်တစ်ဦး ဖြစ်သည်ဆိုသည့် အချက်ကို မေ့မရနိုင်သူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် နောက်ပိုင်းသူ၏ ရေးသားချက်များသည် ဂျာမန်နယ်ချဲ့ဝါဒကို အထောက်အကူပြုခဲ့ပြီး သိပ္ပံပညာ ရှင်ကြီးတစ်ဦး၏ နယ်ပယ်ကို ကျော်လွန်လာခဲ့၏။

-
- ၁။ The Soil
 - ၂။ Position and the space
 - ၃။ Politische Geographic (1897)
 - ၄။ Every State is make up of a portion of Territory and Humanity

ပထဝီနိုင်ငံရေးအစ

ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်ကို လွှမ်းမိုးသြဇာသက်ရောက်ပြီး ထင်ရှားသည့် ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာ ရက်ဇယ်ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးနောက် ပထဝီနိုင်ငံရေးအစကို တင်ပြပါမည်။

အလယ်ခေတ်များက **လူသားပထဝီ**^၁ ရေးသားမှုများ ရှိခဲ့သော်လည်း အခြားဘာသာရပ်များမှာကဲ့သို့ သိပ္ပံနည်းကျခြင်းမရှိဘဲ ပြောပလောက်သည့် စာပေများ ပေါ်ထွန်းခဲ့ခြင်းလည်း မရှိချေ။

၁၅၇၄ ခုနှစ်မှ ၁၆၁၁ ခုနှစ်အတွင်း **မြေပုံရေးဆွဲသည့် ပညာရပ်**^၂ကို စနစ်တကျ လေ့လာခဲ့ကြလေသည်။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် **ဆက်တန်၊ နော်ဒန်၊ စပိဒ်**^၃တို့မှာ ထင်ရှားသူများဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည့် မြေပုံများသည် လက်တွေ့အသုံးဝင်လှသဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်ထုတ်ဝေခဲ့ကြရလေသည်။

၁၇ ရာစု အလယ်လောက်တွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် **ဒေါက်တာဝီလျံပက်တီ**^၄မှာ အလွန်ထင်ရှားပြီး ပထဝီနိုင်ငံရေးပညာရပ်ကို စတင်ခဲ့သူဟု ပညာရှင်များက အသိအမှတ် ပြုကြရလေသည်။

၁။ Human Geography
၂။ The art of cartography
၃။ Saxton, Norden, Speed
၄။ Dr. Willam Petty

သောင်းထိုက်

အောက်စဖို့ဒ် တက္ကသိုလ်တွင် ခန္ဓာဗေဒ ပညာ ရှင်အဖြစ် အမှုထမ်းဆောင်နေရာမှ ၁၆၅၄ ခုနှစ်မှ ၁၆၆၀ ပြည့်နှစ်အထိ အိုင်ယာလန်ကျွန်းသို့သွား၍ ပက်တီသည် ဗြိတိသျှကျွမ်းစုများ တည်နေပုံကို အသေးစိတ်လေ့လာခဲ့ပြီး သူပြုစုထုတ်ဝေခဲ့သည့် **ဗြိတိသျှကျွန်း မြေပုံစာအုပ်**^၁ မှာ ပထမဆုံး၊ စနစ်တကျ ထုတ်ဝေခဲ့သည့် မြေပုံစာအုပ် ဖြစ်ကာ **ခေတ်သစ်မြေတိုင်းဌာန**^၂ မှ ထုတ်ဝေသည့် မြေပုံစာအုပ်များ မပေါ်ပေါက်ခင်အထိ ဗြိတိသျှလူထုသည် ဝီလျံပက်တီ၏ မြေပုံစာအုပ်များကိုသာ အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။

ဝီလျံပက်တီသည် စီးပွားရေး ပညာရှင်တစ်ဦး လည်းဖြစ်၍ သူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေးသားသူများက ပက်တီအား စီးပွားရေးပညာရှင်ဟုသာ ဖော်ပြခဲ့ကြလေသည်။ စင်စစ် ဝီလျံပက်တီသည် ပထဝီနိုင်ငံရေးကို စတင်ခဲ့သူဟု ယခုခေတ်တွင် အသိအမှတ်ပြု ခံရပြီဖြစ်ပါသည်။

သူရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည့် **နိုင်ငံရေး သင်္ချာ စာစီစာကုံးများ**^၃ စာအုပ်မှာ **သမိုင်းရေးရာပတ်ဝီ**^၄ အကြောင်းဖြစ်၍ သမိုင်းရေးရာ ပထဝီဘာသာရပ်မှာ နိုင်ငံရေးပထဝီ၏ အခြေခံအုတ်မြစ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ Atlas
- ၂။ Ordnance Survey
- ၃။ Eassay in Political Arithmetic
- ၄။ Historical Geography

ဝီလျံပက်တီ ရေးသားခဲ့သမျှ အထင်ရှားဆုံး စာအုပ်မှာ **နိုင်ငံရေးသင်္ချာ**^၁ စာအုပ်ဖြစ်၍ ပထဝီဝန်းကျင် အချက်အလက်များက နိုင်ငံတော်ကို မည်သို့လွှမ်းမိုးပုံ၊ ပြုပြင်ပုံကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ ယင်းစာအုပ်မှာ ယခုခေတ်အထိ ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာများ၏ လက်စွဲ စာအုပ်ဖြစ်လေသည်။

ပတ်တီသည် အင်္ဂလန်၊ အိုင်ယာလန်သာမက ဟော်လန်၊ ပြင်သစ်နိုင်ငံများသို့ပါ သွားရောက်လေ့လာခဲ့ ဖူးသူဖြစ်၍ သူ့စာအုပ်များမှာ အကြောင်းအရာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နက်ရှိုင်းမှုတွင်လည်းကောင်း စံနမူနာပြု ဖြစ်လေသည်။

သို့သော် ထိုခေတ်က သူအခြေပြုခဲ့သည့် အချက်အလက်များ၊ နည်းနာနိဿရည်းတို့မှာ စနစ်တကျ မရှိဘဲ သူ အလွန်လိုလားသည့် သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာမှု ဖြစ်မလာတော့ဘဲ သူ့လေ့လာချက်များမှာ သူကွယ်လွန် သွားသည်နှင့် အစပျောက်သွားပြီး ပထဝီနိုင်ငံရေး ဘာသာရပ် တစ်ခုလုံး တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ် သွားခဲ့ပြီး နောက် နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာခန့်ကြာမှ ပထဝီနိုင်ငံရေး ပြန်လည် ခေတ်ထလာရလေသည်။

သို့သော် ဝီလျံပက်တီ၏ အတွေးအခေါ်များ အနက် ကျွန်ုပ်တို့ခေတ် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများအား အမွေပေးနိုင်သည့် အချက်များရှိခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်ခု

၁။ Political Arithmetic

သောင်းထိုက်

တည်နေရာနှင့် အကျယ်အဝန်း အရေးပါပုံကို ဝီလျံပက်တီ က ဖော်ပြခဲ့ပြီး ယင်းအနက် တည်နေရာက ပိုအရေးကြီး ပုံကို ရေးသားခဲ့လေသည်။

လူဦးရေ အရေးပါပုံနှင့် ပထဝီအချက်အလက် များက နိုင်ငံသမိုင်းဖြစ်စဉ်ကိုပါ လွှမ်းမိုးပြုပြင်ပုံတို့မှာ ကျွန်ုပ်တို့ခေတ် နိုင်ငံရေး ပထဝီဆရာများ ဝီလျံပက်တီထံ မှ ရရှိလိုက်သည့် အမွေအနှစ်များ ဖြစ်လေသည်။

နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်တွင် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည့် ပထဝီ နိုင်ငံရေးဆရာများမှာ ပိုမိုစိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပြီး ယခု အချိန်အထိ ၎င်းတို့ရေးသားချက်၊ ဟောပြောချက်များမှာ ကမ္ဘာတစ်ဝန်း ဂယက်ရိုက်လျက်ရှိပါသည်။

ဆာဟာဖို့ မက္ကင်ဒါ^၁ မှာ ပထဝီနိုင်ငံရေး လောက တွင် အထင်ရှားဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်၏။ သူ ပထမဆုံး ရေးသားခဲ့သည့် စာအုပ်မှာ ၁၉ ရာစု မကုန်ဆုံးမီ ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး ရက်ဇယ်၏ နိုင်ငံရေး ပထဝီထက် စောသေး၏။ သို့သော် မက္ကင်ဒါအား နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာအဖြစ်သာ ကျွန်ုပ်တို့ခေတ် ပထဝီ နိုင်ငံရေးဆရာများက ယူဆကြလေသည်။

မက္ကင်ဒါ၏ ထင်ရှားသည့် စာအုပ်များမှာ **ဗြိတိန် နှင့် ဗြိတိသျှပင်လယ်များ**^၂၊ **ဒီမိုကရေစီ စံနှုန်းများနှင့်အဖြစ်**

၁။ Sir Halford Mackinder
၂။ The Scopes and Methods of Geography (1887)
၃။ Britain and British Seas (1902)

မှန်^၁ စာအုပ်တို့ဖြစ်လေသည်။ သူ၏ပို့ချမှုများနှင့် **ပထဝီ သစ်စာအုပ်**^၂မှာ အထူးပင်ထင်ရှား၍ ယင်းတို့အကျိုးဆက် မှာ **တော်ဝင် ပထဝီအသင်း**^၃ တည်ထောင်ခြင်းဖြစ်၏။ အောက်ဖို့ တက္ကသိုလ်တွင်လည်း ပထဝီဘာသာရပ်ကို ဘာသာရပ်ကြီးတစ်ခုအဖြစ် တီထွင်ခဲ့ပြီး မကြာခင်သည် ယင်းဌာနကြီးတွင် အကြီးအကဲဖြစ်ကာ ၁၈၈၇ မှ ၁၉၀၅ ခုနှစ်အထိ သင်ကြားပို့ချခဲ့လေသည်။

ဗြိတိန်နှင့် ဗြိတိသျှပင်လယ်များ စာအုပ်တွင် ပထဝီ အချက်အလက်များ(ယခုကိစ္စတွင် ပင်လယ်)က ယင်း ပတ်ဝန်းကျင်တွင် နေထိုင်သူများကို မည်သို့ လွှမ်းမိုး ပြုပြင်ပုံကို ရေးသားခဲ့ပြီး ထိုခေတ်က **နိုင်ငံရေးပထဝီ**^၄ ဟု ခေါ်တွင်နေသည့် ဘာသာရပ်မှ **စီးပွားရေးပထဝီ**^၅ နှင့် လူသားပထဝီတို့ကို မကြာခင်က စနစ်တကျ ခွဲထုတ်နိုင်ခဲ့ လေသည်။

မကြာခင်၏ ထူးခြားချက်မှာ အတွေးအခေါ် အယူအဆ ဟောင်းများတွင် နစ်မွန်းမနေဘဲ သူကိုယ်တိုင် စနစ်တကျ လေ့လာချက်များအပေါ် အခြေပြုပြီး သိပ္ပံ နည်းကျ လေ့လာခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။ မကြာခင်နှင့် ရက်ဇယ်ခြားနားချက်မှာ ရက်ဇယ်သည် ဒဿနိကဆိုင်ရာ

- ၁။ Democratic Ideal and Reality (1919)
- ၂။ The New Geography
- ၃။ The Royal Geographic Society
- ၄။ Political Geography
- ၅။ Economic Geography

သောင်းထိုက်

မည်မည်ရရ ဆုပ်ကိုင်မရသည့် အဆိုအမိန့်များ၊ အတွေးအခေါ်များကို အများဆုံး အသုံးပြုခဲ့၍ မက္ကင်ဒါက ခိုင်လုံလှသည့် သမိုင်းကြောင်း၊ ပထဝီအချက်အလက်များနှင့် စီးပွားရေး အချက်အလက်များက နိုင်ငံတော်များကို မည်သို့လွှမ်းမိုး ပြုပြင်ပုံကို စနစ်တကျ လေ့လာဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။

မက္ကင်ဒါ၏ သင်ကြားပို့ချမှုကြောင့် **ဒေသပထဝီ**^၁ ဘာသာရပ် သီးခြားပေါ်ပေါက်လာပြီး သူကိုယ်တိုင် ကြီးကြပ်၍ **ကမ္ဘာဒေသကြီးများ**^၂ ကို စနစ်တကျ လေ့လာကာ ဒေသတစ်ခုစီကို စာအုပ်များ ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ကြလေ၏။

၁၉၀၄ ခုနှစ်က တော်ဝင်ပထဝီဝင်အသင်းကြီးတွင် မက္ကင်ဒါက အလွန်အရေးပါသည့် ပို့ချမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့လေသည်။

ပထဝီမဏ္ဍိုင်ပြု သမိုင်းပညာရပ်^၃ ဖြစ်၍ ပညာရှင်တို့ အလွန်စိတ်ပါဝင်စားခဲ့ကြ၏။ ယင်းပို့ချမှုများနှင့် **ရောဘတ်ဆန်ရေးသားသည့် အဓိက သဘာဝဒေသကြီးများ**^၄ မှာ မက္ကင်ဒါ၏ **နိုင်ငံရေးပထဝီ ကြေညာစာတမ်းကြီး**^၅ ဟု ယူဆနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ Regional Geography
- ၂။ Regions of the world
- ၃။ The Geographical Pivot of History
- ၄။ The Major Natural Regions by Robertson
- ၅။ Mackinder's Manifesto of Political Geography

သူပို့ချမှုများတွင် အရေးအကြီးဆုံး အချက် နှစ်ချက်တွေ့ရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမအချက်မှာ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်း ယူဆ ရန်ဖြစ်ပြီး၊ ဒုတိယအချက်မှာ ကမ္ဘာ့ဆိုသည်မှာ သဘာဝ ဒေသကြီးများ(သဘာဝအစိတ်အပိုင်းကြီးများ) ကို ပေါင်း စည်းခေါ်ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည် ဟူသည့် အယူအဆတို့ ဖြစ်လေသည်။

ယင်းအခြေခံ အယူအဆများမှ မကွင်းဒါသည် ကမ္ဘာ့မြေပုံပေါ်တွင် **သဘာဝ အာဏာအချက်အချာ ဗဟို ဌာနများ**^၁ ကို သတ်မှတ်ဖော်ပြခဲ့လေသည်။ ယင်းသို့ သတ်မှတ်ဖော်ပြရာ၌ **ကုန်းမြေပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အချာ**^၂ ဒေသ၊ **ပင်လယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အပြင်စည်း အချက်အချာ ဒေသ**^၃ နှင့် **အတွင်းစည်း အချက်အချာဒေသ**^၄ တို့ဖြစ်ကြ လေသည်။

အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွား အခြေပြုသည့် အချက်များတွင် ပထဝီနိုင်ငံရေး အချက်များမှာ အဓိက အချက်များ ဖြစ်တော့၏။

ဆာဟာဖို့မကွင်းဒါ၏ သဘာဝအာဏာ အချက် အချာ ဗဟိုဌာနများကို ဖော်ပြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ကုန်းမြေ ပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အချာ ဒေသ၊ ပင်လယ်ပိုင်း ဆိုင်ရာ

-
- ၁။ Natural Seats of Power
 - ၂။ Continental Pivot Area
 - ၃။ Oceanic Outer Crescent
 - ၄။ Inner Crescent

သောင်းထိုက်

အပြင်စည်း အချက်အချာဒေသနှင့် အတွင်းစည်း အချက်
အချာဒေသဟူ၍ သဘာဝအာဏာ အချက်အချာ ဌာန
သုံးခု ခွဲခြားဖော်ပြခြင်းကပင်လျှင် မက္ကဒါ၏ ပထဝီ
နိုင်ငံရေး အမြင်ကျယ်မှုကို ဖော်ပြနေပါသည်။

ကုန်းမြေပိုင်းဆိုင်ရာ အချက်အချာ ဒေသမှာ
ဥရောပနှင့် အာရှဆက်စပ်နေသည့် **စတုရန်းမိုင် ၂၁ သန်း**
ကျယ်ဝန်းသည့် ကွင်းပြင်ကျယ်ကြီး^၁ ဖြစ်လေသည်။ ယင်း
ဒေသမှာ မြင်းစစ်သည်များ၊ ကုလားအုတ် မောင်းသမား
များ ကျက်စားရာနေရာဖြစ်၏။ ထိုဒေသကို မက္ကဒါက
နှလုံးသားသဖွယ် အရေးပါသည့် နယ်မြေ^၂ ဟု ခေါ်၍ ရုရှ
နှင့် ဝန်းကျင်ဒေသများ ပါဝင်လေသည်။

ယင်းနှလုံးသားနယ်မြေကို ဝန်းရံနေသော
အတွင်းစည်း အချက်အချာဒေသတွင် ပါဝင်သောနယ်မြေ
များမှာ ဂျာမနီ၊ ဩစတြီးယား၊ တူရကီ၊ အိန္ဒိယနှင့် တရုတ်
နိုင်ငံတို့ ဖြစ်လေသည်။

ယင်းအတွင်းစည်းကို ပင်လယ်ပိုင်းဆိုင်ရာ
အပြင်စည်း အချက်အချာဒေသက ပိုင်းရံထားပြီး ယင်း
တွင် ပါဝင်သည်တို့မှာ ပင်လယ်ပြင်ကျယ်တွင် ကျက်စား
ပြီး ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာ လမ်းကြောင်းများကို စိုးမိုးထားသည့်
ဗြိတိန်၊ တောင်အာဖရိက၊ ဩစတြေးလျ၊ အမေရိကန်
ပြည်ထောင်စု၊ ကနေဒါနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံများ ဖြစ်၏။

၁။ 21 m sq Miles of Eurasiatic Steppeland

၂။ Heart Land

အနောက်ဥရောပ (အထူးသဖြင့် ပြင်သစ်) နိုင်ငံတို့ အရေးပါပုံမှာ၊ **ရုရှား အလွန်အမင်း အင်အားကြီးမသွားစေရန် မဲတင်းပေးသည့် နယ်မြေ**^၁ များ ဖြစ်သည်ဟု မကြင်ဒါက ရေးသားခဲ့လေသည်။

၁၉၁၉ ခုနှစ် ပထမကမ္ဘာစစ်အပြီး မဟာမိတ် နိုင်ငံများက ဗာဆိုင်းစာချုပ် ချုပ်ဆိုရန် ဆွေးနွေးနေကြစဉ် မကြင်ဒါက သူ၏ နှလုံးသားနယ်မြေ အရေးပါပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့လေသည်။

“အရှေ့ဥရောပကို အုပ်ချုပ်သူသည် နှလုံးသားမြေကို စိုးမိုးသည်။

နှလုံးသားမြေကို အုပ်ချုပ်သူသည် ကမ္ဘာ့ ကျွန်းကြီးကို စိုးမိုးသည်။

ကမ္ဘာ့ကျွန်းကြီးကို အုပ်ချုပ်သူသည် ကမ္ဘာကြီးကို စိုးမိုးသည်”^၂ ဟူသတည်း။

နှလုံးသားနယ်မြေဆိုသည်မှာ အရှေ့ဥရောပ၊ ရုရှားနှင့် တရုတ်ပြည်အနောက်ခြမ်း နယ်မြေများအားလုံးနှင့် အာတိတ်ကမ်းခြေများ ပါဝင်သောမြေဖြစ်၏။ ယင်းတို့မှာ မကြင်ဒါ၏ ၁၉၀၄ ခုနှစ်မှ အယူအဆဖြစ်၏။ နောက်ပိုင်း ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် သူ့နှလုံးသားနယ်မြေ အကျယ်အဝန်းကို မကြင်ဒါက တစ်ဖန်ပြင်ခဲ့ပြန်၏။

၁။ A Counter Balance to Russia

၂။ Who rules East Europe commands the Heart Land:
Who rules the Heart land commands the World-Island:
Who rules the World-Island commands the World.

သောင်းထိုက်

ပြင်ဆင်ချက်အရ ထိုနယ်မြေမှာ တရုတ်ပြည်အားလုံးလိုလို ပါလာ၏။ ၁၉၄၇ခုနှစ်တွင် သူ့နှလုံးသားနယ်မြေကို မကြွင့် ဒါက တစ်ခါပြင်ဆင် ရေးဆွဲခဲ့ပြန်ပါသည်။ ထိုအယူအဆ အရ နှလုံးသားနယ်မြေမှာ အရှေ့ဥရောပနှင့် ဥရောပ အရှေ့ပိုင်းတွင်ပါသည့် ရုရှနယ်မြေ ဖြစ်ပါသည်။

နှလုံးသားနယ်မြေ မည်မျှကျယ်ဝန်းရမည် ဆိုသည်မှာ ဤမျှအရေးကြီးပါ။ နှလုံးသားနယ်မြေကို စိုးမိုးသူသည် ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးကို စိုးမိုးနိုင်သည် ဆိုသည့် အယူအဆသည် အလွန်အရေးကြီးသည့် အယူအဆပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဟစ်တလာလုပ်ဆောင်ခဲ့သည်များ၊ ရုရှက သူ့ အနောက်ဘက်နယ်စပ်တွင်ရှိသော နိုင်ငံများကို ကွန်မြူနစ် နိုင်ငံဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပုံများမှာ ထိုနှလုံးသားနယ်မြေ အယူအဆ၏ လွှမ်းမိုးမှုအနည်းနှင့်အများ ပါဝင်သည်မှာ သေချာပါသည်။

ယခု အရှေ့ဥရောပတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော နိုင်ငံ ရေး လှုပ်ရှားမှုများ မည်မျှအရေးကြီးသည်ကို တွေးဆ ကြည့်ရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အရှေ့ဥရောပသည် နှလုံးသားနယ်မြေ ဖြစ် သည်။ သို့မဟုတ် နှလုံးသားနယ်မြေတွင် အရှေ့ဥရောပ ပါဝင်သည်ဆိုလျှင် ကမ္ဘာတန်ခိုးအာဏာ ချိန်ခွင်လျှာ အတွက်ပါ ယင်းနယ်မြေ မည်မျှအရေးပါသည်ကို သိရှိ နိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

မည်သို့ရှိစေ နိုင်ငံတစ်ခု၏ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံကြီးတစ်ခု၏ **အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွား**^၁ ကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရန် အလွန်ပင် အရေးကြီးပါသည်။ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွား အခြေပြုသည့် အချက်များတွင် ပထဝီနိုင်ငံရေး အချက်အလက်များမှာ အဓိက အချက်များဖြစ်တော့၏။

ထို့ကြောင့် ဒါဒင်နယ် ရေလက်ကြားကို စိတ်ဝင်စားပုံ၊ အရှေ့ဥရောပတွင် နယ်ချဲ့လိုပုံ၊ **ပူနွေးသည့် (ရေမခဲသည့်) ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးများ**^၂ အလိုရှိပုံမှာ ရုရှားနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွားဖြစ်၍ နိုင်ငံရေး သဘောအရ မည်သည့်အစိုးရတက်စေကာမူ ရုရှနိုင်ငံသည် ယင်းအချက်များကို အဓိကထား၍ သူ၏ နိုင်ငံခြားရေး ပေါ်လစီကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်ကိုသာ တွေ့ရပါသည်။ ဇာဘုရင်များ လက်ထက်ကစ၍ ဖော်ပြခဲ့သည့် အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွားတို့ကို ရုရှနိုင်ငံသည် ရှေ့တန်းတင်ထားခဲ့၍၊ ကွန်မြူနစ်အစိုးရများသည်လည်း ယင်းတို့ကို ဦးစားပေး လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်ကိုသာ တွေ့ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် လူကြားကောင်းအောင် အစိုးရအနေဖြင့် မည်သည်များကို အော်နေစေကာမူ အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွားကို အော်နေစေကာမူ အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွားကို ရှေ့တန်းတင် လုပ်ဆောင်နေကြကြောင်း

၁။ National Interests

၂။ Warm Water Ports

သောင်းထိုက်

(ယင်းအချက်တွင် ကွန်မြူနစ်အစိုးရ၊ ဒီမိုကရေစီ အစိုးရ အားလုံး အတူတူပင် ဖြစ်ကြကုန်၏) အမျိုးသားရေး အကျိုးစီးပွားသည်လည်း အခြေခံအားဖြင့် ပထဝီနိုင်ငံရေး အချက်အလက်များအပေါ် အခြေခံထားပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ထင်ရှားသည့် ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာ နောက် တစ်ဦးမှာ ဆွီဒင်နိုင်ငံသား **ရှူးဒေါ့ကဂျေလိန်း**၊^၁ (၁၈၆၄-၁၉၂၂) ဖြစ်လေသည်။

ကဂျေလိန်းက ရက်ဇယ်ထက် တစ်ဆင့်တက်၍ ‘နိုင်ငံတော်ဆိုသည်မှာ ရှင်သန်နေသော အဖွဲ့အစည်း တစ်ရပ်သာ မဟုတ်၊ လူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကဲ့သို့ အကျိုး အကြောင်းနှင့် တွေးခေါ်နိုင်သည်’ ဟု ဆို၏။ နိုင်ငံတစ်ခု တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှု၏ နောက်ဆုံးရည်မှန်းချက်မှာ အာဏာ ရရေး ဖြစ်သည်ဟု (ရက်ဇယ်ကဲ့သို့) ကဂျေလိန်းကလည်း ယူဆ၏။

သို့သော် အာဏာရရေးအတွက် ရက်ဇယ် ပြောသကဲ့သို့ နယ်ပယ်ချဲ့ထွင်ရန်မလိုဟု ကဂျေလိန်းက ယူဆလေသည်။ ခေတ်သစ်နည်းနာများသုံး၍ မိမိ ယဉ်ကျေးမှု ပြန့်ပွားလာအောင် လုပ်ဆောင်ရမည်ဟု ကဂျေလိန်းက ဆိုလေသည်။

ပထဝီနိုင်ငံရေး^၂ ဆိုသည့် ဝေါဟာရကို စတင်

၁။ Rudolf Kjellen

၂။ Geopolitics

အသုံးပြုခဲ့သူမှာ ရူးဒေါ့ကဂျလိန်းဖြစ်သည်။ ‘ပထဝီနိုင်ငံရေးဟူသည်ကား နိုင်ငံတော်၏ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်ပင် ဖြစ်သည်’ ဟု ကဂျလိန်းက အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ခဲ့လေသည်။

ပထဝီနိုင်ငံရေးဟူသည် နိုင်ငံတော်၏ ပထဝီ၊ လူမျိုး၊ စီးပွားရေး အခြေခံအားလုံး ပါဝင်ကြောင်း နောက်ပိုင်း ဂျာမန်ပထဝီနိုင်ငံရေး သုတေသီများက အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခဲ့ကြလေသည်။

ဟစ်တလာနှင့် နာဇီများ လက်ထက်တွင်ကား ပထဝီနိုင်ငံရေးဟူသည့် ဝေါဟာရတွင် ပထဝီနှင့် လုံးဝ မပတ်သက်သည့် အရာများပင် ထည့်သွင်းလာကြ၏။ အဆိုးဆုံးကား နာဇီတို့၏ အခြေခံဝါဒတစ်ခုဖြစ်သည့် ဂျာမန်လူမျိုးများက အခြားလူမျိုးများထက် မြင့်မြတ်သာလွန်သည်ဟူသည့် အယူဝါဒကိုပါ ဂျာမန် ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာများက ပထဝီနိုင်ငံရေး ဝေါဟာရအောက်တွင် ထည့်သွင်းလာကြခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉၃၀ နှစ်များအတွင်းက ဂျာမန်နာဇီများက ပထဝီနိုင်ငံ ဟူသည့် ဝေါဟာရနှင့် ဘာသာရပ် တစ်ခုလုံးကို ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်ဖြစ်အောင် လုပ်ခဲ့ကြလေသည်။

မျက်မှောက်ခေတ်တွင်မူ ပထဝီနိုင်ငံရေး ဟူသည် နိုင်ငံတစ်ခု၏ အမျိုးသားအင်အားစုကို လေ့လာခြင်း ပညာရပ်ဟု ယူဆလာကြ၏။ အထူးသဖြင့် မိမိနိုင်ငံ

၁။ Geopolitics is the natural environment of the State.

သောင်းထိုက်

အကျိုးရှိမည့် အကြောင်းအရာများ၊ ပထဝီ အချက် အလက်များ၊ ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆက်သွယ်မှုများ လေ့လာ ခြင်းသည် ပထဝီနိုင်ငံရေးပင် ဖြစ်တော့၏။

ပြင်သစ်ပထဝီနိုင်ငံရေး ပညာရှင်များ

ရက်ဇယ်၊ ကဂျေလိန်းစသူများက ပထဝီနိုင်ငံရေးသဘော တရားမှာ နိယာမ သဘောကဲ့သို့ မလွဲမသွေ ဖြစ်ကို ဖြစ်လာရမည်ဟု ယူဆကြ၍ ယင်းအယူများကို **မလွဲမသွေ ဖြစ်ရမည့် သဘောတရား**^၁ များဟု ခေါ်လာကြ၏။

ယင်းပညာရှင်များနှင့် ဆန့်ကျင်၍ ပြင်သစ် ပထဝီနိုင်ငံရေး သုတေသီတို့က အယူအဆသစ်များ အဆို ပြုခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းပညာရှင်တို့တွင် **ဂျင်ဘရူဟေး၊ ဂျက်အင်ဆယ်၊ အယ်လဘတ်ဒီမန်ဂျီယွန်**^၂ စသူတို့မှာ ထင်ရှား၏။

နိုင်ငံတော်ဟူသည်မှာ အင်အားနိုင်ငံရေးအဖွဲ့ အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး လူကဲ့သို့ စဉ်းစားတွေးခေါ်နိုင် သည်ဟူသည့် ဂျာမန်ပထဝီနိုင်ငံရေး အယူကို ဆယ့်ကိုး

၁။ Determinist Doctrines
၂။ Jean Brunhes. Jecques Ancel, Albert Demangeon

ရာစုနောက်ပိုင်းနှင့် နှစ်ဆယ်ရာစု စောစောပိုင်း ပြင်သစ် ပညာရှင်များက လက်မခံဘဲ ယင်းတို့အယူအရ နိုင်ငံတော် ဟူသည် **ယဉ်ကျေးမှု အမျိုးသားအဖွဲ့အစည်း**^၁ ဖြစ်ပြီး ယင်းအပြုအမူကို နိုင်ငံသားတို့၏ စုပေါင်းပျိုးထောင်မှု အသိအမြင်က ပြဋ္ဌာန်းသည်ဟု ယူဆကြသည်။

ဂျာမန်တို့ ယူဆခဲ့ကြသကဲ့သို့ ရုပ်ဝတ္ထုဝန်းကျင် က နိုင်ငံတော် မည်သို့တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးလာမည်ကို မလွဲ မသွေ ပြဋ္ဌာန်းသည်ဟု ပြင်သစ်ပညာရှင်များက မယုံကြည် ကြချေ။ ပြင်သစ်သုတေသီများ အယူအဆမှာ ဝန်းကျင် အခြေအနေအရ နိုင်ငံတစ်ခုသည် လိုက်နာလုပ်ဆောင်ရန် လမ်းစဉ်အများအပြားရှိပြီး သူ့နိုင်ငံသားများက သူတို့နှင့် အဆီလျော်ဆုံး၊ သူတို့အတွက် အကျိုးအရှိဆုံး လမ်းစဉ် ကို ရွေးချယ်လုပ်ဆောင်နိုင်သည်ဟု ယူဆကြ၏။

နိုင်ငံတစ်ခု တည်တံ့ရှင်သန်ရေးအတွက် ယင်း မြေနေရာရရေးအတွက် အမြဲတိုက်ခိုက်နေရသည် ဆိုသည်မှာ မှားယွင်းပြီး သမိုင်းတစ်လျှောက်၌ အချိန် ကြာညောင်းစွာ တည်တံ့ခဲ့သည့် နိုင်ငံငယ်များစွာ ရှိခဲ့ကြ ကြောင်း၊ ယင်းနိုင်ငံတော်များက ကမ္ဘာ့ယဉ်ကျေးမှုများ ကိုပင် များစွာအကျိုးပြုခဲ့သည့် သာဓကများ ရှိခဲ့ကြောင်း ပြင်သစ်ပညာရှင်များက ထောက်ပြခဲ့ကြလေသည်။

ယင်းလူသားဝါဒဆန်သည့် ဒဿနက^၂ စိတ်

၁။ Cultural National Unit

၂။ Humanist Philosophy

သောင်းထိုက်

ဓာတ်ရေး၊ အကျင့်စာရိတ္တရေးရာများကို အထူးပြု ဖော်ပြ
ခဲ့၍ လွတ်လပ်ရေး၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် စသည်တို့ကို အရေး
ပေး ထုတ်ဖော်ခဲ့ကြ၏။

တစ်ကမ္ဘာလုံးဆက်ဆံမှုများ လေ့လာခဲ့ကြပုံ

အမျိုးသားအင်အားကို နိုင်ငံရေးပထဝီ
ရှုထောင့်မှ လေ့လာခဲ့ကြရာမှ တစ်ကမ္ဘာလုံးခြံ၍ နိုင်ငံရေး
ဆက်ဆံမှုများ၊ နိုင်ငံရေးပုံစံများကိုတိုးချဲ့လေ့လာခဲ့ကြလေ
သည်။

ဆယ့်ကိုးရာစုနှစ်များတွင် ကိုလိုနီများ ရရှိရေး
အတွက် နယ်ချဲ့ခဲ့ကြရာမှ နိုင်ငံရေးပထဝီ ပညာရှင်များ
သည် အာရှ၊ အာဖရိကတိုက်များနှင့် ယင်းတိုက်ကြီးများ
နှင့် အင်ပါယာများ ဆက်သွယ်သည့် ပင်လယ်ရေကြောင်း
လမ်းများကိုပါ စိတ်ပါဝင်စားကြသည်။

၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရက်ဇယ်သည် စာအုပ်
တစ်အုပ် ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး ယင်းစာအုပ်၌ လူ့ယဉ်ကျေးမှုကို
ပင်လယ်က စုစည်း စည်းလုံးပေးပုံ၊ ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတို့
အရေးပါပုံကို ရေးသားခဲ့၏။

တစ်နေ့တွင် ကမ္ဘာကြီး စိုးမိုးရေးအတွက်
ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းများနှင့် ကုန်းပိုင်းနိုင်ငံများ စစ်ကြီး
ဖြစ်ပွားလာလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းစစ်ပွဲ၌ သယံဇာတ

ပိုမိုပေါများကြွယ်ဝသည့် ကုန်းတွင်းပိုင်းနိုင်ငံများက အနိုင် ရရှိမည်ဖြစ်ကြောင်း ရက်ဇယ်က ရေးသားခဲ့လေသည်။

ပစ္စိဖိတ်သမုဒ္ဒရာမှာ အနာဂတ်၏ သမုဒ္ဒရာ ဖြစ်သည်ဟု ရက်ဇယ်က ကြိုတင်ဟောကိန်း ထုတ်ခဲ့၏။ ယင်းသမုဒ္ဒရာကမ်းခြေ နိုင်ငံများသည် တစ်နေ့တွင် ကမ္ဘာ့ အင်အားကြီး နိုင်ငံများဖြစ်လာမည်ဟု သူက ရေးသားခဲ့ လေသည်။

အပြောကျယ်သည့် ပင်လယ်ပြင်ကြီးများ မည်မျှ လောက် အရေးပါသည် ဆိုသည်ကို ရေးသားခဲ့သူမှာ အမေရိကန်ရေတပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး **အယ်လ်ဖရက် သေယာ မဟန်**^၁ (၁၈၄၀-၁၉၁၄) ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ အရေးပါမှုမှာ ထိုနိုင်ငံ၏ နယ်မြေမည်မျှ ကျယ်ဝန်းသည် ဆိုသည်ထက် ထိုနိုင်ငံ၏ ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်း မည်မျှ ရှည်လျားသည်၊ ဆိပ်ကမ်းမြို့ကြီးများ ဘယ်နှစ်ခုရှိသည် ဆိုသည့် အပေါ်တွင်မူတည်သည်ဟု မဟန်ကဆို၏။ အင်္ဂလိပ်များက ပင်လယ်ပြင်ကို စိုးမိုး၍ ကမ္ဘာတစ်ခွင် တွင်ကျယ်ခဲ့သည်ကို မဟန်က သေသေချာချာ လေ့လာပြီး သူ့စာအုပ်ကို ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ဟာဝေယံကျွန်းကို အမေရိကန်များက ရရှိသင့်ကြောင်း အဆိုပြုခဲ့သူမှာ မဟန် ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက် အတ္တလန္တိတ်နှင့် ပစ္စိဖိတ် သမုဒ္ဒရာနှစ်ခုကို ဆက်ပေးနိုင်ရန် **အလယ်အမေရိက**^၂ကို

၁။ Admiral Alfred Thayer Mahan

၂။ Central America

သောင်းထိုက်

ဖြတ်၍ တူးမြောင်းဖောက်သင့်ကြောင်း အကြံပေးခဲ့သူမှာ လည်း မဟန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သူရေးခဲ့သည့် ‘ပင်လယ်ပြင် စိုးမိုးသည့် နိုင်ငံများက သမိုင်းကိုပြုပြင်လွှမ်းမိုးပုံ’^၁ ဆိုသည့် စာအုပ်မှာ ကမ္ဘာကျော်စာအုပ်ကြီး ဖြစ်လာပါသည်။

ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မဟန်၏ အဆိုအမိန့်များ နိုင်ငံရေးလောကတွင် မည်မျှရေပန်းစားခဲ့သည်။ မည်မျှ ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိသည်ကို ဗြိတိသျှသမိုင်း လေ့လာသူတိုင်း သိရှိကြပါသည်။

ဗြိတိသျှတို့သည် ရေတပ်နှင့် ရေတပ်အင်အားကို အဓိကအားဖြင့် အသုံးပြုပြီး နေမဝင်ဗြိတိသျှအင်ပါယာ ကြီးကို တည်ဆောက်ခဲ့၍ ဆယ့်ကိုးရာစုနှစ် နောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ သူ့ကျွန်ဖြစ်ခဲ့ရသည်မှာ အဓိကအားဖြင့် ဗြိတိသျှရေတပ်ကို မြန်မာတို့ မယှဉ်နိုင်ခဲ့၍ ဖြစ်သည်ကို မြန်မာလူမျိုးများ အရိုးခိုက်အောင် သင်ခန်းစာ ရရှိကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာတွင် ရေတပ် အင်အားဆို ရာ၌ ကုန်သွယ်ရေးကြောင်း ရေတပ်ဖွဲ့နှင့် ရေတပ်မတော်စစ် သင်္ဘောများ^၂ကို ဆိုလိုပါသည်။ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်စစ်ပွဲ၌ ဗြိတိသျှ အရှေ့အိန္ဒိယကုမ္ပဏီ^၃ မှာ အဓိကအခန်းမှပါဝင်ခဲ့ လေသည်။

၁။ The influence of sea Powr upon History
၂။ Merchant Fleets and Navy Ships
၃။ British East India Company

ယခု ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် အီရတ်-ကူဝိတ်အရေးအခင်းတွင် အမေရိကန်နှင့် ယင်း၏ မဟာမိတ်များ မဟာဗျူဟာတွင် ရေတပ်က အဓိကအခန်းမှ ပါဝင်နေ၍ အီရတ်ကို အမေရိကန်နှင့် မဟာမိတ်များက ရေတပ်ဖြင့် ပိတ်ဆို့အရေးယူခဲ့သည်ကို စာဖတ်သူများ ကိုယ်တွေ့လေ့လာနိုင်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤအရေးအခင်းတွင် အမေရိကန်တို့ ကျင့်သုံးခဲ့သည့် မဟာဗျူဟာမှာ အဓိကအားဖြင့် ရေတပ်အပေါ် အမှီပြုနေသည့် မဟာဗျူဟာဟု ခေါ်ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ဆိုခြင်းကြောင့် ရေတပ်သည်သာ အဓိက ဟူသည့် တစ်ဖက်စောင်းနင်း အယူသို့ ရောက်မသွားရန် အရေးကြီးပါသည်။ (အလျဉ်းသင့်ပါက ယခုခေတ် လေတပ်အရေးပါလာပုံနှင့် လေတပ်စစ် သဘောတရားများပါ တင်ပြသွားရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။)

အီရတ်-ကူဝိတ် အရေးအခင်းတွင် အဓိကအားဖြင့် အမေရိကန် မဟာဗျူဟာသည် ရေတပ်ကို အားထားပြုလုပ်နေသည် ဖြစ်သော်လည်း အရာရာ ရေတပ်ချည်းသာ မပြီးဘဲ မရိန်းကမ်းတက် ရေတပ်သားများကို ရေတပ်ဖြင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းသို့ သယ်ယူပို့ဆောင်နေပြီး နယ်မြေစိုးမိုးရေး အခန်းကဏ္ဍ ရောက်လာလျှင်မူ ကြည်းတပ်များကိုသာ အားကိုးရမည် ဖြစ်လေသည်။

သောင်းထိုက်

ယင်းကဏ္ဍဆိုက်ရောက်လာလျှင် ကြည်းတပ် အဓိက သမားများကလည်း **ကြည်းတပ်သည်သာ စစ်မြေ ပြင် ဘုရင်မ^၁** ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုခွင့် ကြံကြဦးမည်ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ကျွန်တော်တို့ခေတ်တွင် ထင်ရှားသည့် ပထဝီနိုင်ငံရေး ပညာရှင်များ **နီကိုလတ်စ် စပိုက်မင်း^၂** (၁၈၉၃-၁၉၄၃) ဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံ ယေးတက္ကသိုလ်မှ နိုင်ငံတကာရေးရာ ပါမောက္ခ စပိုက်မင်းက ပထဝီနှင့် နိုင်ငံတစ်ခု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝါဒ ဆက်သွယ်ပုံကို အထူးပြုလေ့လာခဲ့၍ ယင်းဘာသာရပ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး စာအုပ်စာတမ်း အများအပြား ထုတ်ဝေခဲ့လေသည်။

“နိုင်ငံတစ်ခု၏ နိုင်ငံခြားရေးဝါဒတွင် ပထဝီသည် အတည်မြဲဆုံး၊ ကြာရှည်အခံဆုံး ဖြစ်သည့်အလျောက် အခြေခံအကျဆုံးဖြစ်၏”^၃ ဟု စပိုက်မင်းက ရေးသားခဲ့၏။

စပိုက်မင်းက ဤသို့ ဆက်လက်ရေးသားခဲ့ပါသည်။ “ဝန်ကြီးများ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ပြောင်းသွားကြပြီး အာဏာရှင်ဆိုသူများလည်း သေဆုံးကြရမည်

၁။ Infantry is the Queen of the Battle-field.
၂။ Nicholas J. Spykman
၃။ Geography is the most fundamental factor in the Foreign Policy of States because it is the most permanent.

မုချဖြစ်၏။ သို့သော် တောင်တန်းများက ရှိမြဲရှိနေ၍ မည်သူ့ကိုမျှ မမှုချေ။”

ပထဝီနိုင်ငံရေး ဘာသာရပ် ရှုထောင့်မှ စပိုက်မင်း ရေးသားခဲ့သမျှတွင် အရေးအကြီးဆုံး စာအုပ်မှာ **‘ငြိမ်းချမ်းရေးပထဝီ’**^၁ အမည်ရှိ စာအုပ်ဖြစ်လေသည်။ သူ သေဆုံးပြီး ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။

စပိုက်မင်း၏ အရေးကြီးသော ပထဝီနိုင်ငံရေး အမြင်များကို ယင်းစာအုပ်တွင် တွေ့ရှိနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတစ်ခု၏ လုံခြုံရေးကို နောက်ဆုံးပြဋ္ဌာန်းသည့် အချက်မှာ အမျိုးသားအင်အားပင်ဖြစ်ကြောင်း စပိုက်မင်းက ရေးခဲ့၏။

ကြာရှည်ခံသည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိစေရန် နည်းနှစ်နည်းသာရှိကြောင်း၊ စုပေါင်းလုံခြုံရေး စနစ်အရ မဟာမိတ်အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းပြီး လက်နက်တပ်ဆင်ထားခြင်းမှာ ပထမနည်းဖြစ်ပြီး၊ နောက်တစ်နည်းမှာ **တန်ခိုးအာဏာ ချိန်ခွင်လျှာ**^၂ ညီမျှနေစေသည့် နည်းပင်ဖြစ်ကြောင်း စပိုက်မင်းက ရေးခဲ့သည်။

တန်ခိုးအာဏာ ချိန်ခွင်လျှာသဘောကို ရေးသားရာ၌ စပိုက်မင်း အယူအဆများမှာ မက္ကင်ဒါ ရေးသားခဲ့သည့် ကမ္ဘာ့ကျွန်းကြီး သဘောနှင့် တူညီနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၁။ Geography of the Peace
၂။ Balance of Power Arrangement

သောင်းထိုက်

စပိုက်မင်းက အမေရိကန် ရှုထောင့်မှ ရေးသား ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး အမေရိကန်ပါဝင်သည့် ကမ္ဘာ့အနောက်ခြမ်း ကို အရှေ့ဘက်ခြမ်းဖြစ်သည့် **ဥရောပ အာရှ**၊ ဩစတြေးလျ၊ အာဖရိကတိုက်များက ဝန်းရံနေကြောင်း၊ အရှေ့ဘက်ခြမ်းက အနောက်ခြမ်းထက် နှစ်ဆခွဲပိုမို ကျယ်ပြန့်ပြီး လူဦးရေ ဆယ်ဆမျှ ပိုများကြောင်း၊ ၁၉၃၇ ခုနှစ် ကိန်းဂဏန်းများအရ **ကမ္ဘာဟောင်း**^၂ (အရှေ့ခြမ်း)က ကမ္ဘာသံနှင့် ကျောက်မီးသွေး သုံးပုံနှစ်ပုံကို ထုပ်လုပ်ခဲ့ကြောင်း၊ ရေရှည်စစ်ပွဲဖြစ်လာလျှင် အနောက်ခြမ်းသည် အရှေ့ခြမ်းကို ခံနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အမေရိကန်နိုင်ငံ ခြားရေးဝါဒ၏ အခြေခံအကျဆုံး အချက်မှာ ဥရောပ အာရှတိုက်ကို မည်သည့်နိုင်ငံကြီး တစ်ခုကမျှ စိုးမိုးမသွားနိုင်ရေးဖြစ်သည်ဟု စပိုက်မင်းက ရေးသားခဲ့လေသည်။

စပိုက်မင်းက မက္ကင်ဒါ၏ အဆိုများကို သေချာစွာ လေ့လာခဲ့ပြီး (မိမိသဘောအရ) မက္ကင်ဒါ မှားယွင်းခဲ့သည်များကို ထောက်ပြခဲ့လေသည်။

မက္ကင်ဒါ၏ ပထမဆုံးနှင့် အရေးအကြီးဆုံး အမှားမှာ (စပိုက်မင်းအမြင်အရ) နှလုံးသားမြေနေရာ အရေးပါပုံကို ပိုမိုတွက်ချက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဆို၏။

မက္ကင်ဒါ၏ နှလုံးသား မြေနေရာတွင် ပါဝင်သည့် ပိုလန်နှင့် **ယင်နဆီမြစ်**^၃ ကြားနေရာမှာ **အသုံးမဝင်**

၁။ Eurasia
 ၂။ The Old World
 ၃။ Yenisey River

သည့်မြေ^၁ ဖြစ်နေကြောင်း၊ တကယ်အရေးပါသည့် ယူရေးရှား (ဥရောပ-အာရှ)နယ်မြေများမှာ မက္ကင်ဒါပြောခဲ့သည့် နှလုံးသားနယ်မြေကို ဝန်းရံထားသည့် ခါးပတ်သဖွယ် နယ်မြေဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြပြီး ယင်းကို စပိုက်မင်းက **နှုတ်ခမ်းသားနယ်မြေ**^၂ ဟု ခေါ်၏။

ယင်းနှုတ်ခမ်းသားနယ်မြေတွင် ကမ္ဘာ့လူဦးရေ နှင့် သယံဇာတ အတော်များများ ပါဝင်နေပါသည်။

စပိုက်မင်း၏ နှုတ်ခမ်းသားနယ်မြေတွင် မြန်မာပြည် ပါဝင်နေသည်ကို သတိပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။

သမိုင်းကို လေ့လာကြည့်လျှင် မည်သည့်အခါ ကမှ ကုန်းပိုင်းနိုင်ငံများနှင့် **ရေကြောင်းအင်အား နိုင်ငံများ**^၃ သူတို့အချင်းချင်းသာ စစ်ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု မရှိခဲ့ဘဲ နှလုံးသားနယ်မြေနှင့် အင်ပါရာကျွန်းများဖြစ်သည့် ဗြိတိန်နှင့် ဂျပန်တို့ စစ်ဖြစ်ခဲ့ကြသည်သာ ရှိခဲ့ကြောင်း၊ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ပွားသည့် စစ်ပွဲများတွင် နှုတ်ခမ်းသား နယ်မြေမှာ ကြားနယ်မြေအဖြစ် အသုံးတော်ခံခဲ့ရကြောင်း စပိုက်မင်းက ရေးသားခဲ့လေသည်။

စပိုက်မင်းက သူ့အယူအဆကို ယခုကဲ့သို့ တင်ပြခဲ့လေသည်။

“နှုတ်ခမ်းသားနယ်မြေ စိုးမိုးသူက ယူရေးရှားကို

၁။ Wasteland

၂။ Rimland (Belt of nations surrounding the Heartland)

၃။ Sea Power

သောင်းထိုက်

အုပ်ချုပ်မည်၊ ယူရေးရှားအုပ်ချုပ်သူက ကမ္ဘာကြီးကို စိုးမိုးဖန်တီးနိုင်မည်”^၁

မဟန်၊ မက္ကင်ဒါ၊ စပိုက်မင်းတို့ အယူအဆများတွင် အဖိုးတန်သည့် အတွေးအခေါ်များ၊ ပင်ကို တီထွင်သည့် တွေးခေါ်ချက်များ မည်မျှပင် ပါရှိစေကာမူ ယင်းတို့မှာ **သမိုင်းကို အလွန်အမင်း လွယ်ကူအောင် ပြုလုပ်တင်ပြချက်များသာဖြစ်ကြောင်း**^၂ ဝေဖန်ရေးသမားများက ရေးသားခဲ့ကြလေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဖော်ပြခဲ့သည့် ပညာရှင်ကြီးများ ရေးသားခဲ့သည်တို့မှာ နောင် ဖြစ်ပေါ်လာမည်တို့ကို ကြိုတင်တွေးခေါ် ဘိသကဲ့သို့ ရှိတော့၏။ သူတို့ရေးခဲ့သကဲ့သို့ အတိအကျဖြစ်ပေါ် မလာသည့်တိုင် ဟစ်တလာ၏ နယ်ချဲ့စစ်များ၊ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုက သူ့အနောက်ဘက်နယ်မြေ (နုလုံးသားနယ်မြေ) ကို စိုးမိုးရန် လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ အမေရိကန်က နုလုံးသားနယ်မြေကို ဝန်းရံ၍ စစ်မဟာမိတ် အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းထားသည်တို့မှာ ပညာရှင်ကြီးများ တွေးခေါ်ခဲ့သည့်အတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်ကို ကျွန်ုပ်တို့တွေ့ရှိခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပေသည်။

ကမ္ဘာတစ်ခုလုံး ခြုံငုံသုံးသပ်ရေးသားခဲ့သူများတွင် အမေရိကန်လူမျိုး **ဗိုလ်မှူးဆီဗာစကီ**^၃ ကို ချန်ထား၍

၁။ Who controls the Rimland rule Eurasia Who rules Eurasia control the Destinies of the World.
၂။ Oversimplificartions of History
၃။ Major Alexander de Seversky

မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဆီဗာစကီအမြင်တွင် ဤကဲ့သို့ သိပ္ပံနှင့်စက်မှု ပညာ တရစပ်တိုးတက်နေသည့် ခေတ်တွင် နယ်မြေများ၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း၊ လမ်းများမှာ အရေးမကြီးတော့ကြောင်း ယခုခေတ်တွင် **လေကြောင်းစိုးမိုးမှု**မှာ အဓိကဖြစ်ကြောင်း၊ ပထမတန်း လေတပ်ရှိပြီး လေကြောင်းစိုးမိုးထားနိုင်သူက ကမ္ဘာကို စိုးမိုးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆီဗာစကီက သူ၏စာအုပ်^၂ တွင် ရေးသားခဲ့လေသည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးခြုံ၍ သုံးသပ်ခဲ့သည့် ပထဝီနိုင်ငံရေးအဆိုအမိန့်များ

ပထဝီနိုင်ငံရေး ပညာရှင်ကြီးများ ရေးသားခဲ့သည်များမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံး ခြုံငုံသုံးသပ် ရေးသားချက်များကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် ဝေဖန်ရေး ဆရာများ ရေးသားသကဲ့သို့ ယင်း ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ ပထဝီနိုင်ငံရေး အဆိုများမှာ သမိုင်းကို အလွန်အမင်း လွယ်ကူအောင် တင်ပြချက်များဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာလည်း အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

၁။ Air Supremacy

၂။ Air Power Key to Survival

သောင်းထိုက်

သမုတိသစ္စာ နယ်ပယ်တွင်ဖြစ်၍ အနုမာန သဘောတရားများမှာ တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း ဝေဖန် ခံကြရမည်သာ ဖြစ်သည်မှာလည်း သဘာဝကျပါသည်။ သို့သော် ပိုအရေးကြီးသည့် အချက်မှာ ယင်းပညာရှင်ကြီး များ ပင်ကိုဉာဏ်ဖြင့် တွေးခေါ် ရေးသားချက်တို့တွင် အလွန်သဘာဝကျသည့် ပထဝီ အချက်အလက်များ၊ သမိုင်းအချက်များ ပါဝင်နေသည်ဆိုသည့် အချက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး အယ်ဖရက်မဟန် ရေးသားခဲ့သည့် ရေတပ်အရေးပါပုံနှင့် ပင်လယ်ပြင်စိုးမိုး နိုင်သည့် နိုင်ငံများ ကမ္ဘာတွင် တွင်ကျယ်ပုံများမှာ သမိုင်း တွင် ငြင်းမရသည့် အချက်များဖြစ်ပြီး နောင်အနာဂတ် တွင်လည်း (မျှော်မှန်းကြည့်၍ ရသမျှ) မှန်ကန်နေဦးမည် သာဖြစ်ပေ၏။

လေတပ်များနှင့် လေကြောင်းအရေးပါလာ၍ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် လေကြောင်းစိုးမိုးနိုင်သူက စစ် အောင်နိုင်ခဲ့သည်မှာလည်း ကျွန်ုပ်တို့ လက်တွေ့သာဓက ပင် ဖြစ်ပါသည်။ လေကြောင်းမည်မျှ အရေးပါသည်ဆိုစေ လူသူလက်နက် အနည်းနှင့်အများ ခရီးဝေး ကမ္ဘာ တစ်ဘက်ခြမ်းမှ အခြားတစ်ဖက်သို့ ပို့ပေးရမည်ရှိသော အခါ ရေတပ်များနှင့် ကုန်သွယ်ရေးကြောင်း သဘောကြီး များကိုသာ အားကိုးရဆဲဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ - အမေရိကန်နိုင်ငံ ဆန်ဖရန်စစ္စကို

ဆိပ်ကမ်းမှ ပစ္စိဖိတ်သမုဒ္ဒရာကိုဖြတ်၍ သြစတြေးလျသို့ ကုန်တန်ချိန်တစ်သိန်း အမြန်ပို့ပေးရမည်ဆိုလျှင် သင်္ဘောကြီး အစင်း ၅၀ မျှနှင့် အလွယ်တကူ ပို့ပေးနိုင်၏။

လေကြောင်းမှ ပို့ပေးရမည်ဆိုလျှင် အကြီးဆုံး ကုန်တင်လေယာဉ် အစင်းပေါင်း ၁၀,၀၀၀ ကျော် အသုံးပြုရပေလိမ့်မည်။ အသုံးပြုရသည့် လူအရေအတွက်ကို ထည့်သွင်းတွက်ချက်လျှင် ရေကြောင်းဖြင့် ကုန်စည်ပို့ပေးရေးက မည်မျှလွယ်ကူသက်သာသည်ကို ပိုမိုထင်ရှားစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရေကြောင်းမှ ပို့ပေးလျှင် သင်္ဘောကြီး ၅၀ တွင် လူ ၃၂၀၀၀ မျှသာ သုံးရ၍၊ လေကြောင်းမှ ပို့ဆောင်လျှင် (လေယာဉ်ကွင်းများတွင် သုံးသည့် ကုန်းပေါ် အလုပ်သမားများ မပါသေးဘဲ) လေသူရဲချည်း ၁၂၀၀၀၀ သုံးရမည်ဖြစ်၏။

စရိတ်စကတွက်လျှင် သင်္ဘောကြီးများအတွက် စက်သုံးဆီစည်ပေါင်း ၁၆၅,၀၀၀ သာ သုံးရ၍ လေယာဉ်ဆီ စည်ပေါင်း ကိုးသန်းကျော် ကုန်ကျမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ခရီးဝေး၊ လူသူ၊ လက်နက်ပစ္စည်း ပို့ပေးရမည်ဆိုလျှင် ယခုအထိ ရေကြောင်းမှ ပို့ပေးရေးက အလွန်အမင်း စရိတ်စက သက်သာ၍ လက်တွေ့ကျသည်ကို တွေ့ကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် မက္ကင်ဒါ ရေးသားခဲ့သကဲ့သို့ နှလုံးသားနယ်မြေ အရေးပါသည်မှာလည်း အမှန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သောင်းထိုက်

မဟန်ရေးသားခဲ့စဉ်က ရေကြောင်းအရေးပါပုံမှာ ပင်လယ် ပြင်စိုးမိုးသည့် နိုင်ငံများက **အတွင်းစည်း**ကို အသုံးပြု၍ လူသူ လက်နက်ပစ္စည်း လျင်မြန်စွာ ပို့ပေးနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေ၏။

မီးရထားပေါ်လာသောအခါ နှလုံးသားနယ်မြေ စိုးမိုးထားသူများက အတွင်းစည်းကို အသုံးပြု၍ (ပင်လယ် ပြင် စိုးမိုးသူများထက်) လူသူလက်နက်ပစ္စည်းများ ပိုမို လျင်မြန်စွာ ပို့ပေးနိုင်ကြပြီဖြစ်၍ နှလုံးသားနယ်မြေ ပိုမို အရေးပါလာသည်ဟု မကြင်ဒါက ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်လေ သည်။ မီးရထားက မဟာဗျူဟာကို အကြီးအကျယ် လွှမ်းမိုးခဲ့၍ အတွင်းစည်းကို ပိုမိုအသုံးပြုနိုင်ခဲ့သည်မှာ လည်း အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

မည်သည်က နှလုံးသားနယ်မြေ ဖြစ်သည်ဟု သော အယူအဆထက် မည်သည့် အခြေအနေတွင် ဖြစ် စေ အချက်အချာကျသောနယ်မြေရှိသည်။ ယင်းကို စိုးမိုး ထားနိုင်သူက ကမ္ဘာကြီးကို ချယ်လှယ်နိုင်မည်။ ချုပ်ချယ် လွှမ်းမိုးထားနိုင်မည် ဆိုသည်ကိုလည်း ကျွန်ုပ်တို့ လက်ခံ ကြရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ ယူဆလျှင် နှုတ်ခမ်း သားနယ်မြေ အရေးပါပုံ၊ ယင်းကို အချက်အချာ နယ်မြေ အဖြစ် ယူဆနိုင်မည် ဖြစ်သည်ကိုလည်း အငြင်းပွားဖွယ် မမြင်ပါ။

၁။ Interior Lines

ထို့ကြောင့် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာကြီးများ အဆို အမိန့်များမှ မည်သည်က မှားသည်ဟု ဝေဖန်နေမည့် အစား ယင်းတို့ အဆိုအမိန့်များမှ မည်သည့် အချက်များ က သဘာဝကျသည်၊ ယခုအချိန်အထိ မှန်ကန်နေသည် ဟု လေ့လာမှတ်သားခြင်းက ပိုမိုအကျိုးရှိမည် ဖြစ်ပါ ကြောင်း တင်ပြလိုက်ပါသည်။

သေချာစွာ လေ့လာကြည့်ပါလျှင် မဟန်နှင့် မက္ကင်ဒါတို့ အမြင်များမှာ တူညီသည့် အချက်များပါဝင်နေ ၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေသည် ဟု ယူဆ၍မရပါ။

တစ်ကမ္ဘာလုံး ခြုံငုံသုံးသပ်ခဲ့ကြသည့် ပထဝီ နိုင်ငံရေး ဆရာကြီးများအနက် အရေးကြီးဆုံး၊ အထင်ရှား ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်များကို ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

လေကြောင်းစိုးမိုးမှု အရေးကြီးပုံနှင့် လေ ကြောင်း အဓိကသမားများအနက် အမေရိကန်လူမျိုး ဗိုလ်မှူးကြီး အယ်လက်ဇန်ဒါး ဒီဆီဗာစကီးကဲ့သို့ နာမည် ကြီးခဲ့သူမှာ အီတလီလူမျိုး **ဂူလီလီယိုဒေါက်ဟက်**^၁ ဖြစ် လေသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုသည် ကွန်မြူနစ်အန္တရာယ်မှ ခုခံ ကာကွယ်နိုင်ရန် မိမိရှိသမျှ အင်အားကို လေတပ်တွင် ပုံအော၍ လေကြောင်းစိုးမိုးမှု ရရှိထားပြီး လေကြောင်းနှင့် ရန်သူကို ချေမှုန်းရန် ဒေါက်ဟက်က ရေးသားခဲ့လေသည်။

၁။ Douhet

သောင်းထိုက်

အမေရိကန်လူမျိုး ရင်နာသည်လည်း လေကြောင်း အဓိက သမားတစ်ဦးပင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် သူ၏ **ပထဝီ နိုင်ငံရေးစာအုပ်**^၁ ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး **လေယာဉ်လမ်းကြောင်းများ**^၂ ကြောင့် ယူရေးရှား နှလုံးသား နယ်မြေနှင့် **ပိုမိုသေးသည့် အင်္ဂလိပ် အမေရိကန် နှလုံးသားနယ်မြေ**^၃ တို့အား၊ အာတိတ်ရေခဲပြင်များကို ဖြတ်၍ ပူးပေါင်းမိခဲ့ကြပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်း နယ်မြေသည် **မဏ္ဍိုင်နယ်မြေသစ်**^၄ ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် အာတိတ်မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းကို ဖြတ်သန်းသည့် နယ်မြေသည် အဓိက နယ်မြေဖြစ်လာကြောင်း ရင်နာက ရေးသားခဲ့၏။

အလက်ဇန်းဒါး ဒီဆီဗာစကီးက သူ၏စာအုပ်^၅ တွင် ယခင် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများ၏ နှလုံးသားနယ်မြေ၊ နှုတ်ခမ်းသားနယ်မြေ၊ ကမ္ဘာ့ကျွန်းကြီးစသော **ပထဝီ မဟာဗျူဟာ အခေါ်အဝေါ်အားလုံး**^၆ ကို လက်မခံတော့ဘဲ တိုက်ချင်းပစ်ဒုံးပျံများ၊ တိုက်ချင်း (လေယာဉ်ဆီထပ်မဖြည့်ဘဲ) ပျံသန်းနိုင်သည့် ဗုံးကြဲလေယာဉ်ကြီးများသာ အရေးကြီးကြောင်း၊ မည်သည့်မြေပြင် အခြေချစခန်း မဟာ

၁။ Renner J. T. Peace, by The Map
 ၂။ Air Lanes
 ၃။ Smaller Heartland in Anglo America
 ၄။ New Pivotal Area
 ၅။ De Seversky Air Power, Key to Survival Simon and Schuster. New York 1970
 ၆။ Geostrategic Units

ဗျူဟာနေရာမှ အရေးမကြီးတော့ကြောင်း၊ လေကြောင်း စိုးမိုးနိုင်သူကသာ ကမ္ဘာကို စိုးမိုးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆီဗာ စကီးက ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဆီဗာစကီးအမြင်အရ ကြည်းတပ်၊ ရေတပ် တို့မှာ အရေးမပါ ခေတ်မမီတော့ဘဲ လေတပ်ကသာ အဓိကလက်နက်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် ကြည်းတပ်၊ ရေတပ်များတွင် ဘဏ္ဍာငွေကို ခွဲဝေသုံးစွဲမည့်အစား လေတပ်ကိုသာ အဓိကထား အင်အားဖြည့်တင်းရမည် ဖြစ်ကြောင်း ဆီဗာစကီးက ရေးသားခဲ့ပါသည်။

မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းကို ဖြတ်၍ အမေရိကန်နှင့် ဆိုဗီယက်တို့ လေကြောင်းစိုးမိုးမှု ရရှိနိုင်ရန် ကြိုးစားကြ မည့်အကြောင်း၊ အမေရိကန် စိုးမိုးထားနိုင်မည့် နယ်မြေ၊ ဆိုဗီယက်တပ်နီတော်က စိုးမိုးထားနိုင်မည့် နယ်မြေများကို မြေပုံနှင့်တကွ ဆီဗာစကီးက ဖော်ပြခဲ့ပြီး ယင်းတို့နှစ်ဦး အလှအယက် အပြိုင်ကြဲကြရမည့် နယ်မြေများမှာ မြောက် ပိုင်းတွင် (ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှ) ဘိုက်ကယ်ကော့ ကေးဆပ်တို့ဖြစ်ပြီး တောင်ပိုင်းတွင် (အမေရိကန်နိုင်ငံမှ) ဖလော်ရစ်ဒါ နယ်မြေတွင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းနယ်မြေကို ဆီဗာစကီးက **အဆုံးအဖြတ် ပေးမည့်နယ်မြေ** ဟု ခေါ်ခဲ့ လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးခါစက အမေရိကန် နိုင်ငံသည် အဏုမြူလက်နက်များ **တစ်ဦးတည်း လက်ဝါး**

၁။ Area Of Decision

သောင်းထိုက်

ကြီးအုပ် ပိုင်ဆိုင်သူ^၁ ဖြစ်ခဲ့၍ သူ၏ စစ်သဘောတရား မှာလည်း အင်အားဖြင့် တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်သည့် စစ်သဘော တရား^၂ ဖြစ်လေရာ အမေရိကန်တို့သည် မဟာဗျူဟာ လေတပ်^၃ ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ကာကွယ်ရေး အသုံးစရိတ်တို့ကို ကြည်းတပ်၊ ရေတပ်မှာထက် လေတပ်တွင် ပိုမိုသုံးစွဲခဲ့ကြ လေသည်။

နောက်ပိုင်းတွင်မူ မဟာဗျူဟာ လေတပ်နှင့် အဏုမြူလက်နက်များကြောင့် အဏုမြူစစ်ကြီး မဖြစ်ပွား စေကာမူ ဆိုဗီယက်တို့က ကမ္ဘာ့အနားသားများကို အမှည့် ခြွေခြွေခြင်း၊ ဝေးလံသည့် နေရာများကို မိမိဘက်ပါလာ အောင် မိမိဩဇာညောင်းလာအောင်လုပ်ခြင်း စသည့် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်သည့် နည်းဗျူဟာများကို သုံးစွဲ ၍ နယ်ချဲ့လာရာ ယင်းကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန် အမေရိကန် တို့သည် တစ်စစီ တုံ့ပြန်လာသည့် စစ်သဘောတရား^၄ ကို လက်ခံကျင့်သုံးခဲ့ပြီး ကြည်းတပ်ရေတပ်များကိုပါ အချိုးကျ အင်အားဖြည့်တင်းလာကာ ရန်သူ ဆိုဗီယက်တို့က မည်သည့် နည်းဗျူဟာကို သုံးသည်ဖြစ်စေ မိမိတို့က အမြန်ဆုံး တုံ့ပြန်ရန် မိမိတပ်များကို ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ဖြစ်အောင် ပြန်လည် ဖွဲ့စည်းလာရလေသည်။

၁။ Monopoly of Atomic Weapons
၂။ Massive Retaliation
၃။ Strategic Air Comd. (S.A.C)
၄။ Graduated Deterrence

ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာများ နှိုင်းယှဉ် လေ့လာချက်

အမေရိကန် ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မဟာန်က ရေတပ်အရေး ပါပုံ၊ ရေကြောင်းစိုးမိုးထားနိုင်သူများက ကမ္ဘာတွင် သြဇာ ရှိပုံများ ရေးသားခဲ့ပြီး ဗြိတိသျှလူမျိုး မက္ကင်ဒါက ကမ္ဘာ ကျွန်းကြီးနှင့်တကွ နှလုံးသားနယ်မြေ အရေးပါပုံတို့ကို ရေးသားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်ပိုင်း ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများက မဟာန်နှင့် မက္ကင် ဒါတို့အား နှိုင်းယှဉ်၍ ရေကြောင်းနှင့် ကြည်းကြောင်း မည်သည်က ပို၍အရေးပါသည်ကို နှိုင်းယှဉ်ရေးသားလာ ခဲ့ကြပါသည်။

စင်စစ်သေချာစွာ လေ့လာကြည့်ပါလျှင် မဟာန် နှင့် မက္ကင်ဒါတို့ အမြင်များမှာ တူညီသည့် အချက်များစွာ ပါဝင်နေ၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီးဆန့်ကျင် နေသည်ဟု ယူဆ၍မရဟု စာရေးသူ ထင်မြင်မိပါသည်။ အနာဂတ်ကို ဟောကိန်းထုတ်ရာတွင်သာ မဟာန်နှင့် မက္ကင်ဒါတို့ ကွဲလွဲခဲ့ကြခြင်းဖြစ်၏။ မဟာန်က ရေကြောင်း အရေးပါပုံကို အဓိကထား ရေးသားခဲ့ပြီး ကြည်းကြောင်း မှာ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်း၊ အထူးသဖြင့် မီးရထားပေါ်ပေါက်လာခြင်းကြောင့်

သောင်းထိုက်

ကြည်းတပ်များ လှုပ်ရှားမှု ပိုမိုကောင်းမွန် မြန်ဆန်လာ၍ နှလုံးသားနယ်မြေ ပိုင်ဆိုင်သူများက အတွင်းစည်းကို ပိုမို စနစ်တကျ အသုံးချလာနိုင်၍ နှလုံးသားနယ်မြေ အရေး ပါပုံကို မကြင်ဒါက ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ယင်း တို့ နှစ်ဦးစလုံးသည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးကို အကြီးအကျယ် လွှမ်းမိုးခဲ့ကြလေသည်။

စပိုက်မင်း၏ နှုတ်ခမ်းသားနယ်မြေ အယူအဆ မှာလည်း တစ်နည်းတစ်လမ်းအားဖြင့် အရေးပါလာသည် သာ ဖြစ်၍ နောက်ပိုင်း အမေရိကန်နိုင်ငံရေး သုတေသီ **ဂျော့ကင်နန်** ရေးသားခဲ့သည့် ဆိုဗီယက်တို့အား ထိန်းချုပ် ထားသည့် ဝါဒီနှင့် ကိုက်ညီနေသည်ကို တွေ့ရသည့် အပြင် အမေရိကန်နိုင်ငံက ဆိုဗီယက်တို့အား ဆန့်ကျင် ရန်၊ ထိန်းချုပ်ထားရန် မဟာမိတ်များ ရှာဖွေ၍ မဟာမိတ် အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းရာတွင် ယင်း မဟာမိတ်နိုင်ငံအများစုမှာ စပိုက်မင်း ရေးသားခဲ့သည့် နှုတ်ခမ်းသားနယ်မြေတွင် ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဒေါက်ဟက်၊ ဆီဗာစကီးတို့ အယူအဆများ ရေးသားချက်များကိုလည်း အမေရိကန် မဟာဗျူဟာ လေတပ်နှင့် ယင်းကို ယုံကြည်သူများက အားလုံးလိုလို လက်ခံလာကြပြီး ယခုအထိ လေကြောင်းအဓိက သမား

၁။ George Kennan and Containment Policy
(ဂျော့ကင်နန်မှာ အမေရိကန် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်၍ ဆိုဗီယက်ရေးရာ ပါရဂူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

များက ဒေါက်ဟက်၊ ဆီဗာစကီး အမြင်များကို အသွင် အမျိုးမျိုးဖြင့် ရေးသားဖော်ပြနေကြဆဲ ဖြစ်ပါသည်။

မည်သို့ရှိစေ သဘာဝအကျဆုံးနှင့် ယခုအထိ အမေရိကန် တပ်မတော်က ကျင့်သုံးဆဲ စစ်သဘောတရား မှာ ကြည်း၊ ရေ၊ လေ၊ မရိန်းတပ်အားလုံးကို ခေတ်မီစေရန် တိုးတက်ပြုပြင် ဖွဲ့စည်းလာပြီး တစ်ဖက်စောင်းနင်း မဖြစ် စေဘဲ **ချိန်ခွင်ညာ ညီမျှသည့်တပ်များ** ကို ဦးစားပေး ဖွဲ့စည်းနေခြင်းကသာ အစဉ်ပြောင်းလဲနေသည့် အခြေ အနေများနှင့် လိုက်လျောညီထွေ အဖြစ်ဆုံး၊ ပြောင်းလွယ် ပြင်လွယ် အဖြစ်ဆုံး မဟာဗျူဟာ ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြ လိုက်ရပါသည်။

မဟာဗျူဟာ (မြောက်) နှင့် အရေးကြီး (နိုင်သည့်) ပစ္စည်းများ J

မကြာမီက ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့ အရေးအခင်းတွင် အီရတ်က ကူဝိတ်ကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ခြင်းကို အကြောင်းပြုပြီး အမေရိကန်နှင့် မဟာမိတ်များကရော

၁။ **Balanced Forces**

၂။ **Strategic Critical materials**

(နောင်တွင် ခေါ်ရလွယ်ကူစေရန် မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီး ပစ္စည်းများဟု ဖော်ပြသွားပါမည်။)

သောင်းထိုက်

ကုလသမဂ္ဂကပါ အီရတ်အား အရေးယူခဲ့သည်ကို လူတိုင်း အသိပင် ဖြစ်ပါသည်။

သို့သော် ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံတစ်ခုက အခြားနိုင်ငံ တစ်ခုအား သိမ်းပိုက်သည့်အခါတိုင်း ယခုကဲ့သို့ နိုင်ငံကြီး များက အရေးယူခဲ့ကြသလော။ ဤကဲ့သို့ ခြေမကိုင်မိ လက်မကိုင်မိ မျက်ကလဲဆန်ပြာ ဖြစ်ခဲ့ကြသလော။

ကျွန်ုပ်တို့ အရှေ့တောင်အာရှမှ ကမ္ဘောဒီးယား ကို ဗီယက်နမ်က ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်စဉ်က မည်သည့် နိုင်ငံကြီးများက မည်သို့ အရေးယူခဲ့ကြပါ သနည်း။ ၁၉၄၇၊ ၁၉၆၇ ခုနှစ်များက အစ္စရေး၊ အာရပ် စစ်ပွဲများတွင် အာရပ်နယ်မြေ အများအပြားကို အစ္စရေး က သိမ်းပိုက်ခဲ့စဉ်ကရော မည်သည့်နိုင်ငံကြီးများက မည် သို့ အရေးယူခဲ့ကြပါသနည်း။

ဗီယက်နမ်၊ ကမ္ဘောဒီးယားနှင့် အရှေ့အလယ် ပိုင်း ခြားနားသည်မှာ ရေနံ (ဓာတ်ဆီ) ဖြစ်လေသည်။ ကမ္ဘာ့ရေနံသိုက်၏ ၄၃ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အရှေ့အလယ်ပိုင်း တွင်ရှိ၍ ပါရှားပင်လယ်ကွေ့ ရေနံဓာတ်ဆီကို နိုင်ငံကြီး အများအပြားက မှီခိုနေရလေသည်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံ ဓာတ် ဆီ လိုအပ်ချက်၏ ၃၅ ရာခိုင်နှုန်း၊ အီတလီ ၃၂ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဂျပန် ၆၄ ရာခိုင်နှုန်း၊ အမေရိကန် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ပါရှားပင်လယ်ကွေ့မှ တင်သွင်းရလေ၏။

ထို့ကြောင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ ဓာတ်ဆီသာ မရရှိလျှင် နိုင်ငံကြီးအားလုံးလိုလို အခက်ကြုံရမည် ဖြစ်ပြီး

လုပ်ငန်းကြီးများရပ်ဆိုင်းကုန်လိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အရှေ့အလယ်ပိုင်း ဓာတ်ဆီမပြတ် ရရှိနေရေးမှာ အမေရိကန်နိုင်ငံ အပါအဝင် စက်မှုနိုင်ငံကြီးများ၏ သေရေးရှင်ရေး ဖြစ်နေ၏။

ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် သမ္မတကာတာ လက်ထက်က အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ ဓာတ်ဆီရရှိရေးမှာ **အမေရိကန်နိုင်ငံ၏ သေရေးရှင်ရေး အကျိုးစီးပွားဖြစ်ကြောင်း** ကြေညာခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ သေရေးရှင်ရေးဆိုသည်မှာ သံတမန်အသုံးအနှုန်းဖြစ်ပြီး ယင်းကို ဘာသာပြန်ဆိုရသော် “ဒါမထိနဲ့၊ မီးပွင့်သွားမယ်” ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်၏။ တစ်နည်းဆိုရသော် ယင်းကိုထိပါးလာသော် စစ်ဖြစ်ရန် အဆင်သင့် ဟု ဆိုလိုက်ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ယခုဆိုခဲ့ပြီးသည်တို့ကို ခြုံ၍ တိုတိုဆိုရသော် ယခုခေတ်တွင် ဓာတ်ဆီသည် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးများအတွက် **မဟာဗျူဟာပစ္စည်း**^၂ ပင် ဖြစ်တော့၏။

အလျဉ်းသင့်၍ ရေးရလျှင် အမေရိကန်က အီရတ်ကိုတိုက်လိုသည့် နောက်တစ်ကြောင်းမှာ အီရတ်သည် နောက်ငါးနှစ်မှ ရှစ်နှစ်အတွင်း အဏုမြူလက်နက်များ ရတော့မည်။ ထိုအချိန်ကျမှ အီရတ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရသော် ယခုထက် အန္တရာယ်များလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် အီရတ် အဏုမြူလက်နက် မရရှိမီ အီရတ်ကို ချေမှုန်းရန်မှာ

၁။ Of Vital Interests of the U.S.A

၂။ Strategic Material

သောင်းထိုက်

အမေရိကန် အစွဲရေးတို့အတွက် သေရေးရှင်ရေးပင်
ဖြစ်တော့သည်။

မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြုံ ပစ္စည်းတို့ကို မည်သို့
အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်ရမည်နည်း။

အမေရိကန်နိုင်ငံ **ကုန်စည်စုပုံ သိုမှီးရေး အက်
ဥပဒေ^၁ အရ လက်နက်ခဲယမ်း ကျည်ဆန်ဘုတ်အဖွဲ့^၂** က
မည်သည့်ပစ္စည်းများသည် မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြုံ
ပစ္စည်းများဖြစ်သည်ကို အခါအားလျော်စွာ သတ်မှတ်ရပြီး၊
မည်သည့်ပစ္စည်းကို မည်သို့၊ မည်မျှ သိုလှောင်ရမည်
စသည်တို့ကိုပါ ယင်းဘုတ်အဖွဲ့က ဆုံးဖြတ်ရလေသည်။

ယင်းလက်နက်ခဲယမ်း ကျည်ဆန်ဘုတ်အဖွဲ့
သတ်မှတ်ချက်အရ မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းဆိုသည်မှာ
အမေရိကန်နိုင်ငံ ကာကွယ်ရေးအတွက် အရေးပါပြီး
အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် လုံးဝမရှိသည့် သို့မဟုတ် အနည်း
အကျဉ်းသာရှိသည့် ပစ္စည်းဖြစ်ရမည့်အပြင် ယင်းသိုမှီး
စုဆောင်း သိုလှောင်ရေး၊ အသုံးပြုရေးကို အစိုးရက ချုပ်
ကိုင်ပြုလုပ်ရမည့် ပစ္စည်းဖြစ်လေသည်။

အရေးကြုံပစ္စည်းဆိုသည်မှာ အမေရိကန်
ကာကွယ်ရေးအတွက် အရေးပါသည် ဖြစ်သော်လည်း
မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းလောက် အရေးပါမှုမရှိသည့် အပြင်
ရှားပါးမှုလည်း အနည်းအကျဉ်းသာရှိသည့် ပစ္စည်းများ

၁။ Stockpiling Act. (Public Law 520. 79th Congress
July 23. 1946)

၂။ Board of Munitions

ဖြစ်၏။ သို့သော် ယင်း သိုမှီးစုဆောင်း သိုလှောင်ရေးကိုပါ အစိုးရက တစ်စုံတစ်ရာ အတိုင်းအတာထိ ချုပ်ကိုင်ပြုလုပ် ရမည့် ပစ္စည်းဖြစ်လေသည်။

တိုတိုဆိုရသော် အရေးကြီးပစ္စည်းမှာ မဟာ ဗျူဟာ ပစ္စည်းတမျှ အရေးမပါဘဲ ယင်းမျှလောက် မရှား ပါးသည့် ပစ္စည်းဖြစ်၏။ သို့သော် အစိုးရက ချုပ်ကိုင်မှုကို မူ ပြုလုပ်ရမည် ပစ္စည်းဖြစ်လေသည်။

မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများ မည်မျှ အရေးပါပုံကို တင်ပြပါမည်။ ယခုခေတ်စစ်ပွဲ တိုက်ခိုက် နိုင်ရန် အောက်ပါပစ္စည်းများမှာ မရှိမဖြစ် အရေးပါလှ၏။ **ဂျက်အင်ဂျင်အတွက် တိုက်တာနီယန်၊ ထရန်စစ္စတာ အတွက် ဂျာမေနီယန်၊ အဏုမြူလက်နက်၊ အဏုမြူ စွမ်းအင်အတွက် ယူရေနီယန်** တို့မှာမရှိမဖြစ် ပစ္စည်းများ ဖြစ်လေသည်။

ဓာတ်သတ္တုများမှာ ထွက်သည့်နိုင်ငံမှသာ ထွက် ၍ တစ်ခါတစ်ရံ မိမိလိုသလောက်လည်း ထွက်ရှိသည် မဟုတ်ချေ။ ခေတ်မီစက်မှု နိုင်ငံကြီးများသည် ဓာတ်သတ္တု များ၊ သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များကို မယုံကြည်နိုင် လောက်အောင် နေ့စဉ်ဝါးမျိုလျက်ရှိရာ ယင်းတို့၏ စက်မှု လုပ်ငန်းများ၊ လက်နက်စက်ရုံကြီးများ မပြတ်လည်ပတ် နိုင်ရေးအတွက် အချို့သတ္တုပစ္စည်းများ၊ လောင်စာဆီ

၁။ Titanium (Jet Engines). Germanium (Transisters) and Uranium (Nuclear Weapons and Power)

သောင်းထိုက်

စသည်တို့မှာ မရှိမဖြစ် ပစ္စည်းများ ဖြစ်လာရ၏။ ထို့ကြောင့် မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီး ပစ္စည်းများဟု သတ်မှတ်ပြီး မရမက ရှာဖွေသိုလှောင် နေကြရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရေနံ၊ ဓာတ်ဆီ ဒုတိယအထွက်ဆုံးဖြစ်၏။ သို့စဉ်လျက် သူသုံးစွဲ နေသော ဓာတ်ဆီ၏ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကို အရှေ့အလယ်ပိုင်း မှ တင်သွင်းနေရလေသည်။

အရေးကြီးသည့် ဓာတ်သတ္တုများအနက် နစ်ကယ်မှာ အလွန်ရှားပါးပစ္စည်းဖြစ်ပြီး ယင်းသတ္တု၏ ၉၀ ရာနှုန်းမှာ ကနေဒါနိုင်ငံ ဆစ်ပူရီဒေသ^၁ မှသာ ရနိုင်လေ သည်။ အလားတူပင် ခဲမဖြူ (သံဖြူ) ဓာ ရာခိုင်နှုန်းသည် ကမ္ဘာတွင် ငါးနိုင်ငံ (မလေးရှား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ဘိုလီဗီးယား၊ တရုတ်၊ ထိုင်း) ကသာ ထွက်ရှိလေသည်။

မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများကို အခါ အားလျော်စွာ သတ်မှတ်ရသည်ဆိုသည့် အချက်မှာ အရေးကြီးပါသည်။ ပုံစံပြရသော် ၁၉၃၉ ခုနှစ် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီက လက်နက်ခဲယမ်း ကျည်ဆန် ဘုတ်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ခဲ့သည့် မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းများ မှာ ၁၇ မျိုးသာ ဖြစ်၍ တစ်ဖက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ Sedbury District. Canada

အလူမီနမ်	=	aluminum
အင်တီမိုနီ (ခနောက်စိမ်း)	=	antimony
ခရိုမီယမ်	=	chromium
အုန်းသီးခွံ	=	coconut shells
မနီလာဖိုင်ဗာ	=	manila fiber
မဂ္ဂနီစီ	=	manganese
		(ferrograde)
မာကျူရီ (ပြဒါး)	=	mercury
မိုက်ကာ (လကြေး)	=	mica
နစ်ကယ် (ဒန်း)	=	nickel
မျက်မှန် မှန်	=	optical glass
ကွာဇ်ဂေါ်ဒန်ကျောက်	=	quartz crystals
ကွီနိုင်း	=	quinine
ကြက်ပေါင်စေး	=	rubber
ပိုး	=	silk
ခဲမဖြူ/သံဖြူ	=	tin
အဖျိုက်နက်	=	tungsten
ဝါဂွမ်း	=	wool

၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ သတ်မှတ်ချက်အရ မဟာ ဗျူဟာနှင့် အရေးကြီး ပစ္စည်းများကို စာရင်း ၁ (List I) နှင့် စာရင်း ၂ (List II) ခွဲခြား ပြသထား၍ ယင်းတို့ကို တစ်ဖက်တွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

Table V-1
List of Strategic and Critical Materials,
June, 1951

Pursuant to Section 2 (a) of Public Law 520. 79th Congress, the following two list of materials have been determined to be strategic and critical under provisions of the act.

Materials in List I will be acquired through purchases pursuant to Section 3 (a) and by transfer of Government-owned surpluses pursuant to Section 6 (a) of public Law 520, 79 th Congress, and constitute Group I;

1. Aluminum	7. Bauxite,
2. Antimony	Refractory Grade
3. Asbestos. Amosite	8. Beryl
4. Asbestos,	9. Bismuth
Chrysotile	10. Bristle, Hog
5. Asbestos,	11. Cadmium
Crocidolite	12. Castor Oil
6. Bauxite, Metal	13. Celestite
Grade	

14. Chromite
Chemical Grade	10. Graphite,
Amorphous lamp
15. Chromite,
Metallurgical
Grade	31. Grayhite, Crucible
Grade
16. Chromite,
Refractory Grade	32. Graphite,
Lubricant and
Packing Grade
17. Cobalt	33. Hyoscine
18. Coconut Oil	34. Jewel Bearings
Instrument Jewels
except Vee Jewels
19. Columbite	35. Jewel Bearings.
Sapphire and Ruby
Vee Jewels
20. Copper	36. Jewel Bearings
Watch and Time-
Keeping Device
Jewels
21. Cordage Fibers,
Abaca	37. Kyanite
22. Cordage Fibers,
Sisal	38. Lead
23. Corundum	39. Magnesium
24. Cotton. Extra
Long Staple	40. Manganese Ore.
Battery Grade
25. Diamonds,
Industrial	41. Manganese Ore.
Chemical Grade
26. Feathers and
Down, Waterfowl	42. Manganese Ore.
Metallurgical
Grade
27. Fluorspar, 2 Acid
Grade	43. Mercury
28. Fluorspar,
Metallurgical
Grade	
29. Guayule Seeds and
Seedlings	

သောင်းထိုက်

44. Mica, Muscovite
Block, Good
Stained and Better	58. Rare Earths
45. Mica, Muscovite
Film	59. Rubber, Crude
46. Mica, Muscovite
Splittings	60. Sapphire and Ruby
47. Mica, Phlogopite
Splittings	61. Shellac
48. Molybdenum	62. Silk, Waste and
Noils
49. Nickel	63. Sperm Oil
50. Opium	64. Talc, Steatite.
Block
51. Opium	65. Tantalite
51. Palm Oil	66. Tin
52. Platinum Group
Metals, Iridium	67. Tungsten
53. Platinum Group
Metals, Platinum	67. Tungsten
54. Pyrethrum	68. Vanadium
55. Quartz Crystals	69. Vegetable Tanning
Extract, Chestnut
56. Quinidine	70, Vegetable Tanning
Extract, Quebracho
57. Quinine	71. Vegetable Tanning
Extract, Wattle
	72. Wool
	73. Zinc

Materials in List II will be acquired only through transfer of Government owned surpluses Pursuant to Section 6 (a) of public Law 520. 79 th Congress, and constitute Group II:

Agar
Bauxite, Abrasive
Cryolite, natural
Diamond Dies

Emetine

Graphite, Crystalline Fines

Iodine

Mica, Muscovite Block, Stained and

Lower Mica, Phlogopite Block,

Optical Glass

Pepper

Platinum Group Metals, Osmium

Platinum Group Metals, Palladium

Platinum Group Metals, Metals

Rhodium

Platinum Group Metals, Ruthenium

Rutile

Selenium

Talc, Steatite, Ground

Zirconium Ores, baddeleyite

Zirconium Ores, Zircon

Note: Inclusion of items in Group II "Sing-niftes the elimination of the objectives for the materials, hence no need for purchase. The quantities which were acquired prior to their removal from Group I will be retained in the stockpile.

Source : Stockpile Report to the Congress (Washington : The Munitions Board, July 23, 1951) P.2.

သောင်းထိုက်

၁၉၃၉ ခုနှစ်က အမေရိကန်အစိုးရ သတ်မှတ်ချက်အရ မဟာဗျူဟာပစ္စည်းမှာ ၁၇ မျိုးသာရှိ၍ ၁၉၅၁ ခုနှစ် ဇွန်လ သတ်မှတ်ချက်အရ မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများကို စာရင်းနှစ်ခု ပြုစုဖော်ပြခဲ့ပြီး စာရင်း (၁) တွင် ၇၃ မျိုး၊ စာရင်း (၂) တွင် အမျိုးပေါင်း ၂၀ ဖော်ပြထားပါသည်။

စာရင်း (၁) တွင် ဖော်ပြထားသောပစ္စည်းများကို သယ်ယူစုဆောင်း သိုလှောင်ထားရန်ဖြစ်ပြီး၊ စာရင်း (၂) ပါ ပစ္စည်းများမှာ အစိုးရလက်ဝယ်ရှိပြီး ပိုလျှံနေသော ပစ္စည်းများဖြစ်၍ အရေးကြီးက (စစ်သုံးလက်နက် ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်ရေးစက်ရုံများက ပိုလျှံနေသော ဌာနများမှ ယင်း ပစ္စည်းများကို) လွှဲပြောင်းရယူရန်ဖြစ်သည်။

အရေးကြီးသည်မှာ မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းအမျိုးအမည်များ တဖြည်းဖြည်း ပိုများပြားလာခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးစာရင်းများ စာရေးသူတို့ မရရှိသေးစေကာမူ ၁၉၅၁ စာရင်းထက် ယခုခေတ် စာရင်းများက အမျိုးအမည်များ တိုးတက်များပြားလာသည်မှာ သေချာပါသည်။

မည်သည့်နိုင်ငံမှ မိမိလိုအပ်သမျှ ပစ္စည်းများ (အထူးသဖြင့် ဓာတ်သတ္တုများ) အလုံအလောက် မထွက်သဖြင့် ခေတ်သစ်စစ်ပွဲကို အနိုင်တိုက်နိုင်ရန် မိမိ စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးများအတွက် လိုအပ်သမျှ ပစ္စည်းများကို မဟာဗျူဟာပစ္စည်း၊ အရေးကြီးပစ္စည်းဟု သတ်မှတ်၍ စစ်မဖြစ်

မိ ကတည်းက ကြိုတင်ရှာဖွေစုဆောင်း သိုမှီးထားရလေ သည်။ ဥပမာ အမေရိကန်သည် ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့ အရေးအခင်းကို ရင်ဆိုင်ရန် လောင်စာဆီစည်ပေါင်း သန်း ၅၀၀ သိုလှောင်ထားပြီး ရှိလေသည်။

နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ဥပမာနစ်ကယ် (ဒန်သတ္တု) သည် မဟာဗျူဟာပစ္စည်းအဖြစ် သတ်မှတ်၍ ယင်း သတ္တု အများဆုံးထွက်သည့် အခြားနိုင်ငံအတွက်မူ နစ်ကယ် သည် ရှားပါးပစ္စည်း မဟုတ်သည့်အလျောက် အရေးကြီး ပစ္စည်းအဖြစ်ပင် သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိချေ။

ထို့ကြောင့် နိုင်ငံတစ်ခုနှင့်တစ်ခု မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများ သတ်မှတ်ချက် မတူညီနိုင်ချေ။ တချို့ နိုင်ငံကြီးများတွင် မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများ အပြင် **အထူးလိုအပ်ပစ္စည်း** ဟု သတ်မှတ်ထားသေးသည်။ ယင်းပစ္စည်းများမှာ အထူးလိုအပ်သည် မှန်သော်လည်း စစ်ဖြစ်နေစေကာမူ ရရှိရန်မှာ မခက်ခဲသည့် ပစ္စည်းများ ဖြစ်နေ၏။

ဥပမာ အမေရိကန်နိုင်ငံအတွက် အထူးလိုအပ် ပစ္စည်းများမှာ သံ၊ သံမဏိ၊ ကြေးနီ၊ မဂ္ဂနီစီယမ်နှင့် **(Molybdenum)** တို့ ပါဝင်လေသည်။ ယင်းတို့ကို အမေရိကန် နိုင်ငံအတွင်းမှာပင် ရနိုင်သော်လည်း လက်နက်ထုတ်လုပ် ရေးတွင် မရှိမဖြစ်ပစ္စည်းများ ဖြစ်သည့်အလျောက် လိုအပ် သည့်အချိန်ကို လိုအပ်သည့်နေရာတွင် ရရှိနိုင်ရန် ယင်းသို့

၁။ Essential Materials

သောင်းထိုက်

မရှိမဖြစ် ပစ္စည်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျာမန်တို့က ဆွီဒင် မှ သံရရှိရန် ဆွီဒင်နိုင်ငံကို သိမ်းပိုက်ခဲ့ခြင်း၊ မလေးရှား မှ ခဲမဖြူရရှိရေးအတွက် ဂျပန်က မလေးရှားကို သိမ်းပိုက် ခြင်းများက မဟာဗျူဟာပစ္စည်းများ မည်မျှ အရေးကြီး သည်ကို ဖော်ပြနေပါသည်။

ထို့အပြင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျာမန်များ ဂူဖရန် (အဖြိုက်နက်) သတ္တု မရရှိရန် မဟာမိတ်တို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ပုံမှာလည်း မှတ်သားဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။

ဥရောပမှ ထွက်သမျှ ဂူဖရန်သတ္တု ၉၅ ရာခိုင်နှုန်းမှာ **အိုက်ဗေးရီးယားကျွန်းဆွယ်**^၁ မှ ထွက်လေသည်။

ယင်းသတ္တုသည် ဂျာမန်လက်နက်စက်ရုံကြီးများ အတွက် အလွန်အရေးကြီးသည့် မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်း ဖြစ်လေရာ ယင်းသတ္တုများ ဂျာမန်လက်ထဲ မရောက်စေရန် မဟာမိတ်များသည် အိုက်ဗေးရီးယမ် ကျွန်းဆွယ်မှ ဂူဖရန် သတ္တုများကို ဂျာမန်များထက် လက်ဦးအောင် **လက်ဝါးကြီးအုပ်** ဝယ်ယူခဲ့ကြလေသည်။^၂ ဂူဖရန်ဂျာမန်တို့လက် မရောက်ရေးမှာ ထိုစဉ်က မဟာမိတ်များ၏ **စီးပွားရေးစစ်ပွဲရည်မှန်းချက်**^၃ တစ်ရပ် ဖြစ်လေတော့၏။

စစ်မဖြစ်မီက ပေါ်တူဂီက ဂူဖရန်တစ်နှစ်ကို

၁။ Iberian Peninsula (စပိန်နှင့် ပေါ်တူဂီ)

၂။ Preemptive Buying

၃။ Economic Warfare Objective

တန်ချိန်လေးထောင်ထွက်ပြီး စပိန်က တန်ချိန်လေးရာသာ ထွက်၏။

မဟာမိတ်များအနေနှင့် အခြားဒေသများမှ ဂူဖရန်ကို ဈေးသက်သက်သာသာနှင့် ရနိုင်စေကာမူ အိုက်ဗေးရီးယမ်းကျွန်းဆွယ်မှ ဂူဖရန်၊ ဂျာမန်များ မရရှိ စေရန် ယင်းဂူဖရန်များကို မဟာမိတ်များက သိမ်းကျူးဝယ် ယူတော့၏။

ဂျာမန်အဝယ်တော်များကလည်း ဂူဖရန်မှာ မိမိ တို့ လက်နက်စက်ရုံများအတွက် မဟာဗျူဟာပစ္စည်း ဖြစ်နေ၍ ရသမျှ ဝယ်ယူတော့ရာ ပေါ်တူဂီတွင် ဂူဖရန် တစ်တန်ကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၁၄၄ ရှိရာမှ (ယင်း ဈေးသည်ပင်လျှင် စစ်မဖြစ်ခင်ကထက် အဆမတန် မြင့်တက်နေခြင်းဖြစ်၏။) ၁၉၄၁ ခုနှစ်ထဲရောက်လာ သောအခါ ဂူဖရန်တစ်တန်ကို အမေရိကန်ဒေါ်လာ နှစ်သောင်းအထိ ရောက်ရှိသွား၏။ စပိန်က အလုပ် သမားများကပါ ဂူဖရန်ကို တိုးတက်တူးဖော်လာကြရာ ယခင်က နှစ်စဉ်တန်ချိန် ၄၅၀ သာ ထွက်သော စပိန်မှာ ၁၉၄၁ ခုနှစ်မှစ၍ ဂူဖရန် တစ်နှစ်လျှင် တန်ချိန် ၄၅၀၀ အထိ တိုးတက်တူးဖော် လာကြလေသည်။

ယင်းအဖြစ်အပျက်က မဟာဗျူဟာပစ္စည်းများ အရေးကြီးပုံနှင့် စစ်မဖြစ်မီကတည်းက **သိုလှောင်စုပုံ** ပြီး မရှိလျှင် စစ်ဖြစ်သောအခါ ဒုက္ခရောက်ရပုံတို့ကို ဖော်ပြ

၁။ Stockpiling

သောင်းထိုက်

နေပါသည်။

ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော စာရင်း (၁) နှင့် (၂) ပါ မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်း (သုံးမျိုးအနက် ထက်ဝက်ခန့် ၄၆ မျိုးမှာ) အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် လုံးဝမထွက်ဘဲ နိုင်ငံခြားက တင်သွင်းခဲ့ရလေသည်။

အခြေခံစက်မှုပစ္စည်း ၊ ၁၅ မျိုးအနက် ခြောက်မျိုး (Rubber, Chromium, Tin, Nickel, manganese, Lead, Bauxite) ကို ၇၀ ရာနှုန်းမှ ရာနှုန်းပြည့် အထိ အမေရိကန်တို့သည် အခြားနိုင်ငံခြားမှ တင်သွင်းရ ပြီး (Lead, Copper, Zinc, Petroleum) လေးမျိုးကို ၁၀ မှ ၃၀ ရာနှုန်းအထိ နိုင်ငံခြားမှ ဝယ်ယူရကာ (Iron, Potash, Sulphur, Phosphate, Coal) ၅ မျိုးမှာမူ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာပင် အလုံအလောက် ရရှိနိုင်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေခံ စက်မှုပစ္စည်း (၁၅) မျိုးအနက် (၅) မျိုးမှာ အမေရိကန်တွင်ရှိပြီး အခြားဆယ်မျိုးကို နိုင်ငံခြားမှ တင်သွင်းခဲ့ရလေသည်။

အမေရိကန်နိုင်ငံ လိုအပ်ချက်၏ လေးပုံသုံးပုံသော မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများကို ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများမှ ဝယ်ယူရ၍ (Bauxite, Chromite, Cordage Fibres, Palm-Oil, Rubber, Tin) ကို အရှေ့တောင်အာရှမှ ဝယ်ယူတင်သွင်းခဲ့ရလေသည်။

မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများ သတ်မှတ်

၁။ Basic Industrial Materials

ရာတွင် အခါအားလျော်စွာ **အထွက်နှုန်းနှင့် သုံးစွဲနှုန်း**^၂ အနုတ်အသိမ်းပေါ် မူတည်၍ ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ထားရ၏။ အဓိက စံနှုန်းမှာနိုင်ငံခြားမှ တင်သွင်းမှုကို မှီခိုနေရပြီး အရေးပေါ်အခါများ၌ ယင်းတို့ရရှိရန် အန္တရာယ်များလှပြီး ဈေးကြီးပေးရမှုအပေါ် မူတည်လေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းပစ္စည်းမျိုးကို စစ်မဖြစ်မီကတည်းက စုဆောင်း သိုလှောင်စုပုံထားရန် ဖြစ်လေသည်။

သိုလှောင်စုပုံထားခြင်း

လက်နက်ခဲယမ်း ကျည်ဆန်ဘုတ်အဖွဲ့က ပထမကမ္ဘာစစ်အတွေ့အကြုံပေါ်မူတည်၍ အမေရိကန်အနေနှင့် မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများ သိုလှောင်စုပုံထားရန် အရေးကြီးပုံကို အမေရိကန် အစိုးရထံ အစီရင်ခံခဲ့လေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ အမေရိကန် တပ်မတော် စစ်ဦးစီးအဖွဲ့က မိမိတို့ရေးဆွဲသော စီမံချက်တွင် မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများကို သိုလှောင်စုပုံရေးကို အရေးပေးထည့်သွင်းရေးဆွဲခဲ့လေသည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ်က **‘ဟာဘုတ်စာရင်း’**^၁ ထုတ်ပြန်

၁။ Supply and Demand

၂။ Harbord List

သောင်းထိုက်

ခဲပြီ: ဟာဘုတ်စာရင်းတွင် ပစ္စည်းအမျိုးအမည် ၄၂ မျိုး ပါဝင်၍ နောက်ပိုင်းထုတ်ပြန်သမျှ မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်း စာရင်းများမှာ ဟာဘုတ်စာရင်းနှင့် ၁၉၃၉ ခုနှစ်က အမေရိကန် တပ်မတော် ကြည်း ရေ လက်နက်ခဲယမ်းဘုတ်အဖွဲ့က သတ်မှတ်သော မဟာ ဗျူဟာပစ္စည်း ၁၇ မျိုးတို့အပေါ် အခြေပြုသတ်မှတ်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဟာဘုတ်ပစ္စည်း ၄၂ မျိုးနှင့် ၁၉၃၉ ခုနှစ်က အမေရိကန် တပ်မတော် ကြည်း ရေ လက်နက်ခဲယမ်း ဘုတ်အဖွဲ့က သတ်မှတ်ထားသော မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်း ၁၇ မျိုးကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

The Harbord List 1921
(42 Materials)

Agar	Hemp
Antimony	Hise
Arsenic	Iodine
Asphalt	Jute
Balsa	Kapok
Comphor	Linseed Oil
Chromium	Mangenes
Coconut Shells	(Ferrograde)
Coffee	Manila Fiber
Cork	Mercury

Graphite	Mica
Nickel	Silk
Nitrogen	Sidium Nitrate
Nux Vomica	Sugar
Opium	Sulphur
Palm Oil	Thymol
Phosphorus	Tin
Platinum	Tungsten
Potassium Nitrate	Uranium
Quinine	Vanadium
Rubber	Wool
Shellac	

ARMY AND NAVY MUNITIONS BOARD

List, 1939

(17 Strategic materials)

Aluminum	Optical Glass
Antimony	Quartz Crystals
Chromium	Quinine
Coconut Shells	Rubber
Manila Fiber	Silk
Manganese (Ferrograde)	Tin
Mercury	Tungsten
Mica	Wool
Nickel	

Source: Stockpile Report to the Congress.
(Washington: The Munitions Board, January 23,
1950) P.18.

သောင်းထိုက်

အထက်တစ်နေရာတွင် ဖော်ပြခဲ့သော မဟာဗျူဟာနှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများ သိုလှောင်စုပုံရေး အက်ဥပဒေ (၁၉၄၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၃ ရက်) တွင် မည်သည့်ပစ္စည်းများ သိုလှောင်စုပုံရမည်ကို အတိအကျ ဖော်ပြထားသော်လည်း သိုလှောင်စုပုံရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆုံးဖြတ်ရမည့် စံနှုန်းများကို ဖော်ပြထား၏။ ယင်းတို့မှာ

(က) စစ်ဖြစ်သောအခါ စက်ရုံကြီးများ၊ ကြည်းရေ လိုအပ်ချက် အပါအဝင် အမျိုးသားကာကွယ်ရေးအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်ချက်များ။

(ခ) အဓိကအားဖြင့် နိုင်ငံခြားမှ တင်သွင်းရမည့် ပစ္စည်းများဖြစ်ပြီး အရေးကြီးကယင်းတို့ရရှိရန် အန္တရာယ်ကြီးမားပြီး ဈေးအဆမတန် ကြီးမားစွာ ပေးရမှု။

(ဂ) စုပုံသိုလှောင်၍ ရနိုင်သည့် ပစ္စည်းဖြစ်ခြင်းတို့ ဖြစ်လေသည်။

စစ်ပွဲတစ်ခုအတွက် ပြင်ဆင်ရာ၌ အရေးကြီးသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းကြီးများရှိ၍ သုတေသီအများစုလက်ခံထားသည့် မဟာဗျူဟာ **စက်မှုလုပ်ငန်းစုကြီးခြောက်ခု** မှာ အောက်ပါတို့ဖြစ်လေသည်။ (အရေးအကြီးဆုံး စက်မှုလုပ်ငန်းစုမှ စတင်၍ အစဉ်အလိုက် အရေးကြီးသည်ဟု ယူဆရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၁။ Strategic Branches of Industry

- (၁) သတ္တုအရည်ကျိုခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်း
(melting ad Refining of Metals)
- (၂) အင်ဂျင်နီယာ၊ သတ္တုတည်ဆောက်မှုနှင့်
သင်္ဘောဆောက်လုပ်ရေး။
(Engineering, Metal Construction
and Ship Building)
- (၃) ယမ်းဘီလူး၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ဘီလပ်မြေ
လုပ်ငန်းစု။
(Production of Chemicals incl High
Explosives, Fertilisers and
Chement)
- (၄) လျှပ်စစ်နှင့် အခြားပစ္စည်းများ လုပ်ငန်းစု
(Electrical and other Instruments)
- (၅) အထည်အဝတ် လုပ်ငန်းစု
(Textile and Clothing Instruments)
- (၆) အစားအသောက်နှင့် လူသုံးကုန်ပစ္စည်း
လုပ်ငန်းစု
(Food and Consumers good Indus-
tries)

သောင်းထိုက်

ပထဝီနိုင်ငံရေးနှင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး ^၁

Logistics ဟူသည့် စကားရပ်မှာ အမေရိကန် စစ်သုံးဝေါဟာရဖြစ်၏။ သာမန်အားဖြင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးဟု ဘာသာပြန်လိုက်သော်လည်း စင်စစ် **Logistics** မှာ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး (ဗြိတိသျှ တပ်မတော် အခေါ်အဝေါ် **Supply and Transport**) ထက် ကျယ်ပြန့်သည်။

လူနှင့်လက်နက် ပစ္စည်းများ ရှေ့တန်းများသို့ ပို့ဆောင်ပေးရေးသာမက စစ်လက်နက်ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်သည့် နေရာမှ တကယ်တမ်း အသုံးပြုသည့် နေရာများသို့ **ပို့ဆောင်ပေးရေး ကြားစခန်းများ**^၂ အသုံးပြုရသည့်အခါ ကြားစခန်းများတွင် ပစ္စည်းထားသိုသည့် ဂိုဒေါင်များအလုံအလောက် ရရှိရေး၊ ယင်းတို့၏ လုံခြုံရေး၊ ပင်လယ်ဆိပ်ကမ်း၊ လေယာဉ်ကွင်း အလုံအလောက် ရရှိရေး၊ ရှေ့တန်းအထိ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ ပင်လယ်ရေကြောင်း၊ ကုန်းကြောင်း လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ လေယာဉ်၊ မော်တော်ယာဉ်၊ သင်္ဘောများ အလုံအလောက် ရရှိရေး၊ အချို့တောတောင်ထူထပ်သည့် နေရာများ

၁။ Geopolitices and Logistics

၂။ Transit Points

အတွက် ပေါ်တာများ၊ လားများ အလုံအလောက် ရရှိရေး အားလုံးကို ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး စီမံချက်များ ပြုလုပ် ရာတွင် ထည့်သွင်းတွက်ချက်ရလေသည်။

ထို့ကြောင့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး ကိစ္စရပ် အားလုံးသည် ပထဝီနိုင်ငံရေးနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်နေ ၏။ ပထဝီအချက်အလက်များက ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး စီမံချက်တစ်ခုလုံးကို လွှမ်းမိုးထားလေသည်။

တစ်နည်းဆိုရသော် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်တွင် အချက်အလက်များသည် သော့ချက်နေရာမှ ပါဝင်နေလေသည်။

ထို့ကြောင့် ခေတ်သစ် စစ်ပွဲတစ်ခု ဆင်နွှဲနိုင်ရေး အတွက် နောက်ဆုံးပေါ် သိပ္ပံနှင့်စက်မှုပစ္စည်း တီထွင်မှု အသစ်အဆန်းများကို လူက စနစ်တကျ အသုံးပြု၍ သဘာဝ အခက်အခဲကြီးများ (ပထဝီအချက်အလက်များ) ကို ကျော်လွှားကာ လိုအပ်သည့် လူသူလက်နက် ပစ္စည်း များကို ရှေ့တန်းအရောက် ပို့ဆောင်ပေး၍ စစ်ပွဲတစ် လျှောက်လုံး လိုအပ်သည့် လူသူလက်နက်ပစ္စည်းများကို အဆက်မပြတ် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ပေးရလေသည်။

ယခုခေတ် စစ်ပွဲတွင် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး စနစ် မကျပါက၊ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး စီမံချက်များ လျော့ရဲရဲဖြစ်နေပါက စစ်ရှုံးရတော့မည်မှာ သေချာ သလောက် ဖြစ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် **ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး သည် စစ်အင်အား၏ အခြေခံဖြစ်၍ ပထဝီသည်**

သောင်းထိုက်

ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်လေသည်။^၁

သဘာဝပထဝီ အနေအထားသည် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး လမ်းကြောင်းများကို ပြဋ္ဌာန်းပေး၍ အလွန်အရေးကြီးပြီး မလုပ်မဖြစ်တော့သည့် အခါတွင်သာ သဘာဝ အခက်အခဲများကို ကျော်လွန်၍ တောင်ကို ကျော်၊ မြစ်ကိုဖြတ်၊ တောကိုတိုးကာ လမ်းဖောက်ကြရလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံမှ အထင်ရှားဆုံး သာဓကမှာ မြေအနေအထားအရ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာနှင့် မြေပြန့်ဒေသမှာ တောင်မြောက်အလျားလိုက်ဖြစ်၍ ဧရာဝတီမြစ်ကြီး အပါအဝင် မြစ်အသီးသီးမှာ မြောက်မှ တောင်သို့ စီးဆင်းပြီး အဓိက လမ်းမကြီးများ၊ မီးရထားလမ်းများမှာလည်း တောင်နှင့်မြောက်သို့ ဖောက်ထားရ၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း တရုတ်နိုင်ငံ ကမ်းရိုးတန်း တစ်လျှောက်ကို ဂျပန်က စစ်သင်္ဘောများဖြင့် ပိတ်ဆို့ထားရာ တရုတ်နိုင်ငံသို့ မဟာမိတ်များက ရိက္ခာ၊ စစ်လက်နက် ပစ္စည်း ပို့ဆောင်ရေးအတွက် တရုတ်အလုပ်သမားများကို အများဆုံးအသုံးပြုကာ မြန်မာနိုင်ငံလားရှိုးမှ တရုတ်နိုင်ငံ ကူမင်းအထိ မိုင် ခုနစ်ရာကျော် လမ်းမကြီးကို ဖောက်လုပ်ခဲ့ကြရ၏။

၁။ Logistics is at the base of military power and grography is at the base of logistics.

မဟာဗျူဟာအရ အရေးတကြီး ဖောက်လုပ်ရသော လမ်းဖြစ်၍ တောအထပ်ထပ် တောင်အလီလီကို ကျော်လွှားဖောက်လုပ်ကြရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အလားတူပင် မြန်မာနှင့် မဟာမိတ် စစ်သုံ့ပန်းများ (ချွေးတပ်) လုပ်အားကို အသုံးပြု၍ ဂျပန်စစ်ဝါဒီများက မြန်မာ- ထိုင်း မီးရထားလမ်းမကြီး ဖောက်လုပ်ခဲ့ကြသေး၏။ သဘာဝ အတားအဆီးများနှင့် ရာသီဥတု ပြင်းထန်မှုတို့ကြောင့် လူအဖျားအနာ၊ အသေအပျောက် အလွန်ပင် များပြားခဲ့လေသည်။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးတွင် သဘာဝ မြေ အနေအထားအရ (ပထဝီအချက်အလက်များနှင့် အညီ) ဖောက်လုပ်ထားသည့် ကုန်းကြောင်းလမ်းမကြီး အသီးသီးရှိ၍ ယင်းတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း ဒေသအလိုက် ခွဲခြားထားလေသည်။

ဥရောပအာရှ၊ အရှေ့ဖျားဒေသ၊ ဩစတြေးလျ အရှေ့အလယ်ပိုင်း၊ ဥရောပ၊ အာဖရိကနှင့် အမေရိကန် ဒေသ^၁ တို့ဖြစ်လေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အရှည်ဆုံးနှင့် အရေးအကြီးဆုံး ကုန်းကြောင်းဆက်သွယ်ရေးလမ်းမှာ **ဆိုက်ဘေးရီးယား ဒေသတစ်ခုလုံးကို ဖြတ်သန်းသွားသည့်^၂** မီးရထားလမ်းကြီး ဖြစ်လေသည်။ ဘော်လ်တစ် ပင်လယ်

၁။ Eurasian, Far Eastern, Australian Middle Eastern, European, African and American

၂။ Trans-Siberian Route

သောင်းထိုက်

ဆိပ်ကမ်းဖြစ်သည့် လီနင်ဂရက်မှ ဥရောပရော အာရှတိုက်
ကိုပါ ဖြတ်သန်း၍ **ဂျပန်ပင်လယ်ပေါ်ရှိ ဗလာဒီဘော့
စတော့**^၁ အထိ မိုင်ခြောက်ထောင်ကျော် ရှည်လျားသည့်
ရထားလမ်းမကြီးဖြစ်လေသည်။

ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုအတွက် အဓိက
ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးလမ်းကြောင်း ဖြစ်လေသည်။
ဥရောပတိုက်မှ အရှေ့ဖျားဒေသအတွက် တစ်ခုတည်း
သော တောက်လျှောက်ဆက်သွယ်ထားသည့် ကုန်း
ကြောင်းလမ်းလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ဥရောပမှ အရှေ့ဖျား
သို့ ရိက္ခာလူသူ စစ်ကူပို့ရန် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုသည်
ယင်း မီးရထားလမ်းကို အဓိကအားဖြင့် အသုံးပြုရ၏။

လေကြောင်းမှ ပို့ဆောင်လျှင် ကန့်သတ်ချက်
အလွန်များ၍ စရိတ်စက အဆမတန်ကြီးပြီး ရေကြောင်း
မှလည်း ဘော်လ်တစ်ပင်လယ်မှာ အများအားဖြင့် ရေခဲ
နေ၍ သုံးမရသည်က များလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဖော်ပြပါ
ဆိုက်ဘေးရီးယား ဖြတ်သန်းထားသည့် ရထားလမ်းကြီး
မှာ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု၏ အရေးအပါဆုံး ထောက်ပံ့
ပို့ဆောင်ရေး ကြည်းကြောင်းလမ်းမကြီး ဖြစ်လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း နာမည်အကြီးဆုံး
ကုန်းကြောင်းလမ်းတစ်ခုမှာ **မြန်မာပြည်လမ်းမကြီး**^၂ ဖြစ်
လေသည်။ ယင်းလမ်းမကြီးက စစ်ကြီးတစ်ခုတွင်

၁။ Vladivostok on the Sea of Japan

၂။ Burma Road

ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး မည်မျှ အရေးကြီးသည်ကို သက်သေခံလျက်ရှိလေသည်။ မူလမြန်မာပြည် လမ်းမကြီး မှာ မီးရထားလမ်းရှိရာ မြန်မာနိုင်ငံ လားရှိုးမှတရုတ်ပြည် ကူမင်းအထိ ၇၂၆ မိုင် ရှည်လျား၏။

သဘာဝအခက်အခဲအားလုံး၊ ပထဝီ အတား အဆီးအားလုံးကို လူ့လုပ်အားဖြင့် ကျော်လွှားကာ ခက်ခက်ခဲခဲ ဖောက်လုပ်ခဲ့ကြရပြီး ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်မှ အစ ပြု၍ အမေရိကန်တို့ လူအား၊ စက်အားဖြင့် ကူညီ၍သာ ပြီးစီးအောင်မြင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သို့စဉ်လျက် ရာသီ ဥတု အခက်အခဲများကြောင့် မည်သည့်အခါမျှ တစ်လ အတွင်း တရုတ်ပြည်သို့ ယင်းလမ်းမကြီးမှ ကုန်တန်ချိန် ၁၅၀၀၀ ထက် ပို၍ မပို့နိုင်ခဲ့ချေ။

ဥရောပတွင်လည်း သဘာဝမြေအနေအထား အလျောက် ဖောက်လုပ်ထားသည့် ကုန်ကြောင်းလမ်းမ ကြီးများရှိရာ ရှေးပဝေသဏီက အစပြု၍ ယင်းတို့ကို အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။ ယင်းတို့အနက် အထင်ရှားဆုံးမှာ အရှေ့နှင့် အနောက်ဘက်တို့မှ ဂျာမနီသို့အဝင်အထွက် လမ်းမကြီးများ ဖြစ်လေသည်။

ရှေးခေတ်များကစ၍ ဂျာမနီကို ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်ကြသည့် စစ်တပ်များသည် ယင်းလမ်းကြောင်း များကိုပင် အသုံးပြုခဲ့ကြ၏။ အလားတူပင် ဂျာမနီက အခြားနိုင်ငံများကို ကျူးကျော်ရာ၌လည်း ယင်းလမ်းမကြီး များကိုပင် အသုံးပြုခဲ့ကြလေသည်။ နပိုလီယံက ရုရှားကို

သောင်းထိုက်

ဝင်တိုက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဟစ်တလာက ရုရှားကို
 ဝင်တိုက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၄-၄၅ ခုနှစ်များက
 မဟာမိတ်တပ်များ ဂျာမနီကို ဝင်တိုက်ရာတွင် လည်း
 ကောင်း ယင်း လမ်းမကြီးများကိုပင် အသုံးပြုခဲ့ကြခြင်း
 ဖြစ်လေသည်။

ဥရောပမှ အရေးကြီးသည့် လမ်းကြောင်းမှာ
အဲလ်ပီတောင်တန်းများ^၁ ကို ဖြတ်သန်း၍ ဘရန္နာ
 တောင်ကြားလမ်းအပါအဝင် အီတလီသို့ဝင်ရာ တောင်
 ကြားလမ်းကြောင်းများ ဖြစ်လေသည်။ ရှေးခေတ်
 ဗိုလ်ချုပ်ကြီး **ဟန္နီဘော**^၂၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက
 မဟာမိတ်များ အီတလီသို့ ဝင်ရာလမ်းကြောင်းများမှာ
 ယင်းတောင်ကြားလမ်းမှပင် ဖြစ်လေသည်။

အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ ကုန်းကြောင်းဆက်သွယ်
 ရေးလမ်းများမှာ အထူးပင် အရေးပါလှလေသည်။ ရေနံ
 ဓာတ်ဆီထွက်ရာ ဒေသဖြစ်၍ ကမ္ဘာ့စက်မှုနိုင်ငံကြီးများ
 အတွက် အရှေ့အလယ်ပိုင်း လမ်းကြောင်းမှာ အရေး
 အပါအဆုံး လမ်းကြောင်းတစ်ခုဖြစ်တော့၏။

လမ်းကြောင်းဟု ဆိုသော်လည်း အရှေ့အလယ်
 ပိုင်းတွင် အဓိကကုန်းကြောင်း ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်း
 နှစ်ခုရှိလေသည်။ ပထမလမ်းကြောင်းမှာ မီးရထားလမ်း
 များဖြစ်၍ ယင်းအနက် အရေးအပါဆုံးမှာ **အီရန်နိုင်ငံ**

၁။ Alps
 ၂။ Hannibal

ကိုဖြတ်၍ ဖောက်လုပ်ထားသည့် မီးရထားလမ်း^၁ ဖြစ်၏။
ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့မှ ကက်စပီယံပင်လယ်အထိ ဖောက်
လုပ်ထားခြင်းဖြစ်ရာ ယခု အရှေ့အလယ်ပိုင်း အရေး
အခင်းတွင် ယင်းလမ်းကြောင်းသည် ထင်ရှားလာမည့်
လမ်းကြောင်းဖြစ်တော့၏။

အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ ဒုတိယကုန်းကြောင်း လမ်း
မှာ ပို၍ပင် မဟာဗျူဟာ အချက်အချာ ကျသေး၏။
အီရန်နှင့် ဆော်ဒီအာရေဗျမှ ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့၊ အီရတ်၊
တူရကီနိုင်ငံတို့မှ ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့သို့ ဖောက်လုပ်
ဆက်သွယ်ထားသော ရေနံတင်ပို့ရာ ပိုက်လိုင်းများဖြစ်လေ
သည်။

ပြီးခဲ့သည့် အမေရိကန်-အီရတ် အရေးအခင်း
တွင် အီရတ်အား စီးပွားရေးအရ ပိတ်ဆို့ရန် အမေရိကန်
က ရှေးဦးစွာ တူရကီကို စည်းရုံးသိမ်းသွင်းယူရ၏။ အီရတ်
မှ ရေနံပိုက်လိုင်းများသည် တူရကီနိုင်ငံကိုဖြတ်၍ ဖောက်
လုပ်ထားရာ တူရကီက အမေရိကန်နှင့် ပူးပေါင်းပြီး ရေနံ
ပိုက်လိုင်းများ ပိတ်ဆို့ထားမှုကြောင့် အီရတ်အတွက်
စီးပွားရေး အခက်ကြုံရသည်ကို စာဖတ်သူများ တွေ့ရှိပြီး
ဖြစ်ပါသည်။

အမေရိကန်၊ ဥရောပ၊ ဂျပန်နှင့် စက်မှုနိုင်ငံ
အားလုံးလိုလိုမှာ အရှေ့အလယ်ပိုင်း ရေနံကို အားကိုးနေ
ရ၏။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်ထဲတွင် ဂျပန်နိုင်ငံ သုံးစွဲသည့် ရေနံ၊

၁။ Trans-Iranian Railway

သောင်းထိုက်

ဓာတ်ဆီ ၆၄%၊ အမေရိကန် ၅၀%၊ ပြင်သစ် ၃၅%၊ အီတလီ ၃၂%ကို ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့မှ တင်သွင်းခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းကုန်းကြောင်း ဆက်သွယ်ရေးလမ်းမှာ မဟာမိတ်များအတွက် **သေရေးရှင်ရေးအတွက် အသက်သွေးခဲသဖွယ်** ဖြစ်တော့၏။

သေရေးရှင်ရေး အသက်သွေးခဲသဖွယ် ဆိုသည်မှာ သံတမန်အသုံးအနှုန်းဖြစ်ပြီး ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းလမ်းကြောင်းများထိခိုက်လာမည်ဆိုပါက၊ ယင်းလမ်းများကို အန္တရာယ်ပြုလာမည် ဆိုပါက အမေရိကန်အပါအဝင် စက်မှုနိုင်ငံကြီးများသည် စစ်ရေးနည်းကို အသုံးပြု၍ ကာကွယ်မည်မှာ သေချာလှပါကောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ပင်လယ်ရေကြောင်းလမ်းများ

ကမ္ဘာကြီး၏ လေးပုံသုံးပုံမှာ မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်နှင့် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတို့ ဖြစ်လေရာ ပင်လယ်ရေကြောင်း ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး လမ်းများမှာ အထူးပင် အရေးပါလှပါသည်။

အရှေ့အုပ်စုနှင့် အနောက်အုပ်စု ယှဉ်ပြိုင် တိုက်ခိုက်ရလျှင် အနောက်အုပ်စုအတွက် ပင်လယ်ရေ

၁။ Of Vital Interests

ကြောင်း ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးလမ်းများမှာ ပို၍ အရေးကြီးသေး၏။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံများက ကုန်းကြောင်းဆက်သွယ်ရေး လမ်းများကို အတော်များများ သုံးစွဲနိုင်၍ အမေရိကန်နှင့် အနောက်အုပ်စုအတွက်မူ ပင်လယ်ရေကြောင်း ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများမှာ တကယ့်အဓိက အသက်သွေးခဲပင် ဖြစ်လေသည်။

အဓိကပင်လယ်ရေကြောင်း လမ်းများမှာ မြောက်အတ္တလန္တိတ်၊ မြောက်အမေရိကနှင့် ဥရောပမှ (အာဖရိက) ဝှံ့ဟုတ်အင်္ဂုနှင့် မြေထဲပင်လယ်မှဖြတ်၍ အရှေ့အလယ်ပိုင်း၊ ပစ္စိဖိတ်တွင် အမေရိကန်မှ ဂျပန်၊ အမေရိကန် အနောက်ဘက်ကမ်းခြေမှ ဟာဝိုင်ယီကို ဖြတ်၍ သြစတြေးလျနှင့် ဖိလစ်ပိုင် ပနားမားတူးရေမြောင်းမှ ဖြတ်၍ တောင်နှင့်မြောက် အမေရိကန်လမ်းကြောင်းများ ဖြစ်လေ၏။

ရေကြောင်းပို့ဆောင်ရေးမှာ အချိန်ကြာမြင့်၏။ မြောက်အမေရိကန်မှ အာဖရိကကမ်းခြေမှဖြတ်၍ အရှေ့ပင်လယ်ပိုင်းသို့ သာမန်ကုန်တင်သင်္ဘော တစ်စင်းသည် ရက်သတ္တ ဆယ်ပတ်မျှလာရ၏။ ထို့ကြောင့် သင်္ဘောတစ်စင်းသည် ယင်းခရီးကို တစ်နှစ်လျှင် နှစ်ခေါက်ခွဲသာ သွားလာနိုင်ပေသည်။

ဖော်ပြပါ လမ်းကြောင်းများ စစ်ကြီးအတွင်း သွားလာနိုင်ရေးမှာ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ (အထူးသဖြင့်

သောင်းထိုက်

အနောက်နိုင်ငံများ) အတွက် သေရေးရှင်ရေးတမျှ အရေးကြီးလှပေသည်။

ပထမနှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးများအတွင်း ဂျာမနီ၏ အဓိကစစ်ရည်မှန်းချက် တစ်ရပ်မှာ ယင်း ပင်လယ်ရေကြောင်းလမ်းများကို ရေငုပ်သင်္ဘောများ၊ အခြားနည်းများနှင့် ပိတ်ဆို့ရပ်တန့်သွားအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရေးပင် ဖြစ်လေသည်။

နောက်ထပ်စစ်ကြီးတစ်ရပ် ဖြစ်လာပါက အနောက်နိုင်ငံများ၏ ရန်သူများသည် ယင်း ပင်လယ် ရေကြောင်းလမ်းများကို ပိတ်ဆို့နိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ကြမည်မှာ မုချဖြစ်လေသည်။ လေကြောင်းမှ ပစ္စည်းရိက္ခာ လူသူပို့ဆောင်ပေးရေးမှာ များစွာတိုးတက်လာပြီ ဖြစ်သော်လည်း ယခု အခြေအနေတွင် တပ်တော်ကြီးများကို လေကြောင်းမှပို့ဆောင်ပေးရေး၊ ဆက်လက်၍ ပစ္စည်းရိက္ခာ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးမှာ မဖြစ်နိုင်သလောက် ခက်ခဲနေသေး၏။

ထို့ကြောင့် ပင်လယ်ရေကြောင်းလမ်းများ ပွင့်နေရေးမှာ မဟာမိတ်ရေတပ်များအတွက် အလွန် အရေးကြီးသည့် စစ်ရေးရည်မှန်းချက် တစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ဂျာမနီသည် အမေရိကန်မှ အင်္ဂလန်သို့ အတ္တလန္တိတ် ပင်လယ်ရေကြောင်းလမ်းကို ပိတ်ဆို့ရန် ကြိုးစားခဲ့ရာ အောင်မြင်လုနီးနီး ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက ဗြိတိသျှတို့က

သင်္ဘောတန်ချိန် **Gross Tons** ၁၁၃၅၇၁၀၀ နှစ်မြုပ်ခံခဲ့ရ၍ အမေရိကန်တို့က တန်ချိန် ၃၃၃၄၀၀၀ နှစ်မြုပ်ခဲ့ပြီး ယင်းတို့အားလုံး၏ ၈၇၀ တာခိုင်နှုန်းမှာ အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာတွင် ဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အကယ်၍သာ အတ္တလန္တိတ် ရေကြောင်းလမ်းကို ဂျာမန်တို့က အောင်မြင်စွာ ပိတ်ဆို့ထားနိုင်ပါက ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ ကံကြမ္မာမှာ မတွေးဝံ့ လောက်အောင် ဖြစ်တော့မည်ဖြစ်ပေသည်။

အလားတူပင် ဂျာမန်များ အီတလီတပ်များ အာဖရိကတွင် တပ်စွဲထားပြီး မြေထဲပင်လယ် ရေကြောင်းလမ်းကို ပိတ်ဆို့ထားနိုင်သည်နှင့်အမျှ မဟာမိတ်များ လွန်စွာနှစ်နာခဲ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဂျာမန်၊ အီတလီတပ်များအား အာဖရိကမှ မောင်းထုတ်၍ မြေထဲပင်လယ် ရေကြောင်းလမ်း ဖွင့်ပေးနိုင်ရေးမှာ မဟာမိတ်များ၏ အဓိက ရည်မှန်းချက်တစ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ပစ္စိဖိတ် စစ်မျက်နှာတွင် ဂျပန်တပ်များက နှစ်ပေါင်းများစွာ ပစ္စိဖိတ်ကို ပိတ်ဆို့ထားနိုင်ခဲ့ပြီး အမေရိကန်မှ ဩစတြေးလျလမ်းကြောင်းကို မဟာမိတ်များက ကြိုးစားဖွင့်ထားရ၏။ အမေရိကန် စစ်ထဲဝင်လာပြီး ပစ္စိဖိတ် ရေကြောင်းလမ်း ဖွင့်နိုင်ရေးအတွက် သဲသဲမဲမဲ တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြရလေသည်။

သောင်းထိုက်

လေကြောင်းလမ်းများ

ပထဝီအခက်အခဲများကို ကျော်လွှား၍ ကုန်တင်လေယာဉ်ကြီးများ ပစ္စည်းလူသူ တင်ပို့ပေးနိုင်ခြင်းမှာ ၂၀ ရာစုနှစ်၏ အကြီးမားဆုံး ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး အောင်မြင်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ပေသည်။

ယခုခေတ် ကုန်တင်လေယာဉ်ကြီး တစ်စင်းသည် ကုန်တန်ချိန် ၂၅ တန်တင်၍ တစ်နာရီ မိုင် သုံးရာနှုန်းနှင့် မိုင် ၂၅၀၀၀ ပျံသန်းနိုင်၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဝင်းဂိတ် လေကြောင်းမှ စစ်ဆင်ခဲ့သည်မှာ အမေရိကန်လေတပ်ကို အသုံးပြု၍ လူသူလက်နက် ပစ္စည်းများပါ လေကြောင်းဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ပေး၍ စစ်ဆင်ရေးကာလ တစ်လျှောက်လုံး လေကြောင်းမှပင် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ နောက်စစ်ပွဲကြီးတွင် ယင်းစစ်ဆင်ရေးမျိုး လုပ်ဆောင်ကြဦးမည်သာ ဖြစ်သည်ကို မျှော်မှန်းထားရပါမည်။ သို့သော် တစ်ချိန်တည်းတွင် လေကြောင်း ပို့ဆောင်မှု၏ ကန့်သတ်ချက်များကိုလည်း သိထားရပါမည်။

ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးကို လေကြောင်းမှ ပြုလုပ်ပေးသည့်အခါ ကြည်းတပ်နှင့် အနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးမှာ အထူးအရေးကြီး၏။ လေယာဉ်ကွင်းလုံခြုံရေး အထူးသဖြင့် ရန်သူ့နယ် သို့မဟုတ် ရန်သူနှင့်

အလွန်နီးကပ်သည့်နေရာတွင် ကုန်ပစ္စည်းများ လေယာဉ် မှ ချပေးသည့်အချိန်မှာ အလွန်အန္တရာယ်များ၍ ကြည်း တပ်နှင့် လုံခြုံရေးစိတ်ချရအောင် လုပ်ဆောင်ဖို့ အထူး အရေးကြီးပါသည်။

ယင်းကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ဝင်းဂိတ်စစ်ဆင်ရေး မှာ အနာဂတ်အတွက် စံပြုသဘောဖြစ်မည်ဟု စာရေးသူ ယူဆပါသည်။

ရှင်းလင်း တင်ပြပါမည်။

လေကြောင်းချီ စစ်ဆင်ရေးမှာ အဓိကအားဖြင့် နှစ်မျိုးရှိလေသည်။ စစ်သည်များရော လက်နက်ပစ္စည်းပါ လေထီးနှင့်ချပေးသည့် **လေကြောင်းချီ စစ်ဆင်ရေး** နှင့် **လေတပ်နှင့်ပို့ဆောင်ပေးသည့် တပ်များနှင့် စစ်ဆင်ရေး** များဖြစ်လေသည်။

လေကြောင်းချီစစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ်ရန် လေထီး စစ်သည်များလို၏။ ယင်းတို့ကို သီးခြားလေ့ကျင့်ပေးထား ရ၍ လေကြောင်းချီတပ်များမှာ ခြေလျင်တပ် ဖြစ်သော် လည်း လေထီးခုန်လေ့ကျင့်ပြီးဖြစ်၍ အထူးခြေလျင်တပ် များဟု ယူဆရမည် ဖြစ်လေသည်။ လေတပ်နှင့် ပို့ဆောင် ပေးသည့် စစ်ဆင်ရေးတွင်မူ သာမန်ခြေလျင် တပ်များနှင့် ပြုလုပ်နိုင်လေသည်။ လေထီးခုန်လေ့ကျင့်ရေးပြုလုပ်ပြီး စစ်သည်များ မလိုဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဝင်းဂိတ် ပြုလုပ်ခဲ့သည့်

၁။ Air Borne Operations
၂။ Air Landed Operations

သောင်းထိုက်

စစ်ဆင်ရေးမျိုး ဖြစ်လေသည်။ သာမန်ခြေလျင်တပ်များ ကိုပင် လေကြောင်းမှ ပို့ဆောင်ပေးပြီး စစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ် ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

စစ်ဆင်ရေးနှစ်မျိုးစလုံးကို လေကြောင်း ပို့ ဆောင်ရေး ပြုလုပ်ပေးရ၍ လေးလံလှသော ပစ္စည်းများ၊ လက်နက်ကြီးများ မပါနိုင်ဘဲ ယင်းတို့ပါဝင်သည့် ကြည်း ကြောင်းမှ ချီတက်လာသည့် စစ်ကြောင်းနှင့် လေကြောင်း ချီ လေထီးတပ်များ ပူးပေါင်းမိရန် အရေးကြီးလှပါသည်။ ထုံးစံအားဖြင့် လေကြောင်းချီ လေထီးတပ်များ ရန်သူ နယ်မြေတွင် စုပေးပြီး လက်နက်ကြီးများ၊ တင့်ကားများ ပါဝင်သည့် စစ်ကြောင်းကြီးက ကုန်းကြောင်းမှ ချီတက်လာ ကာ လေထီးတပ်များ လေကြောင်းချီတပ်များနှင့် **ဆက်မိ ရန်**^၁ လုပ်ဆောင်ပေးရသည်။

စစ်သူကြီး မွန်ဂိုမာရီ ဦးဆောင်၍ ရိုင်းမြစ် ဖြတ်ကူးရန် စစ်ဆင်ရေးကြီး ပြုလုပ်ရာ၌ **လေထီးတပ်မကြီး တစ်ခုလုံး**^၂ အသုံးပြုခဲ့ရ၍ အောင်မြင်သင့်သလောက် အောင်မြင်ခဲ့သော်လည်း အန်ဟမ်မြစ်ကူးတံတား ဒေသ တွင်မူ ပထမချပေးသော အမှတ်တစ် ဗြိတိသျှလေထီး တပ်မသည် ကြည်းကြောင်းမှ ချီတက်လာသော မဟာမိတ် တပ်များနှင့် မဆက်မိဘဲ ဗြိတိသျှလေထီးစစ်သည်များ ဂျာမန်များ၏ ချေမှုန်းခြင်း ခံလိုက်ရလေသည်။ တပ်မမှူး

၁။ Link up

၂။ Airborne Corps (တပ်မသုံးခုပါဝင်သည်)

နှင့် အရာရှိ အနည်းငယ်သာ လွတ်မြောက်လာ၍ တပ်ရင်း
မှူးတစ်ယောက်မှ လွဲပြီး ကျန်တပ်ရင်းမှူးအားလုံး
အန်ဟမ် တိုက်ပွဲတွင် ကျဆုံးခဲ့ရလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဝင်းဂိတ်စစ်ဆင်ရေးတွင်လည်း
အကျအဆုံး အသေအပျောက် များလှသော်လည်း ယင်း
စစ်ဆင်ရေးများ၏ အတွေ့အကြုံများကို အသုံးပြုပြီး နောင်
စစ်ဆင်ရေးများတွင် အောင်မြင်ရန် အလားအလာကောင်း
များ တွေ့နေရပါသည်။ ဝင်းဂိတ်ကိုယ်တိုင်က မြန်မာနိုင်ငံ
တွင် အောင်ပွဲခံပြီးပါက အင်ဒိုချိုင်းနား ကျွန်းဆွယ်ကို
လေကြောင်းချီတပ်များနှင့် စစ်ဆက်လက် တိုက်ခိုက်
သွားရန် ကြံရွယ်ထားကြောင်း သိရှိရပါသည်။ မည်သို့ပင်
ဖြစ်စေ အနာဂတ်စစ်ဆင်ရေးများ၌ လေကြောင်းချီ
တပ်များကို အများအပြားသုံးစွဲ၍ လေကြောင်းမှ ထောက်ပံ့
ပို့ဆောင်ရေးပါ အကြီးအကျယ် တိုးတက်သုံးစွဲလာမည်
ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး အထူးလိုအပ်ချက်များ

ကြည်းကြောင်း၊ ရေကြောင်း၊ လေကြောင်း
ဆက်သွယ်ရေး လမ်းကြောင်းများကို မိမိက စိုးမိုးထားနိုင်
မှသာလျှင် ရှေ့တန်းရှိ မိမိတပ်များအား အနှောင့်အယှက်

သောင်းထိုက်

မရှိ တောက်လျှောက် ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရေးပြုလုပ်သွား
နိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။

ဂျာမန်များက အတ္တလန္တိတ် ရေကြောင်း
ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကို ပိတ်ဆို့နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပုံ၊ အောင်
မြင်လုနီး ဖြစ်ခဲ့ပုံများကို ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အလားတူပင် အာဖရိကမှ မိမိတပ်များ
ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးအတွက် ဂျာမန်နှင့် အီတလီတို့
သည် မြေထဲပင်လယ် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းကို
စိုးမိုးထားနိုင်သဖြင့် အာဖရိကစစ်မျက်နှာ၌ ဂျာမန်၊
အီတလီတပ်များ ဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ယခုခေတ် တိုက်ခိုက်နေသည့်
အကြွင်းမဲ့စစ်ပွဲကြီးများ^၁ တွင် နောက်ဆုံးအောင်ပွဲဆင်နွှဲ
နိုင်ရေးအတွက် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး တိုက်ပွဲများတွင်
အောင်ပွဲခံနိုင်ရေးမှာ သော့ချက်ဖြစ်လာတော့၏။

ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး၏ အခြေခံမှာ ပထဝီ
အချက်အလက်များဖြစ်ရာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက
ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး တိုက်ပွဲများ အောင်ပွဲခံရန် အထူး
လိုအပ်ချက်များကို မည်သို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်များကို
သာဓကများ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါမည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှတပ်မတော်က
အာဖရိကရှိ **အယ်အလာမိန်း**^၂ နေရာတွင် ဂျာမန်၊

၁။ Total Wars
၂။ El Alamein

အာဖရိကတပ်မကြီးကို စတင်တိုက်ခိုက်ကဲ့၏။ နောက် သုံးလကြာသောအခါ ဗြိတိသျှတို့က ထရီပိုလီကို သိမ်းပိုက် နိုင်ပြီး၊ နောက် ခုနစ်လအတွင်း မဟာမိတ်များသည် အာဖရိကရှိ ဂျာမန်၊ အီတလီတပ်များအား အပြတ် အသတ် ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့လေသည်။

ဗြိတိသျှတပ်များက ဂျာမန်တပ်များအား အာဖရိက ကမ်းခြေတစ်လျှောက် မိုင်တစ်ထောင်သုံးရာမျှ မရပ်မနားလိုက်၍ စစ်ဆင်ခဲ့သည်မှာ စစ်သမိုင်း တစ် လျှောက်တွင် အရှည်ကြာဆုံး လိုက်စစ်ဖြစ်တော့၏။ ဤ ကဲ့သို့ မရပ်မနား တောက်လျှောက် စစ်ဆင်နိုင်ခဲ့ခြင်း၏ သော့ချက်မှာ ခိုင်လုံကောင်းမွန်လှသည့် ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရေးစနစ်ကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

ကြည်း ရေ လေ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု အလွန် ကောင်းပြီး လိုက်စစ်ဆင်သော တပ်များအား သောက်သုံး ရေကအစ မပြတ်လပ်ရအောင် ပို့ဆောင် ထောက်ပံ့ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များဖြင့် ပံ့ပိုးပေးခဲ့ရ၏။ သဲမုန်တိုင်းများ ရန်ကို ကာကွယ်ရန် လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ တင့်ကားများ ထရပ်ကားများနှင့် လက်နက်များကိုပါ သဲရန်မှ ကာကွယ်ရန် အထူးအစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ပေးခဲ့လေသည်။

နောက်လ အနည်းငယ် ကြာသောအခါ ယင်း သဲကန္တာရတွင် စစ်ဆင်ခဲ့သော စစ်သူကြီး မွန်ဂိုမာရီ၏

၁။ German Afrika Corps

သောင်းထိုက်

တပ်တော်ကိုပင် **ကြည်း ရေ နှစ်သွယ် ဆင်နွဲ့ရေး**^၁ အတွက် လက်နက်တပ်ဆင်ပေးပြီး ဆစ္စလီနှင့် အီတလီကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်စေခဲ့လေသည်။

ရာသီဥတု၊ မြေအခြေအနေ စသည့် ပထဝီ အချက်အလက်များ လုံးဝခြားနားသည့်နေရာတွင် စစ်ဆင် စေခြင်းဖြစ်ရာ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး စနစ်တစ်မျိုးနှင့် ပြောင်းလဲပြုလုပ်ပေးခဲ့ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပထဝီအချက်အလက်များ လုံးဝခြားနားသည့် နေရာတွင် စစ်ဆင်ရေး ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမှာ ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရေးစနစ်ကိုပါ အခြေအနေအလိုက် ပြုပြင်ပေးနိုင် ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

တောင် ပစိဖိတ်ဒေသတွင် အမေရိကန် တပ် မတော်ပြုလုပ်ခဲ့သော စစ်ဆင်ရေးများတွင် ပထဝီ အချက် အလက်များမှာ အထက်ဖော်ပြပါ စစ်ဆင်ရေးများနှင့် လုံးဝခြားနားသောကြောင့် ယင်းတို့နှင့် လုံးဝကွဲပြားခြားနား သည့် ထောက်ပံ့ရေးစနစ်ကို အသုံးပြုခဲ့ကြရလေသည်။

အထူးသဖြင့် လေကြောင်းမှ မပြတ်ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်၍သာ ယင်းစစ်ဆင်ရေးများ အောင်မြင် စွာ ဆင်နွဲ့နိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အထူးသဖြင့် နယူးဂီနီ ကျွန်းကို **အိုင်စတန်လေတောင်များ၊ ပါပူအာ တောနက် ကြီးများ**^၂ ကို လေယာဉ်ဖြင့်သာ ကျော်ဖြတ်၍ ရိက္ခာ၊

၁။ Amphibious Operation

၂။ Owenstanley Mountains and Papuan Jungles

လက်နက်လူသူ ပို့ဆောင်ပေးနိုင်လေသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မဟာမိတ်လေတပ်က ရန်သူများအား မပြတ်ပုံးကြံစက်သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်နှိမ်နင်း၍ အမေရိကန်ကြည်းတပ်အား အနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့လေသည်။

ကြည်း၊ ရေ၊ လေ ပူးပေါင်းစစ်ဆင်သည့် အတွေ့အကြုံများစွာ ရခဲ့ပြီး အထူးသဖြင့် လေတပ်နှင့် ကြည်းတပ် ပူးပေါင်း ပြုလုပ်သည့် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး နည်းသစ်များ တီထွင်ပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ကြလေသည်။

ကိုရီးယားစစ်မြေပြင်မှာ အလွန်ခက်ခဲသည့် မြေနေရာဖြစ်၏။ တောင်များထူထပ်လှပြီး ထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရန် အခက်ခဲဆုံး မြေနေရာတစ်မျိုး ဖြစ်လေသည်။ ကြည်း၊ လေ ပူးပေါင်းထောက်ပံ့ ပို့ဆောင်ရေးစနစ်တွင် တပ်အလိုက် လိုအပ်သည့်ရိက္ခာ လက်နက်ခဲယမ်းများကို လေယာဉ်၊ ဟယ်လီကော်ပတာတို့အပြင် လားများ၊ ပေါ်တာများကိုပါ သုံးစွဲ၍ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ပေးရလေသည်။

နော်မန်ဒီကမ်းတက်တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲပြီး ဂျာမန်နိုင်ငံထဲအထိ ထိုးစစ်ဆင်နွှဲရာ၌ အမြန်ဆုံး အရှိန်မပျက် ချီတက်လျက်ရှိသည့် မဟာမိတ်ယန္တရားတပ်များ၊ ယာဉ်တင်ကြည်းတပ်များအတွက် ဓာတ်ဆီ၊ ချောဆီ၊ စက်ဆီ မပြတ်ရရေးမှာ အကြီးဆုံး ထောက်ပံ့ရေးပြဿနာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

သောင်းထိုက်

ယင်းအခက်အခဲကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ဗြိတိသျှ
 ရေလက်ကြားနှင့် ပြင်သစ်နိုင်ငံကိုဖြတ်၍ ရေနံ၊ ဓာတ်ဆီ
 ပိုက်လိုင်းများ ချပေးပြီး ရှေ့တန်းတပ်များအရောက် ရေနံ
 ဓာတ်ဆီ ပို့ပေးခဲ့ရ၏။ အမေရိကန် အမှတ်သုံးတပ်မတော်
 အတွက် ရေနံ၊ ဓာတ်ဆီ ယခုထက်မြန်မြန် ထောက်ပံ့
 ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ပါက စစ်ကြီးသည် ၁၉၄၄ ခုနှစ် ဆောင်း
 အကုန် သို့မဟုတ် ၁၉၄၅ စောစောပိုင်းတွင်ပင် ပြီးဆုံး
 သွားနိုင်သည်ဟု စစ်သမိုင်းဆရာများက ရေးသားခဲ့ကြ
 လေသည်။

ကရိကျွန်း၊^၁ တိုက်ပွဲ၌ မြေထဲပင်လယ်ရှိ အင်အား
 ကောင်းလှသော ဗြိတိသျှရေတပ်ကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန်
 ဂျာမန်တို့က လေကြောင်းမှစစ်ဆင်၍ လေကြောင်းမှ
 တောက်လျှောက် ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့၍ အောင်ပွဲ
 ခံနိုင်ခဲ့၏။

ပြင်ပနှင့် အဆက်ပြတ်သလို သီးခြားနေရာ
တစ်ခုတွင်^၂ စစ်ဆင်ရေးပြုလုပ်ရာ၌ စစ်သည်တစ်ဦး
 အတွက် စစ်ဆင်ရေးစလျှင်စချင်း လိုအပ်သည့် ပစ္စည်း
 ဝန်စည်စလယ် စုစုပေါင်းသည် ၁၅ တန်ဖြစ်၍ နောင်
 ကာလတွင် တစ်လလျှင် ယင်းစစ်သည်အတွက် ကုန်
 ပစ္စည်း ရိက္ခာကျည်ဆန် တစ်တန်နှုန်း ပို့ဆောင်ပေးရမည်
 ဟု အမေရိကန် တပ်မတော်က ခန့်မှန်းထားလေသည်။

၁။ Crete

၂။ Segregated Area

ယင်းသာဓကများကို ထောက်ရှု၍ စစ်ဆင်ရေး မြေနေရာကိုလိုက်၍၊ ရာသီဥတု ထူးခြားသည့် ပထဝီ အခြေအနေများကိုလိုက်၍ သီးခြားထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး စနစ်များ လိုအပ်သည်မှာ ထင်ရှားလှပါသည်။

ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး အခြေချစခန်းနှင့် မဟာဗျူဟာမြောက်နေရာများ ^၁

တပ်တော်ကြီးများနှင့် ယခုခေတ်သစ် စစ်ပွဲဆင်နွှဲနေရာတွင် အခြေချစခန်းများ၊ မဟာဗျူဟာမြောက် နေရာများမှာ အရေးပါလှသည်။

မြေထဲပင်လယ် အနောက်ဘက်ခြမ်းမှ ဝင် ပေါက်များကို စိုးမိုးနေသည့် **ဂျီဘရော်တာ**^၂ ရေတပ်စခန်း မှာ အချက်အချာ ကျလှ၍ အထူးပင် အရေးကြီးပါသည်။ အလားတူပင် မြေထဲပင်လယ် အရှေ့ဘက်ခြမ်းမှ ဆိုက် ပရပ်ကျွန်းမှာ မဟာဗျူဟာမြောက် နေရာပင် ဖြစ်ပေ၏။

ဟောင်ကောင်နှင့် စင်္ကာပူမှာလည်း အရေးပါလှ ၍ ယင်းနှစ်နေရာ ဂျပန်လက် ကျဆုံးသွား၍ မဟာမိတ် များ အကြီးအကျယ် နစ်နာခဲ့ရလေ၏။ အနာဂတ် စစ်ပွဲ

၁။ Logistics and Strategic Locations

၂။ Gibraltar

သောင်းထိုက်

များတွင်လည်း ယင်းနေရာများသည် မဟာဗျူဟာအရ အရေးပါလှသော နေရာများ ဖြစ်ပေ၏။

ဟာဝိုင်ယီကျွန်းစုများမှာ ပစိဖိတ်ဒေသ စစ်ဆင်ရေးအတွက် အမေရိကန်တို့၏ အဓိကထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး အခြေချစခန်းများဖြစ်၍ ယင်းကျွန်းစုများနှင့် ဖိလစ်ပိုင် အခြေချစခန်းများကြောင့် အမေရိကန်များအတွက် ပစိဖိတ်စစ်ဆင်ရေးတွင် များစွာ အထောက်အကူ ပြုခဲ့လေသည်။ ယင်းစခန်းများ အသုံးမပြုနိုင်လျှင် အမေရိကန်နိုင်ငံ ဆန်ဖရန်စစ္စကိုသို့ မိုင်ပေါင်း ငါးထောင်မှ သောင်းငါးထောင် ပြန်လည်၍ သင်္ဘောများ ကြီးခိုင်ရေး ပြုလုပ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း စသည်များ ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်လေသည်။ ယခု ဖိလစ်ပိုင်စခန်းများ အသုံးပြုရေးမှာ အမေရိကန်များအတွက် မသေချာတော့ချေ။

ထရပ်ကျွန်းစု^၁ မှာ ပစိဖိတ်စစ်ဆင်ရေးအတွက် ဂျပန်များ၏ ခြေချစခန်း တစ်ခုဖြစ်၍ လွန်စွာအချက်အချာကျသောကြောင့် အနာဂတ်စစ်ဆင်ရေးများတွင်လည်း အရေးပါဦးမည်မှာ သေချာပါသည်။

ပစိဖိတ်မှ **မာရီယာနာကျွန်းစု^၂** ကို အခြေပြု၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း အမေရိကန်တို့သည် ဂျပန်ကျွန်းများကို ဖုံးကြဲတိုက်ခိုက်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ပနားမားနှင့် စူးအက်တူးမြောင်းများမှာ မဟာ

၁။ Truk Atoll

၂။ Marianas

ဗျူဟာမြောက် နေရာများဖြစ်၏။ ဗြိတိန် လီဗာပူးမှ အိန္ဒိယ နိုင်ငံ ဘုံဘေသို့ ဝှံဒ်ဟုပ်အင်္ဂုမှ လေးခေါက်သွားလျှင် ယင်းအချိန်ကာလအတွင်း စူးအက်တူးမြောင်းမှ ဖြတ်၍ ခုနစ်ခေါက်သွားနိုင်၏။

နယူယောက်မှ ချီလီနိုင်ငံသို့ ပနားမား တူးမြောင်းမှ ဖြတ်သွားလျှင် မိုင်တစ်သောင်း ပိုနီးသွား၏။

ထင်ရှားသည့် မဟာဗျူဟာမြောက် နေရာများကို ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်၍ အခြားလည်း အချက်အချာကျသည့် နေရာပေါင်းများစွာ ရှိပါသေး၏။ ယင်းနေရာများသည် မဟာဗျူဟာမြောက် နေရာများဖြစ်၍ အနာဂတ် စစ်ပွဲကြီးများတွင်လည်း ဆက်လက်အရေးပါနေမည်ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ပြည်တွင်းအင်အားနှင့် မဟာဗျူဟာ

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံတွင် တစ်နှစ်လျှင် သံမဏိမည်မျှ ထုတ်လုပ်နိုင်သည်၊ ကျောက်မီးသွေးမည်မျှ ထုတ်လုပ်သည်၊ လူဦးရေမည်မျှရှိသည်ကို တွက်ချက်ပြသည့် ဇယားများကို စာဖတ်သူ တွေ့ဖူးပေမည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ပုံပြမျဉ်းများ၊ စာရင်းဇယားများဖြင့် နိုင်ငံအသီးသီးကို နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြသည်ကိုလည်း တွေ့ဖူးကြမည်။

သောင်းထိုက်

ယင်းစာရင်းဇယားများ၊ ပုံပြုမျဉ်းများကို လေ့လာ ရုံဖြင့် မပြီးသေးပါ။ ပြည်တွင်းအင်အားကို အမြဲပင် နိုင်ငံ ၏ မဟာဗျူဟာနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှ ပိုမိုအကျိုးရှိနိုင် မည်ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသားအင်အားကို လေ့လာတိုင်း ယင်းနိုင်ငံ၏ မဟာဗျူဟာနှင့် ဆက်သွယ် လေ့လာရန် အရေးကြီးလှပါသည်။

ယင်းကဲ့သို့ အမျိုးသားအင်အားနှင့် အမျိုးသား မဟာဗျူဟာတို့ကို တွဲဖက်လေ့လာသည့်နည်းကို **တြိဂံ ဆွဲယူသည့်နည်း**^၁ နှင့် ဥပမာပေး ဖော်ပြလေသည်။ ထင်ရှားသည့် နေရာနှစ်ခုကိုသိရှိမှ ညွှန်းရပ်ဒီဂရီနှင့် တွက်ချက်၍ မိမိနေရာကို ရှာဖွေသိရှိနိုင်သလို ပြည်တွင်း အင်အားနှင့် အမျိုးသား မဟာဗျူဟာကို သိရှိမှသာလျှင် ယင်းနိုင်ငံ၏ အနေအထားနှင့် အလားအလာ၊ ယင်းနိုင်ငံ ၏ လုပ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည်တို့ကို သိရှိနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

ယင်းသဘောတရားကိုပင် အချို့ **ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများ**^၂က ညဉ့်အချိန်တွင် ရန်သူလေယာဉ်ကို ပစ်ချနိုင် ရန် ကောင်းကင်ကို ထိုးပြသည့် မီးမောင်းကြီးများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ဖော်ပြ၏။ မီးမောင်းနှစ်ခုနှင့်ဆုံ၍ ထိုးပြမှ တားဂက်လေယာဉ်ကို သေချာစွာမြင်ရသလို နိုင်ငံတစ်ခု အကြောင်း သေချာစွာလေ့လာလိုလျှင် ယင်းနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားအင်အားနှင့် အမျိုးသားမဟာဗျူဟာကို တွဲဖက်

၁။ Triangulation
၂။ ဥပမာ Stephen B. Jones.

လေ့လာရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အမျိုးသား မဟာဗျူဟာဆိုသည်မှာ မိမိ အမျိုးသားပေါ်လစီက ချမှတ်ပေးသည့် ရည်မှန်းချက်များ အောင်မြင်အောင် အမျိုးသားအင်အားကို စနစ်တကျ အသုံးချသည့် ဝိဇ္ဇာပညာရပ်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်ပါသည်။

အမျိုးသားအင်အားကို တွက်ချက်ရာ၌ **ရနိုင်မှု နှင့် အပြောင်းအလဲ**^၁ ကို အထူးသတိပြုရန် လိုအပ်ပါသည်။

ရနိုင်မှုတွင် **ဒေသနှင့်ကာလ**^၂ ကို နားလည်ရမည်။ ဒေသဟူရာတွင် ပစ္စည်းတစ်ခု၏ တည်နေရာကို ဆိုလို၏။ ဥပမာ သံရိုင်းထွက်သည့်နေရာမှာ အရေးကြီး၏။ ယင်းသံရိုင်းကို မည်မျှလွယ်လွယ်ကူကူ ထုတ်လုပ်နိုင်မှု^၃ မှာလည်း အရေးကြီးလှပေသည်။

ကာလနှင့်ပတ်သက်၍ ပစ္စည်းတစ်ခု ထုတ်လုပ်နိုင်ရန် **အချိန်မည်မျှလိုသည်**^၄ မှာ အရေးကြီး၏။ ဥပမာ ဂျက်တိုက်လေယာဉ်တစ်စီး ထုတ်လုပ်ရန် အချိန် မည်မျှလိုသည်၊ သင်္ဘောကြီးတစ်စင်း ဆောက်လုပ်ရန် အချိန် မည်မျှလိုသည်မှာ အထူးအရေးကြီးလှပါသည်။

ရရှိနိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း အဆင့်ငါးဆင့် ခွဲခြားထားနိုင်လေသည်။

-
- ၁။ Availability and Change
 - ၂။ Space and Time
 - ၃။ Accesibility
 - ၄။ Lead-time

သောင်းထိုက်

- ၁။ ချက်ချင်းရနိုင်သည့်ပစ္စည်း (လူသူ)
Available Immediately
- ၂။ စတင် (ထုတ်လုပ်) ရရှိနိုင်သော ပစ္စည်း
After Activation
- ၃။ ပြောင်းလဲပစ်မှ ရနိုင်သောပစ္စည်း
After Conversion
- ၄။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ထုတ်လုပ်မှုရနိုင်သောပစ္စည်း
After Development
- ၅။ စာတွေ့သဘော ရနိုင်သည်ဆိုသော ပစ္စည်း
Available Hypothetically

ချက်ချင်းရနိုင်သောပစ္စည်းတွင် မိမိလက်နက် ရုံများတွင် သိုလှောင်ထားသော လက်နက်ခဲယမ်း ကျည်ဆန်များ၊ ဘဏ်တွင်ရှိသော ငွေများ၊ အသင့်ဖွဲ့စည်းထားသည့်တပ်များ စသည်တို့ဖြစ်၏။ စတင် (ထုတ်လုပ်)မှု ရနိုင်သောပစ္စည်းတွင် အမိန့်ပေးဆင့်ခေါ်မှ သုံးစွဲနိုင်မည့် အရန်တပ်များ၊ အရေးရှိက သုံးနိုင်ရန် **အရန်ထားသည့် သင်္ဘောများ** စသည်တို့ဖြစ်၏။ ပြောင်းလဲပစ်မှ ရနိုင်သော ပစ္စည်းမှာ စစ်ဖြစ်၍ နာရီစက်ရုံကို **စနက်တံ** ပြုလုပ်သည့် စက်ရုံသို့ ပြောင်းလဲထုတ်လုပ်စေခြင်း၊ ကားစက်ရုံကို သံချပ်ကာကား၊ တင့်ကားထုတ်လုပ်စေခြင်းမျိုး ဖြစ်လေသည်။ ယင်းအမျိုးအစားတွင် လေ့ကျင့်ထားခြင်း မရှိသည့်

၁။ Mothballed Ships
၂။ Fuse

လူအင်အား ပါဝင်၏။

အမှတ် (၄) အမျိုးအစားတွင် ထုတ်လုပ်မှု မပြုရသေးသော၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာအောင်လုပ်မှု ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သော ဓာတ်သတ္တုစသည်တို့ဖြစ်၏။ ဥပမာ နေရာတစ်ခုတွင် ရေနံကြောရှိသည်ကို သိရှိထား၏။ တစ်ခါမှ ထုတ်ယူခြင်းမပြုရသေး။ အရေးပေါ်၍ လိုအပ်မှ ရေနံတွင်းသစ်တူး၍ ရေနံထုတ်ယူခြင်းမျိုး ဖြစ်လေသည်။

အမှတ် (၅) အမျိုးအစားကိုလည်း ထည့်၍ တွက်ထားရ၏။ သာမန်ကြည့်လျှင် အဓိပ္ပာယ်မရှိဟု ဆိုရသော်လည်း အဏုမြူစွမ်းအင်၊ အဏုမြူဗုံးမှာ ၁၉၄၅ခုနှစ် မတိုင်မီက စာတွေ့သဘောသာ ရနိုင်ဖွယ်ရှိသော ပစ္စည်းအဖြစ် တည်ရှိသည်ကို မမေ့အပ်ချေ။

ယင်းတို့ကို ဤသို့ခွဲခြားနားလည်ရန် အရေးကြီးသော်လည်း ပစ္စည်းတစ်မျိုးသည် အဆင့် အမျိုးမျိုးအဖြစ် တည်ရှိနိုင်သည်ကိုလည်း သတိပြုရပါမည်။

ဥပမာ ရေနံစိမ်းအနေနှင့် သိုလှောင်ကန်များတွင်ရှိသောရေနံမှာ အမှတ် (၁) အမျိုးအစားဖြစ်၍ အသုံးမပြုရသေးသည့် ရေနံတွင်းများ၊ ပိတ်ထားသော ရေနံချက်ရုံများမှာ ဒုတိယအမျိုးအစား ဖြစ်လေသည်။ စတင်ထုတ်လုပ်သည်နှင့် ရနိုင်သော ပစ္စည်းဖြစ်၏။ ရေနံကို ဓာတ်ဆီချက်လုပ်ခြင်းသည် ပြောင်းလဲပစ်ခြင်းဖြစ်၍ ရေနံကြောရှိသည့် နေရာတွင် ရေနံတွင်းသစ် တူးဖော်ခြင်းသည် ဖွံ့ဖြိုးထုတ်လုပ်သည့်အဆင့် ဖြစ်လေသည်။ ဓာတ်သတ္တု

သောင်းထိုက်

ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာမှ ဓာတ်ဆီရအောင် တီထွင်ထုတ်လုပ်မှုသည် ပဉ္စမအမျိုးအစား၌ အကျုံးဝင်မည် ဖြစ်လေသည်။

မိမိတွင်ရှိသည့် ပစ္စည်းကို အဆင့်ငါးဆင့်တွင် မည်သို့ခွဲဝေ ထားရှိမည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးရန်မှာ ကိုင်တွယ်မရသည့် (Intangible) ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် မဟာဗျူဟာတို့ ကိစ္စပင်ဖြစ်ပေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အဆင့်ငါးဆင့်ဖြင့် ရရှိနိုင်သည့် ပစ္စည်းကို ခွဲခြားဖော်ပြသလို အချို့ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများက^၁ ပစ္စည်းများကို အမျိုးအစားသုံးမျိုးခွဲခြား ဖော်ပြသေး၏။

ယင်းတို့မှာ **အဆီ၊ လျော့နေသောအရာနှင့် ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်မှု**^၂ တို့ဖြစ်လေသည်။ အဆီ (Fat) ဆိုရာတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီက ဗြိတိန်တွင် ရှိသည့် များပြားလှသော ကုန်သွယ်ရေးကြောင်း သင်္ဘောများ၊ အင်ပါယာမှထွက်ရှိသော ကုန်ကြမ်းများ၊ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ မိမိပိုင် ငွေရင်းမြှုပ်နှံထားမှု စသည်တို့ဖြစ်လေသည်။

ခန္ဓာတွင်း သိုလှောင်ထားသည့် အဆီကို အရေးရှိက ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သည့် ဥပမာ ဖြစ်လေသည်။

လျော့နေသောအရာမှာ အလုပ်သမားများ တစ်ပတ်လျှင် နာရီလေးဆယ်သာ အလုပ်လုပ်ခြင်း၊ ကလေး

၁။ ဥပမာ Sherman Kent

၂။ Fat, Slack and Flexibility

သူငယ်များအား ၁၂ နှစ် ၁၆ နှစ်အထိ ပညာသင်ပေးသည့် စနစ်၊ အမျိုးသမီး အနည်းငယ်သာ အလုပ်သမားအဖြစ် လုပ်နေခြင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့များ၊ အသုံးမပြုရသေးသည့် ငွေရင်း၊ အပြည့်အဝ အသုံးမပြုရသေးသည့် စက်ရုံများ စသည်တို့ ဖြစ်လေသည်။

ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ဖြစ်မှုတွင် ထွန်သွားမှ ဓားများသို့ လည်းကောင်း၊ ကားထုတ်လုပ်နေရာမှ တင့်ကား၊ သံချပ်ကာကား ထုတ်လုပ်ခြင်းများ အကျုံးဝင်လေသည်။

အခေါ်အဝေါ် ကွဲပြားသော်လည်း တစ်သဘောတည်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

အဆီနှင့် လျော့နေသော အရာမှာ စတင် (ထုတ်လုပ်)မှ ရနိုင်သော ပစ္စည်းပင် ဖြစ်၏။

ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ဖြစ်ခြင်းမှာ ပြောင်းပစ်မှ ရနိုင်သော ပစ္စည်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်လုပ်မှ ထွက်ရှိမည့် ပစ္စည်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ရရှိနိုင်မှုကို တင်ပြပြီးဖြစ်၍ အပြောင်းအလဲကို ယခုတင်ပြပါမည်။ အပြောင်းအလဲတွင် အပြောင်းအလဲနှုန်းနှင့် မည်မျှအထိ ပြောင်းလဲပစ်နိုင်သည်မှာ အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာ အမေရိကန်တို့တွင်ရှိသည့် သယံဇာတပစ္စည်းများကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွက် တိုးတက်ထုတ်လုပ်မှုမှာ တစ်ကမ္ဘာလုံးက အံ့ဩယူရ၏။

ပစ္စည်း ထုတ်လုပ်မှုတွင် ချက်ချင်း ရနိုင်သည့်

သောင်းထိုက်

ပစ္စည်းက အသင့်အတင့်သာရှိ၍ ပြောင်းလဲမှ ရနိုင်သော ပစ္စည်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ထုတ်လုပ်မှရနိုင်သော ပစ္စည်း အမျိုးအစားများလေ အပြောင်းအလဲပြုလုပ်၍ ထုတ်လုပ် နိုင်လေ ဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန်၊ ကနေဒါတို့ကဲ့သို့သယံ ဇာတပေါကြွယ်ဝသည့် နိုင်ငံများအတွက် အပြောင်းအလဲ ကြောင့် ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှု သိသိသာသာ တိုးတက်လာနိုင် လေသည်။

အစားထိုးထုတ်လုပ်မှု^၁ မှာလည်း အရေးပါလေ သည်။ ရော်ဘာအစား အစားထိုး ပစ္စည်းများ သုံးစွဲလာနိုင် ပြီဖြစ်၍ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုတွင် အာလူးမှ **စက်မှုသုံး အရက်ပျံ**^၂ အစားထိုး ထုတ်လုပ်နိုင်ပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ဘိလပ် မြေအစား ပလတ်စတစ်နှင့် အဆောက်အအုံများ ဆောက် လုပ်နိုင်ကြပြီ ဖြစ်လေသည်။

စက်မှုထွန်းကားသည့် နိုင်ငံများတွင် အလုပ် သမားအစား စက်ရုပ် (ရိုဘော့)များနှင့် အစားထိုး အသုံးပြု နေကြပြီ ဖြစ်လေသည်။

အမျိုးသားအင်အားနှင့် အမျိုးသား မဟာဗျူဟာ အံဝင်ခွင်ကျဖြစ်မှု၊ သဟဇာတဖြစ်မှုမှာ အရေးကြီးလှပါ သည်။ ပေါ်လစီက ချမှတ်ပေးသည့် ရည်မှန်းချက်များ ရရှိရေးအတွက် အမျိုးသားအင်အားကို စနစ်တကျ သုံးစွဲ ရေးမှာ မဟာဗျူဟာ၏ အဓိကတာဝန် ဖြစ်လေရာ မိမိ

၁။ Substitution
၂။ Industrial Alcohol

အင်အား၌ လိုအပ်နေသည်တို့ကို **သွင်းကုန်**^၁ အဖြစ် တင်သွင်းခြင်း၊ အရေးကြီးလာကာ သုံးစွဲနိုင်ရန် မဟာဗျူဟာ နှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများကို **စုပုံသိုလှောင်ခြင်းများ**^၂ လိုအပ်သလို ပြုလုပ်ရလေသည်။

မဟာမိတ်အဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်း၍ မိမိလိုအပ်သည် တို့ကို မဟာမိတ်များထံမှ ရရှိအောင် ပြုလုပ်ခြင်းမှာလည်း မဟာဗျူဟာနည်း တစ်နည်းပင်ဖြစ်၏။ အမေရိကန်နိုင်ငံ ၏ **နိုင်ငံခြားထောက်ပံ့မှု အစီအစဉ်**^၃မှာ မိမိတွင် မရှိသည့် အရေးကြီးပစ္စည်းများကို မဟာမိတ်များထံမှ လိုသည့်အခါ ရရှိရန် ရည်မှန်းပြုလုပ်သည့် အစီအစဉ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

သယံဇာတများ ခွဲဝေသုံးစွဲမှု

အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းများအကြား သယံဇာတ ခွဲဝေ သုံးစွဲမှု၊ အစိုးရဌာန အချင်းချင်းနှင့် ကြည်း ရေ လေ တပ်များအကြား သယံဇာတပစ္စည်း ခွဲဝေသုံးစွဲမှုမှာ မဟာ ဗျူဟာ၏ အရေးကြီးလှသော တာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ ခွဲဝေသုံးစွဲမှုတွင် အတွက်မှားပါက စစ်ပွဲမှာပင် ဆုံးရှုံးရသည်အထိ ဖြစ်သွားနိုင်၏။

-
- ၁။ Import
 - ၂။ Stockpiling
 - ၃။ Foreign Aid Programme

သောင်းထိုက်

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဟစ်တလာ၏ ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများအနက် သမားရိုးကျ ရေတပ် အင်အား ဖြည့်တင်းလိုသူများနှင့် ရေငုပ်သင်္ဘောတွင် ငွေ ပုံအော့၍ စစ်နိုင်အောင် ပြုလုပ်လိုသူများ ကွဲပြားခဲ့ကြ၏။

အလားတူပင် ယခု အမေရိကန် တပ်မတော်၌ မဟာဗျူဟာ လေတပ်နှင့် ဒုံးကျည်များတွင် ငွေပုံအော့ လိုသူများနှင့် အခြားတပ်များတွင် မျှတသုံးစွဲလိုသူများက ယခုတိုင် ငြင်းခုံနေကြဆဲဖြစ်ပါသည်။ မဟာဗျူဟာ ဗုံးကြဲ ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ယခုတိုင် ငြင်းကြဲခုံကြဲဆဲဖြစ်ပြီး ကော်မတီတစ်ရပ် ဖွဲ့စည်း၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးတွင် မဟာဗျူဟာမြောက်ဗုံးကြဲမှု မည်မျှထိရောက်သည်ကို စုံစမ်းစေခဲ့သော်လည်း ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များပင် အယူ အဆကွဲပြားပြီး ယခုထိ ယတိပြတ် အဖြေမရနိုင်သေးချေ။

ယခုဖြစ်နေဆဲ ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့တွင် အမေ ရိကန်နှင့် အပေါင်းပါများက တစ်ခါကမှ မကြုံဖူးအောင် အီရတ်နှင့် ကူဝိတ်တို့ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်နေသော်လည်း မျှော်မှန်းသလောက် အကျိုးမရခဲ့သည်ကို စာဖတ်သူများ ကိုယ်တွေ့ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ကြယ်တာရာစစ်ပွဲခေါ် မဟာဗျူဟာ ကာကွယ် ရေး လက်ဦးမှု လက်နက်ဆန်း? မှာ အနာဂတ်တွင် အရေး ပါလာ၍ အချို့က ယခုပင် ယင်းလက်နက်များတွင် ငွေ ပုံအော့လိုကြ၏။ ကာလအတန်ကြာသည်အထိ ငြင်းခုံ

၁။ Star War (Strategic Defence Initiative SDI)

နေကြရမည့် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ် ဖြစ်ချေ၏။

ထို့ကြောင့် မိမိတွင်ရှိသည့် သယံဇာတပစ္စည်းများကို တပ်အသီးသီး၊ ဌာနအသီးသီးအတွင်း ခွဲဝေသုံးစွဲမှု အလွန်အရေးပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

တစ်ကမ္ဘာလုံးခြံငုံ သုံးသပ်သည့် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာကြီးများနှင့် ယင်းတို့ အယူအဆများကို တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ အလျဉ်းသင့်သလို ယင်း အယူအဆများအပေါ် ဝေဖန်ချက်များနှင့် ဆောင်းပါးရှင်၏ ခံယူချက် သဘောထားကိုပါ ရှေ့ပိုင်းတွင် တင်ပြခဲ့ပါသည်။

မက္ကင်ဒါ၏ အယူအဆကို အခြေအမြစ်က စ၍ ဝေဖန်ထားသည့်စာအုပ်^၁ တစ်အုပ် ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ထွက်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ စာရေးဆရာက မက္ကင်ဒါ အယူအဆများ အမေရိကန်နှင့် ဂျာမနီတွင် အကြီးအကျယ် လွှမ်းမိုးခဲ့ပုံ၊ အထူးသဖြင့် အမေရိကန်တို့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး မဟာဗျူဟာမှာ မက္ကင်ဒါ အယူအဆများအပေါ် အခြေပြုပုံနှင့် မက္ကင်ဒါ အယူအဆများ ယခု ခေတ်မီတော့ပုံများကို စာရေးဆရာ ရောဘတ်ဝေါ့လ်တာက အသေးစိတ် ရေးသားထား၏။ အထူးသဖြင့် အဏုမြူဇရဲ လက်နက်များကို အားကိုး၍ အမေရိကန်တို့ မဟာဗျူဟာ ချမှတ်ခဲ့ခြင်း သဘာဝမကျပုံများကို စာရေးဆရာက အသေးစိတ် ဝေဖန် ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးကတည်းက အမေရိကန်တို့

၁။ The Nuclear Trap by Robert E. Walters

သောင်းထိုက်

တောက်လျှောက်ကျင့်သုံးလာခဲ့သော ငရဲလက်နက်များ အပေါ် အခြေပြုထားသည့် အမေရိကန်တို့ မဟာဗျူဟာကို စာရေးဆရာ ရောဘတ်ဝေါ့လ်တာက ဝေဖန်ခဲ့ပြီး ယင်း မဟာဗျူဟာအစား အမေရိကန်နှင့် မဟာမိတ်များ အသုံးပြုနိုင်သည့် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ကိုပါ အကြံပေးတင်ပြခဲ့လေသည်။

စာအုပ်တွင် အခန်းဆယ်ခန်းပါပြီး ပထမလေးခန်းမှာ မက္ကင်ဒါ၏ နှလုံးသားနယ်မြေ အဆိုအမိန့်များကို အတော်အသေးစိတ် တင်ပြထား၍ ယင်းတို့ကို အခြေပြုကာ အမေရိကန်တို့ (ရုရှား)အား **ထိန်းချုပ်ထားရေး ပေါ်လစီ^၁ နှင့် ဟန့်တားရေးမဟာဗျူဟာ^၂** ကို စစ်ပြီးခေတ်တွင် ချမှတ်ကျင့်သုံးခဲ့ပုံများကို ဖော်ပြထား၏။ အခန်း(၅) မှ (၉)အထိမှာ မက္ကင်ဒါ အယူအဆ၊ ယခုခေတ် ဖြစ်ပေါ်နေပုံများ၊ ပထဝီ နိုင်ငံရေး အချက်အလက်များ၊ နောက်ဆုံးပေါ် စက်မှုပညာ တိုးတက်မှုများနှင့် အံ့မဝင် ခွင်မကျ ဖြစ်နေပုံ၊ သဘာဝမကျပုံတို့ကို ဖော်ပြထား၏။

အခန်း (၁၀)မှာ နိဂုံးပိုင်းဖြစ်ပြီး ထိန်းချုပ်ရေး ပေါ်လစီနှင့် ငရဲလက်နက်များအပေါ် အမှီပြုနေသည့် ဟန့်တားရေး မဟာဗျူဟာတို့အစား အမေရိကန်နှင့် မဟာမိတ်များ ကျင့်သုံးသင့်သည့် မဟာဗျူဟာဆိုသည်ကို

၁။ Containment Policy
၂။ Strategy of Deterrent

စာရေးဆရာက တင်ပြခဲ့ပါသည်။

မက္ကင်ဒါအယူအဆကို အခြေအမြစ်က, စ တိုက် ခိုက်ထားသည့်အပြင် စစ်ပြီးခေတ် အမေရိကန် မဟာ ဗျူကို ဝေဖန်ထားသည့် စာအုပ်ကို အသေးစိတ် ဖော်ပြ ထားခြင်းကြောင့် စာရေးဆရာ ရောဘတ်ဝေါလ်တာနှင့် ဆောင်းပါးရှင် တစ်စိတ်တည်း တစ်သဘောတည်းဟု မယူဆစေလိုကြောင်း ကြိုတင်တင်ပြအပ်ပါသည်။

စာအုပ်တွင် ပထဝီနိုင်ငံရေး အချက်အလက် သစ်များ ပါသဖြင့် အတော်လေး အသေးစိတ်တင်ပြမည် ဖြစ်သော်လည်း ဆောင်းပါးရှင် အယူအဆနှင့် စာရေးသူ ရေးသားချက်များ မတူညီသည့်အခါတွင် အကျိုး အကြောင်းနှင့်တကွ ဖော်ပြသွားပါမည်။

ပထမပိုင်းအနေနှင့် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာကြီး မက္ကင်ဒါ၏ အယူအဆများကို အခြေပြု၍ အမေရိကန်တို့ စစ်ပြီးခေတ် မဟာဗျူဟာ ချမှတ်ပုံကို တင်ပြပါမည်။ တစ်ဆက်တည်း ရောဘတ်ဝေါလ်တာ၏ အစားထိုး မဟာဗျူဟာအကျဉ်းကို တင်ပြသွားပါမည်။

အမေရိကန်တို့ ဟန့်တားရေး မဟာဗျူဟာမှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကတည်းက ယခုအထိ အမေရိကန် နိုင်ငံနှင့် ယင်းဦးဆောင်သည့် မြောက်အတ္တလန္တိတ် စာချုပ် အဖွဲ့ (နေတိုး)က ကျင့်သုံးနေသည့် မဟာဗျူဟာဖြစ်၏။ ဟန့်တားရေး မဟာဗျူဟာ၏ အနှစ်သာရမှာ အဏုမြူ ငရဲလက်နက်များ အသုံးပြုရေးဖြစ်၍ ယင်း လက်နက်များ

သောင်းထိုက်

ကို အမေရိကန်နှင့် မဟာမိတ်များက အသုံးပြုမည်ဟု ရန်သူ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဝါဆောစာချုပ်ဝင် နိုင်ငံများ ယုံကြည်လာအောင် အမေရိကန် တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များက ယင်း လက်နက်များကို အရေးကြုံက သုံးမည် ဖြစ်ကြောင်း အထပ်ထပ်ကြေညာခဲ့ပြီး ဖြစ်လေသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလအတွင်းက ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဗြိတိန်ကွန်ဆာဗေးတစ်ပါတီ မျက်နှာစုံညီ အစည်းအဝေးတွင် ဆာဝင်စတန်ချာချီက မိန့်ခွန်းပေးခဲ့ပြီး ယင်း မိန့်ခွန်း၌ အောက်ပါအတိုင်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့လေသည်။

“ကျွန်တော် ခုပြောမယ့်အချက်ကို ပရိသတ်များ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြစေချင်တယ်။ ကျွန်တော် ဟာ အမြဲတမ်း မှားမှားယွင်းယွင်း မဖြစ်ခဲ့ပါဘူး။ အခု ဥရောပနဲ့ ကွန်မြူနစ် မင်းဆိုးမင်းညစ် အုပ်စိုးမှုအကြားမှာ အမေရိကန်တို့ ပိုင်ဆိုင်တဲ့ (အဏုမြူ) ဗုံးသာ ရှိပါတော့တယ်”

“အမေရိကန်တို့လက်ထဲမှာ အဏုမြူဗုံးတွေသာ မရှိဘူးဆိုရင် ဥရောပတစ်ခွင်ကို ဆိုဗီယက်တပ်နီတော်နဲ့ လျှို့ဝှက်ပုလိပ်တပ်တွေ အကူအညီနဲ့ ကွန်မြူနစ်စနစ်က ကြီးစိုးသွားပြီပဲ”

“တစ်ခု သေချာတာကတော့ အမေရိကန်တွေ ဟာ စက္ကူပေါ် ရေးဆွဲထားတဲ့ စာချုပ်ဆိုတာတွေကို ယုံကြည်ကိုးစားပြီး သူတို့စုဆောင်းထားတဲ့ အဏုမြူဗုံးတွေ

ကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်မယ်ဆိုရင် သူတို့ဟာ လူသားများ လွတ်လပ်ခွင့်ကို ဖျက်ဆီးတဲ့ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာရောက်တဲ့ အပြင် သူတို့ကိုယ်တိုင် ကိုယ့်လည်ပင်း ကိုယ်ကြိုးကွင်းစွပ် လိုက်သလို ဖြစ်မှာပါပဲ”

ချာချီသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ ‘ မစ္စူရီပြည်နယ် ဖူတန်မြို့’၌ မိန့်ခွန်းပေးရာတွင်လည်း ယင်းသဘော အတိုင်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့ပြီး ကွန်မြူနစ်သံကန့်လန့် ကာကြီး^၁က ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုနှင့် အရှေ့ဥရောပကို ပြည်ဖုံးကားချလိုက်ပြီဖြစ်ကြောင်း ထည့်သွင်းပြောကြားခဲ့ သည်။

ဖူတန်တွင် ချာချီမိန့်ခွန်းပြောကြားရာ၌ အမေ ရိကန် သမ္မတထရူးမင်းလည်း ချာချီဟောကြားနေသည့် တရားဟော စင်မြင့်ပေါ်တွင် ရှိနေလေသည်။ ထို့ကြောင့် နောက်ပိုင်း၌ အိုင်လတ္တီမိုး^၂က ‘ထရူးမင်း သဘောတရား’^၃ ဆိုတာ အမေရိကန်တို့ရဲ့ ခေတ်မီတဲ့ အတွေးအခေါ် မဟုတ်ဘဲ ဗြိတိသျှတို့ရဲ့ ခေတ်မီတော့တဲ့ အတွေး အခေါ်ဟောင်းကြီးအပေါ် အခြေပြုထားတာ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အမေရိကန် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာတစ်ဦး ဖြစ်သူ ပါမောက္ခကိုဟင်^၅ က ဤသို့ရေးသားခဲ့၏။

၁။ Fulton Missouri
၂။ The Iron Curtain
၃။ Owen lattimore
၄။ Truman Doctrine
၅။ Professor S.B. Cohen

သောင်းထိုက်

“ခြုံပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ အနောက်ပိုင်း မဟာ ဗျူဟာသမား အများစုဟာ ကမ္ဘာကြီးကို မကြင်ဒါ ရေးသား ခဲ့သလို လက်ခံထားကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ပြီးခေတ် ထိန်းချုပ်ရေး ပေါ်လစီအရ ဥရောပအာရှတစ်ခွင်မှာ အမေရိကန်က မဟာမိတ်အဖွဲ့တွေ ဖွဲ့စည်းထားခဲ့တာဟာ ဆိုဗီယက်နဲ့ နှလုံးသားနယ်မြေက ကမ္ဘာ့ကျွန်းကြီး (ဥရောပ၊ အာရှ၊ အာဖရိက) ကို စိုးမိုးမသွားအောင် လုပ် ဆောင်ချက်များ ဖြစ်ပါတယ်။”

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးမှစပြီး အနောက်နိုင်ငံ မဟာဗျူဟာသမားများ ယုံကြည်နေသည်မှာ ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုနှင့် ဝါဆောစာချုပ်ဝင် နိုင်ငံများတွင် လူ အင်အားရော **သမားရိုးကျအင်အား**၂ ပါ အနောက်နိုင်ငံ များထက် အဆမတန် သာလွန်နေ၏။

ထို့ပြင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုသည် အချက် အချာ နှလုံးသားနယ်မြေကို ပိုင်ဆိုင်နေသူဖြစ်သည့် အလျောက် ယင်း၏ သမားရိုးကျတပ်များနှင့် ဥရောပကို စိုးမိုးပြီး ကမ္ဘာ့ကျွန်းကြီးကိုပါ ကွပ်ကဲထိန်းချုပ်နိုင်တော့မည် ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ထားကြလေသည်။

အနောက်နိုင်ငံများ၏ အားကိုးရာမှာ ပိုမို ကောင်းမွန်သည့် စက်မှုပညာဖြစ်၍ သူတို့ စုဆောင်း ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် အဏုမြူဇရဲဗုံးများနှင့် မဟာဗျူဟာ

၁။ Geography and Politicis in the Divided World by Professor S.B. Cohen, Methuen, 1964.

၂။ Conventional Forces

မြောက် ဗုံးကြဲခြင်းတို့သာ ဖြစ်သည်ဟု အနောက်တိုင်း နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် မဟာဗျူဟာသမားအများစုက ယုံကြည်ထားကြလေသည်။

ဟန့်တားရေး မဟာဗျူဟာသမားတစ်ဦးဖြစ်သူ ဗြိတိသျှလေတပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး **ဆာဂျွန်ဆလက်ဆာ** က ၁၉၅၅ ခုနှစ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့သည်။

“အဝေးပြေး ဗုံးကြဲလေယာဉ်တွေဟာ စစ်ပွဲမှာ တကယ့်လက်နက်ပဲ၊ နိုင်ငံကြီးများ စစ်ဖြစ်တဲ့အခါ သုံးရ မယ့် လက်နက်ပဲ၊ ဒါသာ မကသေးဘူး၊ စစ်အေးတိုက်ပွဲ တွေအတွက်ပါ ဒီလက်နက်ဟာ အသုံးဝင်ပါတယ်။ သူတို့ ကြောင့်ပဲ စစ်အေးဟာ စစ်ပူဖြစ်မလာတာပေါ့”

အဏုမြူဇရဲလက်နက်များမှာလည်း အမေရိကန်များနှင့် အနောက်အုပ်စုအတွက် အဓိကလက်နက် ဖြစ်လာလေသည်။ ဟန့်တားရေး မဟာဗျူဟာတွင် **တိုက်ချင်းပစ်ဒုံးကျည်များ^၂ နည်းဗျူဟာ အဏုမြူလက်နက်များ^၃**မှာ အဓိက လက်နက်များ ဖြစ်တော့၏။

အဏုမြူလက်နက်များကို ဆန့်ကျင်ပြောဆိုသူ သည် ၁၉၅၀ ပြည့်နှစ်များက အမေရိကန်နိုင်ငံ၌ အမျိုးသား သစ္စာဖောက်သဖွယ် ဆက်ဆံခြင်းခံခဲ့ကြရ၏။

၁၉၅၇ ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ်^၄ ၌

၁။ Sir John Slessor
၂။ Inter Continental Ballistic Missiles (ICBM)
၃။ Tactical Nuclear Weapons (Tactical Nukes)
၄။ The Great Deterrent by Sir John Slessor Cassell, 1957.

သောင်းထိုက်

ဆာဂျွန်ဆလက်ဆာက ဤသို့ ရေးသားခဲ့လေသည်။

“အဏုမြူလက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး အဆိုပြုနေ တဲ့ လူရိုးလေးတွေ သူတို့ ဘာလုပ်နေကြတယ်လို့ သိမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အမှန်တော့ သူတို့ဟာ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဖျက်ဆီးပစ်နေသူတွေပဲ၊ ရုရှားတွေဟာ ဘာကြောင့် လက်နက်ဖျက်သိမ်းရေး (အထူးသဖြင့် အဏုမြူလက်နက် ဖျက်သိမ်းရေး)ကို ဒါလောက်ပြောနေကြတာလဲ၊ သူတို့ အကျိုးရှိလို့ပေါ့။ သူတို့အကွက်ထဲ ဝင်လို့ပေါ့။ ဒါမှ သူတို့ရဲ့ များပြားလှတဲ့ လူအင်အားနဲ့ တင့်ကားတွေကို သူတို့ လို သလို အသုံးပြုနိုင်မှာပေါ့”

“သူတို့ပြောသလိုသာအဏုမြူပုံးတွေ ဖျက်ဆီး ပစ်လိုက်ပြီဆိုရင် တပ်နီတော်ဟာ အရှေ့ဥရောပတိုက်ကို ဝါးမျိုခဲ့သလို အနောက်ဥရောပကို တစ်ခဏချင်းမှာ ဝါးမျို ပစ်လိုက်မှာပေါ့”^၁

ဆလက်ဆာက ဤသို့ ဆက်လက်ရေးသားခဲ့ သေး၏။ “စစ်ရဲ့ လက်နက်တစ်မျိုးမျိုးကို ဖျက်ဆီးပစ်ဖို့ တောင်းဆိုတာဟာ သဘာဝမကျပါဘူး။ သူတို့ တောင်းဆို ရမှာက စစ်ကို ဖျက်ဆီးပစ်ဖို့ပဲ၊ လက်နက်ကို ဖျက်ဆီးဖို့ မဟုတ်ဘူး။ အခု အဏုမြူလက်နက်တွေက စစ်ကိုတောင် ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပြီလို့ ယူဆလို့ရပါတယ်”^၂

ဂျော့ကင်နန်မှာ အမေရိကန်တို့ ကျင့်သုံးနေ

၁။ The Great Deterrent (p.121)

၂။ The Great Deterrent (P. 150-151)

သည့် ထိန်းချုပ်ရေး ပေါ်လစီကို စတင်ခဲ့သူဟု အများက ယုံကြည်ထားကြ၏။ ကင်နန်က ဤသို့ရေးသားခဲ့လေ သည်။

“ကျွန်ုပ်တို့ (အမေရိကန်) ပြဿနာမှာ နိုင်ငံကြီး တစ်နိုင်ငံက ဥရောပအာရှ (Eurasian) တစ်ခုလုံးရဲ့ စစ်ရေး၊ စက်မှုအင်အား အားလုံးကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ပြီး ကမ္ဘာ့ရေကြောင်း အင်အားစုတွေ ကျွန်းစုတွေကို စိုးမိုး မသွားစေရေးဘဲ ဖြစ်ပါတယ်”^၁

ထိုမျှမကသေး၊ ချာချီတို့ ဆလက်ဆာတို့ ပြော သလို အမေရိကန် ငရဲဗုံးများကို ကြောက်၍သာ ဆိုဗီယက် တို့ မိမိတို့ အင်ပါယာ ချဲ့ထွင်ခြင်းမပြုခဲ့သည်ကို ကြေပျက် အောင် ရောဘတ်ဝေါလ်တာ ရေးသားနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိသေး ဟု ဆောင်းပါးရှင် ယူဆမိပါသည်။

သူ၏ စာအုပ်နောက်ဆုံးအခန်းတွင် ရောဘတ် ဝေါလ်တာက အမေရိကန်တို့ယခုအထိ အသုံးပြုနေသော ထိန်းချုပ်ရေး ပေါ်လစီနှင့် ဟန့်တားရေး မဟာဗျူဟာ အစား အမေရိကန်တို့ အသုံးပြုရန် အစားထိုး မဟာ ဗျူဟာတစ်ရပ် တင်ပြထားပါသည်။

ယင်း မဟာဗျူဟာမှာဆယ့်ရှစ်ရာစု၊ ဆယ့်ကိုး ရာစုနှစ်များတွင် ဗြိတိန်အသုံးပြုခဲ့သော **တန်ခိုးအာဏာ ချိန်ခွင်လျှာဝါဒ**^၂ အသုံးပြုရန် တင်ပြထားခြင်းသာဖြစ်၏။

၁။ Realities of American Foreign Policy by George Kennan Norton New York U.S.A. 1966.

၂။ Balance of power

သောင်းထိုက်

ယင်း ပေါ်လစီကို အမေရိကန် ဦးစီးပြုလုပ်သင့်ကြောင်း ရောဘတ်ဝေါလ်တာက ရေးသားထားလေသည်။

အထက်တစ်နေရာတွင် ဖော်ပြသကဲ့သို့ လက်ရှိ အမေရိကန်တို့ ကျင့်သုံးနေသည့် မဟာဗျူဟာ မှားယွင်း ပါသည်ဟု ရောဘတ်ဝေါလ်တာက သက်သေထုတ်မပြနိုင် သည့်အပြင် ဆိုဗီယက်တို့ မဟာဗျူဟာနှင့် ကွန်မြူနစ် ဝါဒ ကမ္ဘာကြီးကို စိုးမိုးနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်မှုများကို ရောဘတ်ဝေါလ်တာက များစွာလျှော့တွက်ထားပါသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် ဟန်ဂေရီ အရေးအခင်းနှင့် ၁၉၆၈ ခုနှစ် ချက်ကိုစလိုဗေးကီးယား အရေးအခင်းများတွင် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံချင်း ပြဿနာပေါ်သည်ကို ဆိုဗီယက်တို့ က အကြမ်းဖက်ဝင်ရောက် စွက်ဖက်ဖြေရှင်းခဲ့သည့် သာဓကများကို ရောဘတ်ဝေါလ်တာက မျက်ကွယ်ပြုထား သည်ဟု ဆောင်းပါးရှင်က ယူဆပါသည်။

နိုင်ငံရေးဆိုသည်မှာ ဖြစ်နိုင်သည်ကို လုပ် ဆောင်ပေးခြင်းပင်ဖြစ်၍၊ ဖြစ်နိုင်သည်ဆိုရာတွင် တစ်ဖက် ရန်သူက ဘာတွေလုပ်သည်။ ဘာတွေ ရည်မှန်းချက်ထား သည်ကိုပါ ထည့်တွက်ရန် အရေးကြီးလှပါသည်။ ဆိုဗီယက်တို့ ကိုယ်တိုင်က ငရဲလက်နက်များ အစဉ်တိုးချဲ့ လုပ်ဆောင်နေ၍ ကမ္ဘာပေါ်တွင် မည်သည့်နိုင်ငံနှင့်မျှ မတူအောင် ကာကွယ်ရေးအသုံးစရိတ်တွင် သုံးစွဲနေစဉ် အမေရိကန်က ငရဲလက်နက်များ စွန့်အောင်ဟောပြော ရေးသားခြင်းမှာ လက်တွေ့မကျဟု ဆောင်းပါးရှင် ယူဆပါ

သည်။

ရောဘတ်ဝေါ့လ်တာ၏ ပထမပိုင်းနှင့် တတိယပိုင်း အယူအဆများမှာ လက်တွေ့မကျပါကြောင်း၊ လက်ရှိအခြေအနေများအရ အမေရိကန်တို့အနေနှင့် သူတို့ဟန်တားရေးမဟာဗျူဟာကို မည်သည့် နည်းနှင့်မျှ စွန့်မည်မဟုတ်ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

သို့သော် ဆောင်းပါး ဒုတိယပိုင်းမှာ စိတ်ဝင်စားစရာ အလွန်ကောင်း၍ မက္ကင်ဒါ အယူအဆများအနက် အချို့မှာ ခေတ်မီတော့ကြောင်း ရေးသားချက်များမှာ အထူးပင် ခိုင်လုံလှ၍ ဆက်လက်တင်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

စာရေးဆရာကြီး ရောဘတ်ဝေါ့လ်တာက ဆာဟာဖို့မက္ကင်ဒါ **မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆထားချက်များ**ကို အောက်ပါအတိုင်း အနှစ်ချုပ်ပြုလုပ်တင်ပြခဲ့ပါသည်။

- (၁) ကြည်းကြောင်း လှုပ်ရှားသွားလာနိုင်မှု ပိုကောင်းလာခြင်းကြောင့် ထိုးစစ်ပြုသူက ခံစစ်ဆင်သူထက် ပိုမိုအခွင့်သာသည်ဟု နှလုံးသားနယ်မြေ အယူအဆ မှတ်ယူထား၏။ တစ်နည်းဆိုရသော် စက်မှုတိုးတက်ခြင်းကြောင့် (အထူးသဖြင့် မီးရထား၊ တင့်ကားများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကြောင့်) နှလုံးသားနယ်မြေ ပိုင်ရှင်များက

၁။ Assumptions

သောင်းထိုက်

ထိုးစစ်ဆင်လျှင်အခွင့်ပိုသာသည် ဟူလို။

(၂) အနောက် ယာဉ်ကျေးမှု၏ လမ်းဆုံ **(Cross roads)**ဖြစ်သည့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းသည် အမြဲပင် သော့ချက်မဟာဗျူဟာ နေရာ ဖြစ်နေလိမ့်မည်။

(၃) ရေငုပ်သင်္ဘောက ပင်လယ်ရေကြောင်း သွားလာသူကို အနှောင့်အယှက် ပြုလာနိုင်မည်။ (အဏုမြူရေငုပ်သင်္ဘော ပေါ်ပေါက်လာပြီး အလွန်ကြီးမားသည့် ရေကြောင်းအင်အားစု ဖြစ်လာမည်ကို မကြင်ဒါကြိုတင် မမြင်ခဲ့ချေ။)

(၄) အာတစ်ပင်လယ်သည် နှစ်စဉ်ပင် အချိန်အတော်များများ ရေခဲနေမှုကြောင့် ယင်း ဒေသတွင် ရေကြောင်းသွားလာမှု ဆက်လက်၍ အလွန်ခက်ခဲနေမည်။ ထို့ကြောင့် နှလုံးသားနယ်မြေကို ရေကြောင်းအင်အားကြီး နိုင်ငံများက ပင်လယ်ကြောင်းမှ အန္တရာယ်ပြုနိုင်မည်မဟုတ်။

(၅) ပင်လယ်ရေကြောင်း သွားလာမှုသည် **ရေနွေးငွေ့ သံမဏိသင်္ဘောများ** ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကြောင့် စက်မှု တိုးတက်မှု အမြင့်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်ပြီဟု မကြင်ဒါ ယူဆခဲ့သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ တိုးတက်တီထွင်မှု အနည်းအကျဉ်းသာ

၁။ Steel, Steam Driven Ships

ထပ်မံပြုလုပ်နိုင်မည်။ ပင်လယ်ရေကြောင်း သွားလာမှုတွင်တိုးတက်မှု အမြင့်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်ပြီးပြီဟု မကြင်ဒါယုံကြည်ခဲ့သည်။

ပထမဆုံး ယူဆချက်ဖြစ်သည့် နှလုံးသား နယ်မြေပိုင်ဆိုင်သူက ထိုးစစ်ဆင်လျှင် အခွင့်သာသည် ဟူသည့် အယူအဆကို ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီနှင့် စစ်ပြီး အနောက်တိုင်း မဟာဗျူဟာသမား အတော်များများက လက်ခံလာကြလေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မှ သင်ခန်းစာ ဆွဲယူကြရာတွင် လည်း မဟာဗျူဟာသမား အတော်များများနှင့် စစ်သမိုင်း ဆရာအချို့ကပါ (ခံစစ်ထက်) ထိုးစစ်အရေးသာမှုကို သာသာထိုးထိုး ကောက်ချက်ချမှတ်ခဲ့ကြ၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ပြင်သစ်လို စစ် အင်အားကြီးနိုင်ငံကြီးကိုပင် ဂျာမန်ပန်ဇာ တပ်မများနှင့် ဗုံးကြဲတိုက်လေယာဉ်တို့က လျှပ်တစ်ပြက် စစ်ဆင်နည်း^၁ ဖြင့် ရက်သတ္တသုံးလေးပတ်အတွင်း ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့ပြီး မဟုတ်လော။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ်တွင် ဂျာမန် တို့ အောင်ပွဲဆင်နိုင်သည့် စစ်ရေးစီမံချက် ရေးဆွဲခဲ့သူမှာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး (နောက်ပိုင်းစစ်သူကြီး) ဗွန်မင်ရှတိုင်^၂ ဖြစ် လေသည်။ ဂျာမန်တို့၏ ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ် မူလ စီမံချက်

၁။ Blitzkrieg
၂။ General, Later Field Marshal Erich Von Manstein.

သောင်းထိုက်

မှာ ပထမကမ္ဘာစစ်ပွဲက **စစ်စီမံချက်ဟောင်း** ကို အသစ် ပြုပြင်ထားသည့် စီမံချက်သာဖြစ်၏။ မူလစီမံချက်က ဂျာမန်ညာတောင်ပံကို အင်အားစုစည်း၍ ဟော်လန် ဘယ်ဂျီယံ လပ်ဆင်တောက် နယ်မြေများမှ ပြင်သစ်ကို ဝင်တိုက်ရန် ဖြစ်သည်။

ယင်းစီမံချက်မှာ သိသာထင်ရှားလွန်းသည်။ ပြင်သစ်ကလည်း ဂျာမန်များ ညာတောင်ပံတွင် အင်အား စုစည်းတိုက်မည်ကို မျှော်မှန်းထားမည်ဟု မင်ရှုတိုင်က တွက်ထား၏။ ပြင်သစ်များနှင့် မဟာမိတ်တို့ကလည်း မင်ရှုတိုင်တွက်သလိုပင် ဂျာမန်ညာတောင်ပံကို တုံ့ပြန်ရန် မိမိတို့ ဘယ်တောင်ပံတွင် အင်အားစုစည်းထားလေသည်။

ဂျာမန်ညာတောင်ပံက ရောင်ပြတိုက်ပြပြီး မဟာမိတ်အင်အား အကောင်းဆုံးတပ်များကို ကျုံးသွင်း ထားကာ ရန်သူလုံးဝ မမျှော်လင့်သည့် **အာဒိန်းသစ်တော** မှ ဖြတ်၍ အဓိကပန်ဇာတပ်များကတိုက်ရန် မင်ရှုတိုင်က ဟစ်တလာအား တင်ပြခဲ့လေသည်။

အာဒိန်းသစ်တောမှာ တင့် ကားတပ်များ၊ ယန္တရားတပ်များ ဖြတ်ကျော်မရသည့် အခက်အခဲ မဟုတ်ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှစစ်သမိုင်းဆရာကြီး လစ်ဒယ်ဟတ်က ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ် မစမီ ခုနစ်နှစ်စော၍ ဟောကိန်း ထုတ်ခဲ့ဖူး၏။

၁။ Schlieffen Plan
၂။ Ardennes

မင်ဂူတိုင်တင်ပြသည့်အတိုင်း အာဒိန်း သစ်
 တောမှ ဖြတ်၍ ဂျာမန်များက လျှပ်တစ်ပြက် ဝင်ရောက်
 တိုက်ခိုက်ရာ ဗိုလ်ချုပ်ကြီး **ဂူဒယ်ရီယန်**^၁ ဦးဆောင်သည့်
 ပန်ဇာတပ်များသည် **မြူစ်မြစ်**^၂ ကို ဖြတ်ကူးပြီး လေးရက်နှင့်
 ဗြိတိသျှ ရေလက်ကြားသို့ ရောက်လာခဲ့လေသည်။ နေ့စဉ်
 ရက်ဆက် တစ်နေ့မိုင်လေးဆယ်နှုန်း ချီတက်တိုက်ခိုက်
 ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ပြင်သစ်တပ်မတော်သည် ထိုစဉ်က အလွန်
 အင်အားကောင်းပြီး တင့်ကားအရေအတွက်တွင် ဂျာမန်
 များထက် များသေး၏။ ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ်တွင် ဂျာမန်
 များက တင့်ကား (၂၈၀၀ ရှိသည်။အနက်) ၂၂၀၀ သာ
 အသုံးပြုခဲ့၍ ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ်တပ်မတော် နှစ်ခုပေါင်း
 တွင် တင့်ကား၊ သံချပ်ကာကား ၄၀၀၀ ရှိလေသည်။
 ပြင်သစ်တင့်ကားများက ဂျာမန်တင့်ကားထက် အမြောက်
 ရော သံချပ်ကာပါ ပိုမိုအမျိုးအစား ကောင်း၏။ ဂျာမန်
 တင့်ကားများက မြန်နှုန်းနှင့် အချင်းချင်း ဆက်သွယ်မှုတွင်
 မဟာမိတ်များထက် ပိုမိုစနစ်ကျန ကောင်းမွန်လေသည်။

ကွာခြားသည်မှာ တင့်ကားမည်သို့ သုံးမည်
 ဟူသည့် နည်းဗျူဟာအပေါ်တွင် ခြားနားသွားခြင်း ဖြစ်
 လေသည်။ ဂျာမန်များက တင့်ကားကို ခရီးဝေး ချီတက်
 တိုက်ခိုက်သည့် ပန်ဇာတပ်မများအဖြစ် အင်အားစုစည်း

၁။ General Guderian
 ၂။ Meuse

သောင်းထိုက်

အသုံးပြုပြီး ပြင်သစ်၊ အင်္ဂလိပ်တို့က တင့်ကားကို ခြေလျင် တပ် အကူအဖြစ်သာ တစ်စစီ အလီလီခွဲစိတ် အသုံးပြုခဲ့ ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ဂျာမန်များက မဟာမိတ်တပ်များ နောက်ဆွယ် မိုင်ပေါင်းများစွာတွင် ရောက်လာသောအခါ မဟာမိတ်တပ်များ စိတ်ဓာတ်ချောက်ချားလာကာ စစ်ရေး ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ပြင်သစ်တို့ လက်နက်ချပြီး တစ်လအကြာတွင် စစ်သမိုင်းဆရာကြီး လစ်ဒယ်ဟတ်က ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ် မှ သင်ခန်းစာနှစ်ခု ထုတ်ပြခဲ့၏။ ပထမသင်ခန်းစာမှာ လျှပ်တစ်ပြက်စစ်ဆင်ရေးဖြင့် ရန်သူ မလှုပ်နိုင်မရှားနိုင် တို့ဆိုင်းသွားအောင် လုပ်နိုင်ပုံကို ရေးသားခဲ့ပြီး ယင်းကို ဂျာမနီတို့က မြင်သာထင်သာအောင် ရက်သတ္တလေးပတ် အတွင်း ပြင်သစ်နိုင်ငံကြီးကို စစ်နိုင်အောင် တိုက်ပြလိုက် ၍ တစ်ကမ္ဘာလုံးက ယင်း သင်ခန်းစာကို ခေါင်းထဲတွင် စွဲသွားကြ၏။

လစ်ဒယ်ဟတ်က ဒုတိယသင်ခန်းစာကို ဤသို့ ရေးသားခဲ့လေသည်။ “အခြားနေရာများတွင် အတူတူလို ဖြစ်နေပါက ခံစစ်သည် ထိုးစစ်ထက် အချိုးအစားအားဖြင့် သုံးဆတစ်ဆ အင်အားပိုကောင်း၏” ဆိုလိုသည်မှာ လက်နက်စိတ်ဓာတ် စသည်တို့တူညီလျှင် ခံစစ်ဆင်သူ လူတစ်ရာသည် ထိုးစစ်ဆင်သူ လူသုံးရာကို ကောင်းစွာ ခုခံတွန်းလှန်နိုင်မည်ဖြစ်၏။

ပထမသင်ခန်းစာကို ဂျာမန်လျှပ်တစ်ပြက် စစ်ဆင်ရေးက ပြောင်မြောက်စွာ ပြသခဲ့၍ လူတိုင်းခေါင်းထဲ စွဲသွားသော်လည်း ဒုတိယသင်ခန်းစာကို ဂရုမပြုမိသူက များ၏။ စစ်ကြီးနောက်ပိုင်းနှင့် ကိုရီးယားစစ်ပွဲတို့တွင် ဒုတိယ သင်ခန်းစာအတိုင်း ဖြစ်ပျက်လာသည်တို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ တွေ့မြင်ခဲ့ကြရပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသင်ခန်းစာ နှစ်ခုစလုံးကို လစ်ဒယ်ဟတ်က ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီကတည်းက ရေးသား ဖော်ထုတ်ခဲ့သော်လည်း ဒုတိယသင်ခန်းစာကို အနောက်တိုင်း စစ်ခေါင်းဆောင်များက ပယ်ချခဲ့ကြ၏။

အမေရိကန် စစ်သမိုင်းဆရာ **ဟင်ဆန်ဘော်ဒွင်**^၁ က ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးတွင် လစ်ဒယ်ဟတ်အား အကြီးအကျယ် ဝေဖန်ရေးသားခဲ့၍ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တွင် ပြင်သစ်တို့ စစ်ရှုံးရသည်မှာ လစ်ဒယ်ဟတ်တွင် တာဝန်ရှိကြောင်း ဘော်လ်ဒွင်က ရေးသားခဲ့လေသည်။^၂

အိုင်ဗစ်ဂစ်ဆင်ကလည်း အလားတူပင် **စာအုပ်တစ်အုပ်**^၃တွင် လစ်ဒယ်ဟတ်အား ခံစစ်ကို အသားပေးရေးသားမှုအတွက် အကြီးအကျယ် ဝေဖန်ခဲ့သေး၏။

စင်စစ် လစ်ဒယ်ဟတ်ရေးသားခဲ့သည်မှာ **ခံစစ်ရှင်သဘော**^၄ဖြစ်၍ စစ်ဒေသတစ်ခုတွင် စစ်ဆင်နေသော

၁။ Hanson Baldwin
၂။ United We Stand by Hanson Baldwin
၃။ An Article by Irving M. Gibson in ‘The Makers of Modern Strategy’
၄။ Elastic Defence

သောင်းထိုက်

စစ်သေနာပတိက မိမိလက်ထဲတွင် **မဟာဗျူဟာအရံ တပ်**^၁ ထားရှိပြီး ရန်သူထိုးစစ်အရှိန် တန်သွားစဉ် သို့မဟုတ် ရန်သူတပ်များအကြား ကွက်လပ်ဖြစ်ပေါ်စဉ် ခံစစ်သမားများက အခွင့်ကောင်းယူကာ တန်ပြန်ထိုးစစ် ပြုလုပ်ရန် ဖြစ်လေသည်။

ယင်းနည်းကို အသုံးပြုရန် ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ်မှာပင် မဟာမိတ်များဘက်က အခွင့်ကောင်းကြီးများ ကြုံလျက် အသုံးမချတတ်သဖြင့် ဂျာမန်များ ဤမျှ လျှမ်းလျှမ်းတောက် အောင်မြင်ခဲ့ကြရခြင်း ဖြစ်၏။

ဂူဒယ်ရီယန်၏ ပန်ဇာတပ်များ ပြင်သစ်အနောက်ဘက်ကမ်းခြေသို့ တစ်ရှိန်ထိုး ချီတက်စဉ် သူ့နောက်ကလိုက်သည့် မော်တော်ယာဉ်တင် ခြေလျင်တပ်များ တစ်ခါတရံ ပန်ဇာတပ်များ နောက်နှစ်ရက်သုံးရက် နောက်ကျကျန်ခဲ့၏။ မကြာခဏ ပန်ဇာတပ်များနှင့် ဂျာမန် ခြေလျင်တပ်များအကြား မိုင်သုံးဆယ်မှ ခြောက်ဆယ် ဟာကွက်ကြီးများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၍ ဂျာမန်စစ်ဦးစီးဌာနနှင့် ဟစ်တလာပင် တစ်ချိန်၌ အကြီးအကျယ် ချောက်ချားခဲ့ရ၏။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၁၀ ရက်နေ့က ဂျာမန် စစ်ဦးစီးချုပ် **ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဟော်ဒါ**^၂ က သူ၏ နေ့စဉ် မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့လေသည်။

၁။ Strategic Reserve

၂။ General Halder

“ခေါင်းဆောင်ကြီး (The Fuehrer ဟစ်တလာ ကိုဆိုလိုသည်) ဟာတောင်ဘက်တောင်ပံအတွက် အထူး ပူပန်စိုးရိမ်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့တွေ အားလုံးဟာ သူ့ ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ် ကိုးရီးကားရားဖြစ်အောင် လုပ်နေကြ တယ်။ ဂျာမနီကို စစ်ရှုံးအောင် လုပ်နေကြတယ်လို့ခေါင်း ဆောင်ကြီး တစ်အော်တည်း အော်နေတော့တာပဲ။ (ဂူဒယ် ရီယန်တပ်တွေ) အနောက်ဘက်ကို ဆက်လက်ချီတက်ဖို့ ခေါင်းဆောင်ကြီးက လုံးဝ သဘောမတူဘူး”

မေလ ၂၀/၂၁ ရက်နေ့များတွင် ဂူဒယ်ရီယန် တပ်များ ပြင်သစ် အနောက်ဘက် ကမ်းခြေရောက်သည့် အချိန်မှာပင် ရှေ့တန်းပန်ဇာများနောက်တွင် ဂျာမန် ခြေလျင်တပ်များ အကြီးအကျယ် ပြတ်ကျန်ခဲ့ကြ၏။ ယင်း ဟာကွက်ကို မဟာမိတ်များက အခွင့်ကောင်းမယူတတ်ကြ ချေ။

ပြင်သစ်စစ်သေနာပတိ **ဂယ်မလင်**^၁က တန်ပြန် ထိုးစစ်ဆင်ရန် အမိန့်ချပေးပြီးသည့် အချိန်တွင် သူ့အား ရာထူးမှဖြုတ်ပြီး **ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဝေဂန်**^၂နှင့် ပြင်သစ်အစိုးရ က အစားထိုးပြီးလေပြီ။ ဝေဂန်က ဂယ်မလင် အမိန့်များ ကို ပယ်ဖျက်ပစ်ပြီး နောက်ပိုင်းကျမှ တန်ပြန်ထိုးစစ်ဆင် ရန် ဝေဂန်စီစဉ်သောအခါ အခွင့်ကောင်းကြီး လက်လွတ်ခဲ့ ကြရပြီ ဖြစ်လေသည်။

၁။ General Gamelin
 ၂။ General Weygand

သောင်းထိုက်

အကယ်၍သာ ဂျာမန်ပန်ဇာနှင့် ဂျာမန်
ခြေလျင်တပ်များအကြား မိုင်သုံးဆယ်/ခြောက်ဆယ်
ဟာကွက်မှ မဟာမိတ်များ တန်ပြန်ထိုးစစ်ဆင်နွှဲနိုင်ခဲ့လျှင်
မဟာမိတ်များသည် ၁၉၄၀ ခုနှစ်ကပင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်
ကို အနိုင်တိုက်နိုင်ပေလိမ့်မည်ဟု ပြင်သစ်ဗိုလ်မှူးကြီး
တစ်ဦးက ရေးသားခဲ့လေသည်။^၁

လစ်ဒယ်ဟတ် စစ်သဘောတရားများကို (ရွာ
နွားမြက် ရွာနွားမစားဆိုသကဲ့သို့) မဟာမိတ် ဗိုလ်ချုပ်များ
က လိုက်နာရန် ဝန်လေးခဲ့သော်လည်း ဂျာမန်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
များက လစ်ဒယ်ဟတ်၏ ရေးသားချက်များကို အထူး
လေးလေးစားစား လိုက်နာလုပ်ဆောင်ကြသည်ကို တွေ့ရ
ပါသည်။

ပြင်သစ်တိုက်ပွဲစဉ်တွင် နာမည်ရခဲ့သည့် ဂူဒယ်
ရီယန်၊ **သဲကန္တာရမြေခွေး နာမည်တွင်ခဲ့သူ စစ်သူကြီး
အာဝင်ရော်မဲလ်**^၂ တို့က သူတို့သည် ဘီအိပ်ချ်လစ်ဒယ်
ဟတ်၏ တပည့်များ ဖြစ်ပါသည်။ သူ့ရေးသားချက်များ
အတိုင်း လိုက်နာလုပ်ဆောင်ခဲ့၍ ဤမျှအောင်မြင်ခဲ့ခြင်း
ဖြစ်သည်ဟု ဂျာမန်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးများက ပြောင်ပင်ဖွင့်ဟ
ဝန်ခံရေးသားခဲ့ကြပါသည်။

ပြင်သစ်စစ်စီမံချက် ရေးဆွဲခဲ့သူ စစ်သူကြီး
မင်ရှုတိုင်က နောက်ပိုင်းတွင် လစ်ဒယ်ဟတ်ရေးခဲ့သည့်

၁။ The Battle of France by Col: Adolphe Goutrad. 1940
၂။ Desert Fox-Field Marshal Erwin Rommell.

ခံစစ်ရှင်နှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။

၁၉၄၃ ခုနှစ်မှာပင် (ဂျာမန်များသည်) ခံစစ်ရှင် (လှုပ်ရှားခံစစ်)^၁ ပြောင်းလဲစစ်ဆင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ရခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ အတွေ့အကြုံအရ ခံစစ်ရှင် နည်း ကျင့်သုံးလျှင် ထိုးစစ်ဆင်သည့် ရုရှားများကို အကြီးအကျယ် အကျအဆုံးများအောင် တိုက်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းနည်းတွင် မိမိဘက်က အကျအဆုံး အဆမတန် နည်းပါး၏။

“ခံစစ်ရှင်နည်းဖြင့် ရုရှတပ်များအား အမှည့်ခြေခြေလျှင် ရုရှားများ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းလာမည် မုချဟု ဂျာမန်မဟာဗျူဟာသမား အများစု သဘောတူညီကြ၏။ အခွင့်ကောင်းကြုံစဉ် မိမိက တန်ပြန်ထိုးစစ်ဆင်ပါက အခြေအနေကို ပြောင်းပြန်ပြန်ဖြစ်နိုင်မည် ဖြစ်လေသည်”^၂

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးသောအခါ လစ်ဒယ်ဟတ်သည် ဂျာမန်စစ်ခေါင်းဆောင် အများအပြားကို လူချင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ရာ ဂျာမန်ဗိုလ်ချုပ် အများအပြားက ခံစစ်သည် ထိုးစစ်ထက် တန်ခိုးထက်မြက်ကြောင်း ဝန်ခံပြောဆိုခဲ့ကြ၏။

ဂျာမန်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး **ဟိုင်စ်ချီး**သည် ဂျာမန်

၁။ Elastic Defence (Mobile Defence)
၂။ Lost Victories by Field Marshal Erich Von Manstein.
၃။ Gen. Heinrici

သောင်းထိုက်

အမှတ်လေး တပ်တော်မှူးဖြစ်၍ ရုရှားတိုက်ပွဲစဉ်တွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး အမိဂျာမန်နိုင်ငံတော် ကာကွယ်ရေးတွင် ဘာလင်၊ အိုဒါတိုက်ပွဲများကို ဦးဆောင် တိုက်ခိုက်ခဲ့သူ ဖြစ်လေသည်။

ဟိုင်ရစ်ချီ အတွေ့အကြုံအရ လစ်ဒယ်ဟတ် ရေးသားခဲ့သည့် ခံစစ်ထိုးစစ် အချိုးအစား ၁-၃ ဆိုသည်မှာ ခံစစ်အားကို လျှော့တွက်ထားသည်ဟု ယူဆပါကြောင်း၊ မိမိ တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ခံစစ်ရှင်များတွင် ခံစစ်ဆင်သူသည် တစ်ဆ ဆယ့်နှစ်ဆ အင်အားကိုပင် ခံစစ်ရှင်နည်းဖြင့် ခုခံနိုင်ကြောင်း ဟိုင်ရစ်ချီက ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ကိုရီးယားစစ်ပွဲကလည်း လစ်ဒယ်ဟတ် အယူအဆများကို အကြီးအကျယ် ထောက်ခံခဲ့ပါသည်။ **ဒေးဗစ် ရီက** သူ၏စာအုပ်^၁ တွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပါသည်။

“ကိုရီးယားစစ် စောစောပိုင်းတွင် မြောက်ကိုရီးယားတပ်များက တောင်ကိုရီးယား ကျွန်းဆွယ် တစ်ခုလုံး လိုလိုကို ချီတက်တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသော်လည်း ဗြိတိသျှ၊ အမေရိကန် တပ်များက စနစ်တကျ ခံစစ်ရှင်နည်းဖြင့် တိုက်ခိုက်ခုခံသည့်အခါ နေရာများစွာတွင် အောင်မြင်စွာ ခုခံနိုင်ကြသည်ကို တွေ့ရ၏”

ထို အချိန် လောက်တွင် **ဝေါလ်ကာ**^၂သည်

၁။ Korea. The Limited war by David Rees Macmillian. 1964

၂။ Gen Walker-US Commander in Korea

ဒေသန္တရခံစစ်များတွင် အောင်မြင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိကြရပြီဖြစ်၏။ လစ်ဒယ်ဟတ်ရေးခဲ့သလို ခံစစ်အင်အားက ပိုမိုကောင်းသည်။ ပိုမို စွမ်းပကားရှိသည်ကို သက်သေပြခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

“နတ်တုန်”ကို ကာကွယ်နေသော အမေရိကန်တပ်မလေးခုသည် တစ်ခါတစ်ရံ တပ်မတစ်ခုသည် မိုင်နှစ်ဆယ်မှ လေးဆယ်အထိ ကာကွယ်ခံစစ် ယူကြရပြီး **ဝက်ဂွမ်** တောင်ဘက်ရှိ ဗြိတိသျှတပ်မဟာသည် စစ်သည်နှစ်ထောင်ပင် မပြည့်ဘဲ ဆယ်မိုင်ကျော် စစ်မျက်နှာကို အောင်မြင်စွာ ကာကွယ်ထားနိုင်ခဲ့ပါသည်”

ထို့ကြောင့် မက္ကင်ဒါ၏ ပထမဆုံး ယူဆချက်ဖြစ်သည့် နှလုံးသားနယ်မြေ စိုးမိုးထားသူများက ထိုးစစ်ပြုလုပ်လျှင် အခွင့်သာမည်ဟူသည့် သဘောတရားကို စာရေးဆရာကြီး ရောဘတ်ဝေါလ်တာက အတော်ပင် ခိုင်ခိုင်လုံလုံ ချေဖျက်နိုင်ခဲ့ပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှု၏ လမ်းဆုံဖြစ်သည့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းသည် အမြဲပင် သော့ချက် မဟာဗျူဟာနေရာဖြစ်နေလိမ့်မည်ဟု ဆာဟာဖို့ မက္ကင်ဒါက ယူခဲ့၏။

ယင်းယူဆချက်ကို ရောဘတ်ဝေါလ်တာက ချေဖျက်ရေးသားရာတွင် စူးအက်တူးမြောင်း အရေးပါမှုကို

၁။ Naktong

၂။ Waegwam

သောင်းထိုက်

မက္ကင်းဒါနှင့် ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆရာများက ရှိသည်ထက် ပိုတွက်ခဲ့ကြောင်း၊ စူးအက်တူးမြောင်းမှာ ယခင် အရေးပါခဲ့သည် မှန်သော်လည်း ယခုထင်သလောက် အရေးပါမည် မဟုတ်ကြောင်း၊ ၁၉၆၇ ခုနှစ် အာရပ်-အစ္စရေး စစ်ပွဲတွင် အီဂျစ်က စူးအက်တူးမြောင်းကို ၆ နှစ်မျှ ပိတ်ပစ်ခဲ့သော်လည်း စက်မှုနိုင်ငံကြီးများကို များစွာ မထိခိုက်ဘဲ အီဂျစ်သာ တူးမြောင်း ဖြတ်ကူးခွင့်ငွေများ မရ၍ အီဂျစ် ဘဏ္ဍာရေး ထိခိုက်ခဲ့ကြောင်း ရောဘတ်ဝေါလ်တာက ရေးသားခဲ့ပါသည်။

ထို့ပြင် ရေနံတင် သင်္ဘောကြီးများ၊ **တန်ချိန်မြောက်မြားစွာ သယ်ယူနိုင်သည့် ကုန်သေတ္တာတင် သင်္ဘောကြီးများ** သည် စူးအက်ကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်း မရှိပုံကိုပါ ဝေါလ်တာက ရေးသားခဲ့သည်။

အရှေ့အလယ်ပိုင်း အရေးပါခြင်း၏ နောက်ထပ် အကြောင်းရင်း တစ်ရပ်မှာ ရေနံနှင့် လောင်စာဆီထွက်၍ ဖြစ်ကြောင်း၊ ကမ္ဘာ့စက်မှု နိုင်ငံကြီးများသည် အရှေ့အလယ်ပိုင်းက လောင်စာဆီကို အမှီပြုနေကြရကြောင်း၊ သို့သော် ယခု နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ် အကုန်လောက်တွင် အရှေ့အလယ်ပိုင်းတွင် ရေနံကြော ခန်းခြောက်ပြီး ကုန်သလောက်ဖြစ်သွားမည်ဟု ဝေါလ်တာက ရေးခဲ့၏။ နှစ်ဆယ်ရာစုနှစ်အကုန် ဆိုသည်မှာ ဘာမျှမလိုတော့။

၁။ Super-tankers and Super-Containers

ဆယ်နှစ်မျှသာ လိုတော့၏။^၁ ယင်းအချိန်အတွင်း အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ ရေနံများ လုံးဝခန်းခြောက်သွားတော့မည် ဆိုသည်မှာ အလွန်သံသယဖြစ်ဖွယ် ကောက်ချက်ဖြစ်နေပါသည်။

ဝေါလ်တာရေးသလို အဏုမြူစွမ်းအင်၊ နေရောင်ခြည်စွမ်းအင်များ အစားထိုး အသုံးပြုရေးမှာ အလွန်အရေးကြီးသည် မှန်သော်လည်း မျှော်မှန်းကြည့်၍ ရသမျှ အရှေ့အလယ်ပိုင်း လောင်စာဆီမှာ အရေးပါနေမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဒေသမှာပင် ရေနံကြော အသစ်များ ထပ်မံမတွေ့ဟု မပြောနိုင်ပါ။

ထို့ပြင် အရှေ့အလယ်ပိုင်း အာရပ်-အစ္စရေး ပဋိပက္ခမှာလည်း ယခုအထိ အဖြေရှာမတွေ့သေးပေ။ ပါရှင်းပင်လယ်ကွေ့ စစ်ပွဲအပြီး အမေရိကန်သိက္ခာ ပိုတက်လာ၍ အစ္စရေးကို ပိုမိုဖိအားပေးမည် ဆိုစေကာမူ ယင်းနည်းကို အလွန်ကန့်သတ်ထားသည့် အတိုင်း အတာတောင်အတွင်းသာ အမေရိကန်တို့ လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဟု ဆောင်းပါးရှင်က ယူဆထားပါသည်။

အမေရိကန်နှင့်တကွ ဗြိတိန်၊ ပြင်သစ်တို့တွင် **အစ္စရေးထောက်ခံ ပြောဆိုရေးသားမှုများ**၊^၂ အစ္စရေး လိုလားသူများ အံ့နှင့်ကျင်းနှင့် ရှိနေပြီး ယင်းတို့ဩဇာ

၁။ ရောဘတ်ဝေါလ်တာ၏ စာအုပ်သည် ၁၉၇၄ ခုနှစ်ထုတ်ဖြစ်၍ သူရေးသားပြီး ၂၅ နှစ်လောက်အတွင်း အရှေ့အလယ်ပိုင်းတွင် ရေနံခန်းခြောက်တော့မည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

၂။ Isreal Lobby

သောင်းထိုက်

အာဏာကို (၄,၅)နှစ် တစ်ကြိမ် တက်သည့် အစိုးရများက အရေးထားရသည်သာဖြစ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းတို့ ဩဇာအာဏာကို အစိုးရများက လွန်ဆန်ရန် အလွန်အလွန် ခဲယဉ်းလှ၏။

အစ္စရေးကို အမေရိကန်က မည်မျှအထိ ဖိအားပေးသည်ဆိုစေကာမူ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ ပြောနိုင်သည်မှာ အစ္စရေးနှင့် အမေရိကန်တို့ မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ရန်ဘက်အထိ ဖြစ်မလာနိုင်ချေ။

မျှော်မှန်းကြည့်၍ ရသမျှ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံရေး အခြေအနေအရ အမေရိကန်၊ အစ္စရေး ဝန်ရိုးမှာ ကမ္ဘာတည်သရွေ့ တည်မြဲနေမည်ဖြစ်ပြီး ပါလက်စတိုင်းသားများ (Palestinians) ပြဿနာ မဖြေရှင်းနိုင်သရွေ့ (ယခုအထိ ဖြေရှင်းနိုင်ရန် အလားအလာ မတွေ့ရသေး) အရှေ့အလယ်ပိုင်းသည် အမြဲပင် ကမ္ဘာ၏ သော့ချက်မဟာဗျူဟာနေရာ ဖြစ်နေမည်ဟု ပထဝီနိုင်ငံရေးဆရာကြီး မက္ကင်ဒါယူဆခဲ့သည်မှာ အလွန် သဘာဝကျလှ၍ ရောဘတ်ဝေါ့လ်တာသည် ယင်းအချက်ကို မည်သို့မျှ ယိုင်နဲ့အောင် မလုပ်နိုင်ဟု ဆောင်းပါးရှင်က ယူဆပါသည်။

မက္ကင်ဒါ၏ ယူဆချက် (၃) (၄) (၅) မှာ တစ်ဆက်တည်းဖြစ်၍ အားလုံးပေါင်းပြီး တင်ပြနိုင်ပါလိမ့်မည်။ ယင်းအချက်များကို ဆရာကြီး ရောဘတ်ဝေါ့လ်တာ တင်ပြသွားသည်မှာ အလွန်ပင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ဖြစ်၍

ယခုကိစ္စတွင် မက္ကင်ဒါအယူအဆများ ခေတ်မမီတော့ သည်မှာလည်း အမှန်ပင် ဖြစ်ချေ၏။

ရေနွေးငွေ့သုံး၊ လောင်စာဆီသုံး သံမဏိ သင်္ဘောများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းမှာ ပင်လယ်ရေကြောင်း သွားလာမှုတွင် အမြန်ဆုံး စက်မှု တိုးတက်မှုပင် ဖြစ်သည် ဟု မက္ကင်ဒါက ယုံကြည်ခဲ့၏။ ထို့ပြင် နှလုံးသားနယ်မြေ ၏ မြောက်ဘက် အာတစ်ကမ်းခြေမှာ အချိန်တော်တော် များများ ရေခဲနေ၍ သင်္ဘောများဖြင့် ချဉ်းကပ်မှုမပြုနိုင်။ ထို့ကြောင့် နှလုံးသားနယ်မြေမှာ ရဲတိုက်ကြီးသဖွယ် လုံခြုံမှု ရှိနေမည်ဟု မက္ကင်ဒါက ယုံကြည်ခဲ့လေသည်။

ယင်း ယူဆချက် အားလုံး ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ် လ ၃ ရက်နေ့တွင် ချေပျက်ခဲ့ရပြီး ဖြစ်လေသည်။ ယင်း နေ့တွင် အမေရိကန်ရေတပ် ဗိုလ်မှူးကြီး ဝီလျံအင်ဒါဆင် ဦးစီးသည့် အဏုမြူစွမ်းအင်သုံး ‘**ယူအက်စ်အက်စ် နော်တီ လပ်**’သည် မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသို့ ရောက်ခဲ့၏။

ယခင်က လောင်စာဆီသုံး ရေငုပ်သင်္ဘောများ ရေအောက်တွင် အချိန်အကန့်အသတ်နှင့်သာ နေနိုင်ပြီး အဏုမြူစွမ်းအင်သုံး ရေငုပ်သင်္ဘောများသည် ရေအောက် တွင် တစ်ချိန်လုံး နေနိုင်၏။ ယင်း ရေငုပ်သင်္ဘောများ အတွက် (တောင်ဝင်ရိုးစွန်း၊ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသို့ သွားရာ တွင်) **ရေခဲခွင်းသင်္ဘော**များက ရှေ့ပြေးသွားရန် မလို

၁။ USS Nautilus, Commanded by Commander William R. Anderson
၂။ Ice Brakers

သောင်းထိုက်

တော့ဘဲ ဝင်ရိုးစွန်းများမှာ အတားအဆီးတစ်ရပ် မဟုတ်
တော့ချေ။

နှလုံးသားနယ်မြေမှာ လုံခြုံလှသည့် ရဲတိုက်ကြီး
တစ်ခုမဟုတ်တော့။ မြောက်ပိုင်းမှ အဏုမြူရေငုပ်သင်္ဘော
များက အချိန်မရွေး နှလုံးသားနယ်မြေကို ခြိမ်းခြောက်
နိုင်ကြပြီဖြစ်၏။

အာတစ်မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းသို့ စွန့်စား သွား
ရောက်ခဲ့သူ **စတီဖင်ဆန်**^၁က အာတစ်သမုဒ္ဒရာကို မြေထဲ
ပင်လယ် (**Mediterranean Sea**) ဟု ခေါ်ခဲ့၏။ ယင်း
စကားလုံးသည် လက်တင် (**Medius = Middle**) နှင့်
(**Terra = Land**)မှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်၍ အလယ်ပိုင်း
နယ်မြေ (**Middle Land**) ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။

စတီဖင်ဆန်က အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားခဲ့ပါ
သည်။ “ကမ္ဘာ့မြောက်ဘက်ခြမ်း မြေပုံကိုကြည့်လျှင်
အာတစ်သမုဒ္ဒရာခေါ် နေရာသည် စင်စစ် မြေထဲပင်လယ်
(အလယ်ပိုင်းနယ်မြေ)သာ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရမည်။
ဥရောပနှင့် အာဖရိကကို ခွဲခြားထားသော မြေထဲပင်လယ်
မျိုးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ယင်းနေရာကို အာတစ်သမုဒ္ဒရာ
ခေါ်မည့်အစား (မြောက်) ဝင်ရိုးစွန်းပင်လယ် သို့မဟုတ်
ဝင်ရိုးစွန်းမြေထဲပင်လယ်^၂ဟု ခေါ်ဆိုသင့်သည်။ ယင်း
မြေပုံကို လေ့လာလျှင် ဝင်ရိုးစွန်းပင်လယ်သည် အလယ်

၁။ Vilhjalmur Stefansson
၂။ Polar Sea. Polar Mediterranean

ဗဟိုနေရာမှ စပုတ်တိုင်များသဖွယ် မြေနေရာများ အရပ် မျက်နှာ အသီးသီးသို့ ဖြန့်ကျက်နေသည်ကို တွေ့ရမည်။ ရောက်ရှိလာတော့မည့် လေကြောင်းခေတ်တွင် အာတစ် ပင်လယ်သည် ကမ္ဘာ့အလယ်တွင် ခြံကျယ်တစ်ခု (**Open Park**) သဖွယ် ဖြစ်နေ၍ ယင်းကိုဖြတ်ပြီး လေယာဉ်များ ဥဒဟို ပျံသန်းကြတော့မည်။ မကြာမီ အာတစ်သည် (ယခု ထက်) တန်ဖိုးပိုမိုရှိလာမည် မုချဖြစ်ပေသည်။^၁

နှလုံးသားနယ်မြေသို့ အာတစ်မှ ဖြတ်၍ လေကြောင်းမှ ဝင်ထွက်နိုင်ကြောင်း စတီဖင်ဆန်က ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ယင်းဆောင်းပါးမှာ နှလုံးသား နယ်မြေသို့ ရေငုပ်သင်္ဘောများပါ ဝင်ထွက်သွားလာနိုင် တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း စတီဖင်ဆန်က ရေးသားခဲ့ပါသေး သည်။ သို့သော် ယင်းအပိုင်းကို အယ်ဒီတာများက (မဖြစ် နိုင်သေးဟု ယူဆကာ) ဖြုတ်ပစ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်ဆိုပါ သည်။

အဏုမြူစွမ်းအင်သုံး ရေငုပ်သင်္ဘော ပေါ် ပေါက်လာခြင်းသည် ရေကြောင်းသမိုင်းတွင် ခေတ် တစ် ခေတ် ဆန်းသစ်လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ မကြာမီပင် အဏုမြူသုံး ရေငုပ်သင်္ဘောများ၊ အဏုမြူစွမ်းအင်သုံး

၁။ National Geographic Magazine
ဩဂုတ် ၁၉၂၂ တွင် စတီဖင်ဆန်ရေးသည့် **Arctic as an Air Route of Future** ဆောင်းပါး၊ ယခု စတီဖင်ဆန်ရေးခဲ့သလို လေကြောင်းမှ အာတစ်ကို ဥဒဟို ဖြတ်သန်းနေကြပြီ ဖြစ်ပါသည်။

သောင်းထိုက်

သင်္ဘောများကို ကုန်စည်သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးအတွက်ပါ အသုံးပြုလာကြမည် ဖြစ်ကြောင်း ရောဘတ်ဝေါလ်တာက ရေးသားခဲ့လေသည်။

ဤကဲ့သို့ အဏုမြူစွမ်းအင်သုံး သင်္ဘောများဖြင့် အာတစ်သမုဒ္ဒရာကို ဥဒဟို ဖြတ်သန်းနိုင်လျှင် ကမ္ဘာ့စက်မှု အထွန်းကားဆုံး နိုင်ငံများအချင်းချင်း ပိုမိုနီးစပ်လာပြီး သွားလာဆက်ဆံမှု ပိုကောင်းလာမည်။ အမေရိကန် အနောက်ဘက်ကမ်းခြေနှင့် ဥရောပ၊ အမေရိကန် အရှေ့ဘက် ကမ်းခြေနှင့် အာရှ၊ အာရှ ဥရောပ အလွယ်တကူ ဆက်သွယ်နိုင်တော့မည် ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် အာတစ်ဖွံ့ဖြိုးမှု ပိုကောင်းလာပြီး ပေါများကြွယ်ဝသည့် သယံဇာတများကို ထုတ်ယူသုံးစွဲ နိုင်တော့မည်။ ကနေဒါမြောက်ပိုင်းနှင့် (အမေရိကန်ပိုင်) အလာစကာတွင် သယံဇာတများ ပေါကြွယ်လှသည်ကို သိရှိကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အလာစကာတွင် ရေနံကြောကြီး ရှိသည်ကို ၁၉၆၈ ခုနှစ်ကတည်းက ပညာရှင်များ တွေ့ရှိထားကြပြီး ဖြစ်ပါသည်။

အာတစ်မှ သယံဇာတများကို အဏုမြူစွမ်းအင် သုံး ရေအောက်သင်္ဘောများဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် အလားအလာများကို ရောဘတ်ဝေါလ်တာက အတော်ပင် သုတေသနပြု ရေးသားထားပါသည်။

နိုင်ငံပိုင် **ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း** ပင်လယ်ကြမ်း

ပြင်^၁မှာ နိုင်ငံတစ်ခုပိုင်မြေမှ ပင်လယ်အောက် လျှောဆင်း
နေသည့် ပင်လယ်ကြမ်းပြင်ဖြစ်၏။ ယင်းကို **နိုင်ငံတကာ**
ဥပဒေအရ သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံက ပိုင်ဆိုင်၍ ယင်း
ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှ သယံဇာတများကို သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံက
လုံးဝပိုင်ဆိုင်လေသည်။

ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှာ နိုင်ငံ
တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူညီပေ။ အချို့နိုင်ငံများတွင် ကမ်းဦး
ရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင်သည် မိုင်ပေါင်းရာချီ၍
ပင်လယ်ထဲသို့ တဖြည်းဖြည်းနိမ့်လျှောဆင်းသွားပြီး အချို့
နိုင်ငံများတွင်မူ နိမ့်လျှောဆင်းသည့် ကြမ်းပြင်မရှိဘဲ
ချောက်ကမ်းပါးကြီးဖြစ်နေရာ နိုင်ငံပိုင်ကမ်းဦး ရေတိမ်ပိုင်း
ပင်လယ်ကြမ်းပြင်ဟူ၍ မရှိတော့ချေ။ ကမ္ဘာ့မြေပြင် ငါးရာ
နှုန်းမှာ နိုင်ငံပိုင်ကမ်းဦး ရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင်
ဖြစ်၍ ပျမ်းမျှပင်လယ်ကြမ်းပြင် အရှည်မှာ ၄၅ မိုင်ဖြစ်၏။
ရုရှားမြောက်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင် မိုင်ရှစ်ရာမျှ ပင်လယ်
ထဲသို့ နိမ့်ကျဆင်းသွားလေသည်။ တောင်အမေရိကန်တွင်
ချောက်ကမ်းပါးကြီးများဖြစ်၍ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း
ပင်လယ်ကြမ်းပြင် မရှိတော့ချေ။

အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း
ပင်လယ်ကြမ်းပြင် အတော်များများ ပိုင်ဆိုင်၍ ပင်လယ်
အောက်ကြမ်းပြင် မိုင်တစ်သန်း စတုရန်းမိုင်ကို အမေရိကန်

၁။ Continental Shelf
၂။ International Continental Shelf Convention. 1964.

သောင်းထိုက်

က အချုပ်အခြာအာဏာ ပိုင်စိုးထားပေ၏။ **မြောက်
ပင်လယ်**^၁ တစ်ခုလုံးလိုလိုတွင် နိုင်ငံပိုင် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း
ပင်လယ်ကြမ်းပြင်များရှိလေရာ တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ
ပင်လယ်ခြားနေစေကာမူ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်
ကြမ်းပြင်နယ်ခြားချင်း ဆက်စပ်နေကြ၏။

ဥပမာ အင်္ဂလန်သည် ပင်လယ်ခြားနေသည့်
ပြင်သစ်၊ ဟော်လံ၊ နော်ဝေနိုင်ငံများနှင့် နိုင်ငံပိုင် ကမ်းဦး
ရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင် နယ်ခြားချင်း ဆက်စပ်နေ
လေသည်။

နိုင်ငံပိုင် ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင်
တွင် သယံဇာတများ ပေါကြွယ်ဝလှရာ မိမိတို့ကြိုက်သလို
မိမိတို့ တတ်နိုင်သလောက် (စက်မှုထွန်းကားသလောက်)
ထုတ်ယူသုံးစွဲရန်သာရှိ၏။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း နိုင်ငံပိုင်
ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင် အတော်များများ
ပိုင်ဆိုင်ထားရာ သေချာစွာ စိစစ်တိုင်းတာ၍ မည်သည့်
ဒေသတွင် မည်သည့်နေရာအထိ (ဥပမာ ရခိုင်ကမ်းရိုး
တန်းတွင် မည်သည့်နေရာအထိ၊ တနင်္သာရီ ကမ်းရိုးတန်း
တွင် မည်သည့်နေရာအထိ) မြန်မာနိုင်ငံက ကမ်းဦး
ရေတိမ်ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင်ကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း
ကြေညာပြီး နီးစပ်ရာ နိုင်ငံများနှင့် နှစ်နိုင်ငံ (ပင်လယ်
ကြမ်းပြင်) နယ်မြေခြား သတ်မှတ်ထားရန် အရေးကြီးလှပါ
သည်။

၁။ The North Sea

ပင်လယ်ကြမ်းပြင်တွင် တွေ့ရသည့် သတ္တု တစ်မျိုးမှာ အနည်ထိုင်သတ္တု **ဘရိုင်ဆင့်**^၁ဟု ခေါ်၍ ယင်းတွင် **အဖိုးတန်သတ္တု အများအပြား ပါဝင်လေ သည်။**^၂ ပင်လယ်နီ (The Red Sea) တွင် တွေ့ရသော ဘရိုင်ဆင့်မှာ အပေါ်ယံ ပေသုံးဆယ် ပင်လယ်ကြမ်းပြင် မြေဆီလွှာတွင် တွေ့ရသော သတ္တုများကာလ (၁၉၆၄) တန်ဖိုးမှာ နှစ်ဘီလျှင်လောက်တန်၏။ ယင်းမြေဆီလွှာမျိုး ပင်လယ်ကြမ်းပြင်တွင် ပေသုံးရာထိ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင် ကြောင်း သိရှိထားရသည်။

ကမ်းလွန်ပင်လယ်မှ ရေနံထုတ်ယူသုံးစွဲမှုမှာ အလားအလာ အလွန်ကောင်းပြီး ယခုပင်လျှင် ကမ္ဘာက သုံးစွဲနေသည့် ရေနံ၏ ၃၅ မှ ၅၀ ရာနှုန်းကို ကမ်းလွန် ပင်လယ်ပြင်မှရပြီး နောင်တွင် တိုးတက်ရှာဖွေ တွေ့ရှိလာ သည်နှင့်အမျှ ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှာ ပိုမိုတန်ဖိုးရှိလာမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်သည့် နောက် သတ္တုလေးမျိုးမှာ သတ္တုလုံးလေးများမှာ **နီဒရူး**^၃ ဖြစ်၍ ပင်လယ်ကြမ်းပြင် ဓာတ်သတ္တုပါရဂူ ဒေါက်တာ **ဂျန်မီရို**^၄ ခန့်မှန်းထားချက်အရ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ ပင်လယ် ကြမ်းပြင်ရှိ နီဒရူးမှ မက်ဂနီစီကို နှစ်ပေါင်း လေးသိန်း၊

၁။ Brine Sink
 ၂။ Valuable Metals incl. Zinc. Copper Lead and Silver
 ၃။ Nodules
 ၄။ Dr. John Mero

သောင်းထိုက်

ကိုဘတ်ကို နှစ်ပေါင်း နှစ်သိန်း၊ ကြေးနီကို နှစ် ခြောက် ထောင်၊ အလျူမီနီယံ နှစ် ခုနှစ်သောင်း၊ နီကယ်ကို နှစ်တစ်သိန်းခွဲ၊ တိုက်တာနီယမ် (ဂျက်လေယာဉ်ထုတ်လုပ် ရေးတွင် မရှိမဖြစ် ဓာတ်သတ္တု) **နှစ်နှစ်သန်း**^၁ ထုတ်ယူသုံးစွဲ နိုင်မည်ဟု ဒေါက်တာ ဂျန်မီရိုက ခန့်မှန်းထားလေသည်။

ကုန်းပေါ် တူးဖော်ရသည်နှင့် ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှ သတ္တုရယူရသည်မှာ စရိတ်စက အလွန်ကြွေးခမ်း၏။ ကြေးနီကို ကုန်းပေါ်တွင် တူးဖော်ပါက အလေးချိန် တစ်ပေါင်ကို တစ်ဒေါ်လာကုန်ကျ၍ ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှ ထုတ်ယူသုံးစွဲလျှင် တစ်ပေါင်ကို ဆင့်နှစ်ဆယ် (ပြား နှစ် ဆယ်)သာ ကုန်ကျပေမည်။

နီကယ်ကို ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှ ထုတ်ယူသုံးစွဲ လျှင် ဈေးအလွန်သက်သာပြီး မကြာမီပင် **သံချေးမတက် သည့်သံမဏိ**^၂များနှင့် အဆောက်အအုံများပင် ဆောက် လုပ်နိုင်တော့မည်ဟု ဒေါက်တာမီရိုက ရေးသားခဲ့လေ သည်။

ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှ သယံဇာတများ ထုတ်ယူ သုံးစွဲရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ရောဘတ်ဝေါလ်တာက သုတေ သနပြု တင်ပြချက်များမှာ အထူးတန်ဖိုးရှိလှ၍ ယခင်က မသိရသေးသော ပထဝီနိုင်ငံရေး အချက်အလက်များ ဖြစ်ပါသည်။

ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး မဟာန်၊ ဆာဟာဖို့မက္ကင်ဒါ၊

၁။ Manganese Copper, Aluminum Nickel, Titanium

နီကိုလပ်စ်စပိုက်မင် စသူတို့မှာ အလွန်အမြင်ကျယ်သူများ ဖြစ်၍ ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ရေးသားချက်တို့မှ နောင် မျှော်မှန်းရသမျှ အနာဂတ် ပထဝီနိုင်ငံရေး အယူအဆများ ကို ဆက်လက်လွှမ်းမိုးနေသည်မှာ ယုံမှားသံသယဖြစ်ဖွယ် မရှိပါ။

သမုတိသစ္စာ နယ်ပယ်ဖြစ်သဖြင့် ယင်းတို့ ပြောခဲ့ရေးခဲ့သလို အားလုံး မှန်ကန်နေမည်ဟု မျှော်မှန်း ထား၍ မရပါ။ သို့သော် ယင်းတို့အဆိုအမိန့် အတော် များများမှာ ပထဝီနိုင်ငံရေးနယ်ပယ်၊ နိုင်ငံရေး စစ်ရေး နယ်ပယ်များတွင် ဆက်လက် ဩဇာရှိနေမည်ဖြစ်ပါ ကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

ယခု ပထဝီနိုင်ငံရေး ဆောင်းပါးစဉ်ကို အဆုံး သတ်ပါတော့မည်။

မြန်မာနိုင်ငံကို ပထဝီနိုင်ငံရေး ရှုထောင့်မှ လေ့လာလျှင် အထင်ရှားဆုံး အချက်နှစ်ချက်ကို တွေ့ရပါ မည်။

- (၁) တည်နေရာနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာနိုင်ငံ သည် မြောက်ဘက်တွင် လူဦးရေသန်း ပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော်ရှိသည့် တရုတ်နိုင်ငံ၊ အနောက်ဘက်တွင် သန်း ၈၀၀ ခန့်ရှိ သည့် အိန္ဒိယနှင့်သန်း ၁၀၀ ကျော်ရှိသည့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံများ၊ အရှေ့ဘက်တွင် မကြာမီ သန်းခုနစ်ဆယ် ရှိတော့မည့်ထိုင်း

သောင်းထိုက်

နိုင်ငံတို့အကြားတွင် ညှပ်နေသည့် နိုင်ငံ
ငယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

(၂) မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝကပေးသည့်
သယံဇာတပေါကြွယ်ဝလှ၍ လုံးဝထုတ်ယူ
သုံးစွဲခြင်းမပြုရသေးသည့် ကမ်းဦး ရေတိမ်
ပိုင်း ပင်လယ်ကြမ်းပြင် စတုရန်းမိုင်
အတော်များများ မြန်မာနိုင်ငံက ပိုင်ဆိုင်
ထား၏။ ထို့ကြောင့် နိုင်ငံကြီးတိုင်းက
မြန်မာနိုင်ငံအား မျက်စိကျနေ၏။

ယင်းအချက်ကြီး နှစ်ချက်မှ အောက်ပါ
ကောက်ချက် တစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုး ထုတ်ယူနိုင်မည်
ဖြစ်ပါသည်။

(၁) သောင်းကျန်းသူ ရောင်စုံသူပုန်များမှာယခု
အတိုင်းဆက်၍ မိုက်မဲနေပြီး အစိုးရနှင့် လူထုကိုရော
အချင်းချင်းကိုပါ တိုက်ခိုက်နေကြလျှင်၊ ထို့ပြင် မြန်မာ
အမျိုးသားအချင်းချင်း အစိတ်စိတ် အလွှာလွှာ ဆက်လက်
ကွဲပြဲနေလျှင် မကြာမီ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးကြီးမှာ
ဆုံးရှုံးနိုင်သည့်ပြင် လူမျိုးပင် ပျောက်သွားနိုင်သည်။

(သို့မဟုတ်)

(၂) မြန်မာတိုင်းရင်းသား သန်းလေးဆယ် သည်
ရေပက်မဝင်သည့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုဖြင့် တိုင်းပြည်
ကောင်းရာ ကောင်းကြောင်း၊ တိုးတက်ရာ တိုးတက်
ကြောင်း ပိုင်ဝန်းလုပ်ဆောင်ကြလျှင် **ဆယ်နှစ်အတွင်း**

မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှတွင် ထည်ထည်ဝါဝါ နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာမည်။

အထက်ဖော်ပြပါ ပထဝီနိုင်ငံရေး အချက်ကြီး နှစ်ချက်နှင့် ကောက်ချက်များကို လေးလေးနက်နက် တွေးတောဆင်ခြင် စဉ်းစားလိုက်လျှင် လောလောဆယ် မြန်မာအချင်းချင်း ကွဲပြားခြားနားနေသော အချက်များမှာ ဘာမှ အရေးမကြီးသည့် သာမည အချက်များ အသေး အမွှားများသာ ဖြစ်သွားမည်။ ပုပ္ဖားသည် သူ့ဟာသူ ပေလေးထောင်ကျော်မြင့်သည့် တောင်ထွတ်တစ်ခု ဖြစ်စေကာမူ မြင်းမိုရ်တောင်နှင့် စာလိုက်လျှင် တောင်ပူစာ လေး၊ ခြေတောင်ပို့လေးသာ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အချင်းချင်း ကွဲပြားခြားနားနေခြင်း များကို ဘေးချိတ်၍ မြန်မာတိုင်းရင်းသား အချင်းချင်း သွေးစည်းကာ ရေပက်မဝင်သည့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုဖြင့် တိုင်းပြည်ကြီးပွားတိုးတက်အောင် လုပ်လိုက်ကြလျှင် **ဆယ်နှစ်အတွင်း** မြန်မာနိုင်ငံသည် အရှေ့တောင်အာရှ၌ ထည်ထည်ဝါဝါ နိုင်ငံကြီးတစ်နိုင်ငံအဖြစ် ပေါ်ထွန်းလာမည် မှာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲ ဖြစ်ပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါ သတည်း။

သောင်းထိုက်

သောင်းထိုက်

ကျမ်းကိုး

- ၁။ Reading in Military Heography U.S Army
Command & Heneral Staff Collage
Publicatin,1960.
- ၂။ Nuclear Trap by Robert E. Walters,
Penguin Books 1974.
- ၃။ Political Geopgraphy and The World Map
by Y. M Goblet, Frederick A. Praeaer
New York, U. S. A. 1956
- ၄။ War and Defence Economics Bachman^o and
Others Rinehart & Co. New York, U.S.A
1952
- ၅။ Time and News Week မဂ္ဂဇင်းများ

နောက်ဆက်တွဲ မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများ^၁

မဟာဗျူဟာပစ္စည်းများ^၂ နှင့် အရေးကြီးပစ္စည်းများ^၃ ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းများအနက် ဓာတ်သတ္တုကိုချည်း ပြောလိုသည့်အခါ မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများဟု ပြောလိုသည့်အခါ မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲပါသေးသည်။

ဓာတ်ဆီ၊ ရေနံ၊ ရေနံထွက်ပစ္စည်းများ မပါဘဲ ဓာတ်သတ္တုများကိုချည်း ပြောလိုသည့်အခါ မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများဟု ပြောဆိုရ၏။ စင်စစ် မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းများအနက် မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများက အများစုဖြစ်သည်ကို သတိပြုရပါသည်။

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်အတွင်းက အမေရိကန်နိုင်ငံ စီးပွားရေးနှင့် အမျိုးသားလုံခြုံရေးကောင်စီ^၄က ဤကဲ့သို့ ကြေညာချက်တစ်ရပ် ထုတ်ပြန်ခဲ့လေသည်။

‘ယခုပင်လျှင် အမေရိကန်သည် အရင်းအမြစ် ပစ္စည်းစစ် (Resources War) ဆင်နွှဲနေရ၍ ယင်းစစ်သည်

၁။ Strategic Minerals
၂။ Strategic Materials
၃။ Critical Materials
၄။ Council in Economic & National Security

သောင်းထိုက်

မိုမိုပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆင်နွဲ့လာရဖွယ် ရှိပေသည်။ ...
ယင်းစစ်၏ ရလဒ်များသည် (အမေရိကန်နိုင်ငံအား) ဘေး
ဒုက္ခအတိ ကျရောက်စေနိုင်၏။’

ခေတ်မီစက်မှုနိုင်ငံကြီး တစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်
ရပ်တည်နေနိုင်စေရန် အမေရိကန်သည် ဓာတ်သတ္တု
(၃၆) မျိုး အဆက်မပြတ် ရရှိနေဖို့လို၏။ ယင်းအနက်
ဓာတ်သတ္တု (၂၂) မျိုးကို အမေရိကန်သည် ပြည်ပမှ
တင်သွင်းယူရလေသည်။ ထို့ကြောင့် အမေရိကန်နိုင်ငံ
အတွက် ယင်း ပြည်ပမှသာ ရရှိနိုင်သည့် ဓာတ်သတ္တု
(၂၂) မျိုးသည် မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများ ဖြစ်လေ
သည်။

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်က အမေရိကန်နိုင်ငံ ပြည်ပမှ
တင်သွင်းရသည့် ဓာတ်သတ္တုအချို့နှင့် တင်သွင်းသည့်
ပမာဏကို အောက်တွင် ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ခရိုမီယမ်	(Chromium)	၉၁	ရာနှုန်း
ပလက်တီနမ်	(Platinum)	၈၈	ရာနှုန်း
ကိုဘယ်တ်	(Cobalt)	၉၃	ရာနှုန်း
တန်တလမ်	(Tantalum)	၉၇	ရာနှုန်း
မန်ဂါနိစ်	(Manganese)	၉၇	ရာနှုန်း

ရေနံသည်လည်း မဟာဗျူဟာပစ္စည်းပင် ဖြစ်
ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အမေရိကန်

နိုင်ငံ ရေနံလိုအပ်ချက်၏ ၄၂ ရာနှုန်းသာ ပြည်ပမှ တင်သွင်းရလေသည်။

အထက်ဖော်ပြပါ မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများ နှင့် ပြည်ပမှ တင်သွင်းရသည့် ပမာဏကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့် ရန် ဖြစ်ပါသည်။

မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုပစ္စည်းများ ယခုခေတ် တွင် မည်မျှ အရေးပါပုံကို ဆက်လက် တင်ပြသွားပါမည်။ ရေနံချက်စက်ရုံများ၊ ရေနံဓာတုစက်ရုံများ (**Petrol Chemicals**)၊ အဏုမြူဓာတ်ပေါင်းဖိုများ၊ ဓာတ်ငွေ့တာဘိုင် စက်ရုံများ (**Gas turbines**)၊ သံချေးမတက်သည့် သံမဏိ စက်ရုံများ (**Stainless Steel**) အားလုံးတွင် ခရိုမီယမ် ဓာတ်သတ္တုမှာ မရှိမဖြစ် ပစ္စည်းဖြစ်၏။ ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်း အချို့တွင် ခရိုမီယမ်မှာ လုံးဝအစားထိုးမရသည့် ပစ္စည်း ဖြစ်ပါသည်။ လိုအပ်သည့် ခရိုမီယမ် ၉၁ ရာနှုန်းကို တောင်အာဖရိကနှင့် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှ အမေရိကန်က တင်သွင်းရ၏။ ဂျက်အင်ဂျင်၊ ဓာတ်ဆီတု၊ အဆင့်မြင့်သံမဏိ (**Hich Grade Steel**) လုပ်ငန်းများတွင် ကိုဘတ်လ်မှာ မရှိမဖြစ်ဖြစ်ပြီး ယင်းသတ္တုကို ဇိုင်ယာနှင့် ဇမ်ဘီယာမှ တင်သွင်းရ၏။ သံမဏိလုပ်ငန်းတွင် အရေးပါ လှသည့် မန်ဂါနိစ်ကို တောင်အာဖရိက၊ ဘရာဇီးလ်နှင့် အိန္ဒိယမှ အမေရိကန်က တင်သွင်းရလေသည်။

တန်တလမ်မှာ အီလက်ထရောနစ် အစိတ် အပိုင်း ထုတ်လုပ်ရာ၌ အရေးပါလှ၍ ယင်းကို ထိုင်း၊

သောင်းထိုက်

ကနေဒါ၊ မလေးရှား၊ ဘရာဇီးလ်မှ တင်သွင်းရလေသည်။
ဓာတုပစ္စည်းစက်ရုံများတွင် အခရာဖြစ်သည့် ပလက်တီနမ်
ကို တောင်အာဖရိကနှင့် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုမှသာ
ရနိုင်လေသည်။

ကမ္ဘာ့လူဦးရေ ၅ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိသည့် အမေ
ရိကန်သည် ယင်း၏ စက်မှုဓာတု စက်ရုံကြီးများကြောင့်
အထက်ဖော်ပြပါ ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးမှ ထွက်သမျှ ဓာတ်သတ္တု
၂၀ ရာနှုန်းကို အမေရိကန်စက်ရုံကြီးများက နှစ်စဉ် ဝါးမျို
လျက် ရှိလေသည်။

စက်မှုနိုင်ငံကြီးများဖြစ်သည့် **G-7 (Group of
Seven)** နိုင်ငံများသည် အထက်ဖော်ပြပါ မဟာဗျူဟာ
ဓာတ်သတ္တုများကို အပြိုင်အဆိုင် အလှအယက် ဝယ်ယူ
တင်သွင်းနေကြ၍ အာရှမှ နဂါးလေးကောင်နှင့် စက်မှု
ထွန်းကားလာသည့် အာဆီယမ်နိုင်ငံများကလည်း ယင်း
ဓာတ်သတ္တုများကို ယခင်ကထက် ပိုမိုတင်သွင်းလာကြ
ပြီ ဖြစ်လေသည်။

အမေရိကန် ကိုဘလ်တ် လိုအပ်ချက်၏ ၅၀
ရာနှုန်းကို ဇိုင်ယာနိုင်ငံ **ရှာဘာနယ်**^၁မှ တင်သွင်းနေရပြီး
၁၉၇၈ ခုနှစ်က ဇိုင်ယာ၏ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံဖြစ်သည့်
အင်ဂိုလာက ရှာဘာနယ်ကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် သိမ်း
ပိုက်လိုက်လေသည်။ အင်ဂိုလာတပ်များကို စစ်ရေး
လေ့ကျင့်ပေးသူများမှာ ကွန်မြူနစ် ကျူးဘားတပ်များ

၁။ Shaba Province

ဖြစ်၏။

ကိုဘလ်တ်ထုတ်လုပ်မှု ထိခိုက်လာပြီး ယခင် ကိုဘလ်တ် တစ်ပေါင်ကို ဒေါ်လာ ၆.၈၅ ဈေးသာ ရှိရာ က ၁၉၇၈ နောက်ပိုင်းတွင် တစ်ပေါင်ကို အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၅၀ အထိ ခုန်တက်သွားခဲ့လေသည်။ စစ်ရေး လေ့ကျင့်ပေးသူများမှာ ကွန်မြူနစ်ကျူးဘားတပ်များဖြစ်ပြီး အမေရိကန် ကိုဘလ်တ်အတွက် မှီခိုအားထားနေရသည့် ရှာဘာနယ်ကို အင်ဂိုလာတပ်များက ဝင်တိုက်ခြင်းဖြစ်ရာ ကမ္ဘာ့ဇာတ်ခုံတွင် မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများ မည်မျှ အရေးပါသည်ကို အထင်ရှားဆုံး ပြသခဲ့သည့် သာဓက တစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

ရုရှတို့မည်မျှ ခြေပုန်းခုတ်ခဲ့သည်ကို တင်ပြပါဦး မည်။ အင်ဂိုလာတပ်များ ဇိုင်ယာနိုင်ငံ ရှာဘာနယ်ကို ဝင် မတိုက်မီလေးတွင် ကမ္ဘာ့သတ္တုဈေးကွက်၌ ရုရှက ကိုဘလ်တ် ဓာတ်သတ္တု အမြောက်အမြားကို သိမ်းကျုံး ဝယ်ယူလိုက်သေး၏။

ဟဒ်ဆန်အင်စတီကျုမှ ကာကွယ်ရေး ပါရဂူ **ဝီလျံရှနိုက်ဒါဂျူနီယာ**^၁ ၏ ခန့်မှန်းချက်အရ အမေရိကန် တိုက်လေယာဉ်တပ်ခွဲ ၂၆ ခွဲအနက် တပ်ခွဲ ၃ ခွဲနှင့် ညီမျှ သည့် လေယာဉ်များမှာ အမြဲလိုလိုပင် အပိုပစ္စည်းမရမှု ကြောင့် လေယာဉ်ပျံသန်းနိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ချေ။

ဥပမာ အက်ဖ်-၁၅ (F-15) တိုက်လေယာဉ်၏

၁။ William Sneider Jr, Defence Analyst, Hudson Institute.

သောင်းထိုက်

အင်ဂျင် အစိတ်အပိုင်းတွင် ကိုဘလ်တံမှာ အရေးပါလှ၍ ယင်းဓာတ်သတ္တု မရမှုကြောင့် အက်ဖ်-၁၅ တိုက် လေယာဉ်အချို့ မပျံသန်းနိုင် ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

ခေတ်သစ်စက်မှု နိုင်ငံကြီးများ၏ ကာကွယ်ရေး တွင် မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများ အဆက်မပြတ် ရရှိ နေရေးမှာ သေရေးရှင်ရေးကိစ္စ ဖြစ်နေပေပြီ။

ယခုအထိ အမေရိကန်တို့ ကျင့်သုံးခဲ့သည့် မဟာဗျူဟာမှာ မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းများ၊ ဓာတ်သတ္တုများ အရေးကြီးသည့်အခါ ဆက်တိုက်ရရှိနေစေရန် စစ်အေးချိန် တွင် ယင်းတို့ကို စုပုံခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးအကြောင်း အမျိုးမျိုးကြောင့် စုပုံရမည့် ပစ္စည်းအတော်များကို အမေရိကန်သည် လိုအပ်သည့် အရေအတွက်အောင် စုပုံထားနိုင်ခြင်း မရှိချေ။

ပုံစံပြုရသော် လိုအပ်သည့် စုပုံရမည့် ခရိုမီယမ် အနက် ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ခရိုမီယမ်တန်ချိန် ၁၈၀,၀၀၀ လျော့နည်းခဲ့ပြီး ကိုဘလ်တံပေါင်ချိန် ၄၄ သန်း စုပုံမရခဲ့ ချေ။ (အလူမီနာနှင့် အလူမီနမ် ထုတ်လုပ်သည့်) ဘော် ဆိုက်သတ္တု ၁၉၈၁ ခုနှစ်အတွက် အမေရိကန်သည် တန်ချိန် (၇) သန်း လျော့နည်းခဲ့၏။

ခြုံ၍ဆိုရသော် ၁၉၈၀ ခုနှစ်အတွက် အမေ ရိကန်တို့ လိုအပ်သည့် စုပုံစုဆောင်းရမည့် ပစ္စည်းများ၏ ၅၀ ရာနှုန်းကို စုပုံစုဆောင်းရရှိခြင်း မရှိချေ။ အမျိုးသား

၁။ Stockpiling

ကာကွယ်ရေးလိုအပ်ချက်ကို ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်က အမျိုးမျိုး ချုပ်ချယ်ကန့်သတ်မှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သေး၏။

ဥပမာ ၁၉၈၁ ခုနှစ်က စိတ်ချရသည့် အမျိုးသား ကာကွယ်ရေး အစီအစဉ်အတွက် မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တု ၆ ဘီလျံဘိုး (ဒေါ်လာ ၆၀၀၀,၀၀၀,၀၀၀) ဓာတ်သတ္တုများ စုပုံထားရန်လို၏။ ယင်းမဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုပစ္စည်း ဝယ်ယူရန် အမေရိကန် ကွန်ဂရက်က ဒေါ်လာ ၂၃၇ သန်းသာ ခွင့်ပြုခဲ့ပြီး တကယ် စုပုံစုဆောင်းနိုင်ခဲ့သည်မှာ ဒေါ်လာ သန်း ၁၀၀ ဖိုးသာဖြစ်သည်ဟု ကာကွယ်ရေး အကဲခတ်သူများက ရေးသားခဲ့ကြလေသည်။

ကာကွယ်ရေးလိုအပ်ချက်အတွက် စုံပုံခြင်းမှာ နည်းတစ်နည်းသာဖြစ်ပြီး တကယ်တမ်း စိတ်ချရသည်မှာ မိမိပိုင်နက်မြေမှ လိုအပ်သည့် ဓာတ်သတ္တုများ တူးဖော်ရယူခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အမေရိကန်ဒေသ အတော်များများမှာ မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများ ရှိနေမှန်းသိလျက် **ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းသူများ**^၁ ကန့်ကွက်ချက်ကြောင့် သတ္တုတူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်သင့် သလောက် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ချေ။

အမေရိကန်ပြည်ထဲရေးဌာန ခန့်မှန်းချက်အရ အမေရိကန်မှ ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်နိုင်သည့် မြေ၏ ၆၅ ရာနှုန်းကို ဝန်းကျင်သမားများ ကန့်ကွက်မှုကြောင့် အမေ

၁။ Environmentalists

သောင်းထိုက်

ရိကန်အစိုးရက သတ္တုတူးဖော်ခြင်း မလုပ်နိုင်ခဲ့ချေ။

၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် အလာစကာပြည်နယ် တစ်ခု တည်းက မြေဧက ၁၀၂ သန်းကို သတ္တုတူးဖော်ခြင်း မပြုရ ဟု သမ္မတကာတာ အမိန့်ဖြင့် ပိတ်ပင်ထားမြစ်ခဲ့၏။ နောက်ပိုင်းတွင် ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်က သမ္မတ၏ အမိန့် ကို အတည်ပြုပေးခဲ့၍ ယင်းအမိန့်သည် ထာဝရ အာဏာ တည်မြဲသွားခဲ့လေပြီ။

စတင်ဖို့ဒ် သုတေသန အင်စတီကျု၏ ခန့်မှန်း ချက်အရ အလာစကာပြည်နယ်မှ ပိတ်ပင်ထားသည့် မြေဧက ၁၀၂ သန်းအနက် မြေဧက ၂၅ စတုရန်းမိုင်ကို သတ္တုတူးဖော်နိုင်လျှင်ပင် ရွှေ၊ ငွေ၊ ကြေးနီ၊ နစ်ကယ်၊ ခဲ **Molybdenum, Zinc** တို့ကို အတော်အတန် ရရှိနိုင်မည် ဖြစ်လေသည်။

အိုင်ဒါဟိုပြည်နယ် အလယ်ပိုင်း၊^၂ လောက်တွင် မြေဧက ၂.၂ သန်းကို သတ္တုတူးဖော်ရဟု ကွန်ဂရက် က အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ ယင်းမြေတွင် အမေရိကန် တစ် နိုင်ငံလုံးမှ ကိုဘယ်တ်ဓာတ်သတ္တု ထွက်သည့်နေရာများ ပါဝင်နေလေသည်။ ယင်းနေရာမှအပ အမေရိကန်နိုင်ငံ မည်သည့်နေရာတွင်မှ ကိုဘယ်တ်သတ္တု တူးဖော်ရနိုင်ခြင်း မရှိချေ။

သတ္တုတူးဖော်ရန် မြေကွက်ငှားရမ်း စာချုပ်ချုပ်

၁။ Stanford Research Institute-SRI

၂။ Central Idaho

ဆိုခြင်း၊ ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းအတွက် ပျမ်းမျှ ၁၇ လ ကြာပြီး သတ္တုစတင် တူးဖော်နိုင်အောင် ပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ရသည်မှာ သုံးနှစ်အထိ ကြာနိုင်လေသည်။ လိုအပ်သည့် လျှောက်လွှာတင်ရခြင်း၊ လိုင်စင်ရအောင် လုပ်ရခြင်း၊ ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု စစ်ဆေးကြေညာချက်များ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊ လေထု၊ ရေထုဝန်းကျင်၊ ညစ်ညမ်းမှု မဖြစ်စေရပါဟု ကြေညာရခြင်း၊ လေထုရေထု အသုံးပြုပုံ၊ အညစ်အကြေး စွန့်ပစ်မှု စီမံချက်တင်ပြရခြင်း၊ လိုအပ်သည့် ခွင့်ပြုချက်များကို ဒေသန္တရနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်တို့မှ ရရှိအောင် ပြုလုပ်ခြင်းတို့မှ အချိန်ကြာမြင့်လှလေသည်။

ထို့ကြောင့် အမေရိကန်တွင် သံမဏိစက်ရုံ တစ်ခုတည်ထောင်ရန် ခန့်မှန်းခြေ လေးနှစ်ခန့်ကြာမည် ဖြစ်လေသည်။ ကြိုးနီစနစ်များကြောင့် ဤမျှ ကြာမြင့်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံတွင် အလားတူသံမဏိစက်ရုံ တစ်ရုံကို နှစ်နှစ်အတွင်း တည်ဆောက်နိုင်မည် ဖြစ်ပေ၏။

ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်ရမည်မှာ ခက်ခဲလှသည့်အပြင် ကုန်ကျစရိတ် လည်း များလှပေသည်။ အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် ဝန်းကျင် အကြောင်းများကြောင့် လွန်ခဲ့သည့် ၁၀ နှစ်အတွင်း သွတ်လောဟာ (Zinc) အရည်ကျိုရုံရှစ်ခု ပိတ်ပစ်ခဲ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် အမေရိကန်နိုင်ငံသည် ယခင်က

သောင်းထိုက်

သွတ်လောဟာကို ၂၅ ရာနှုန်း ပြည်ပမှ တင်သွင်းနေရာမှ
ယခု သွတ် ၅၀ ရာနှုန်းပြည်ပမှ မှာယူရလေသည်။

ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးမှာလည်း ရေရှည်လူသား
များ အကျိုးအတွက် အရေးကြီးပါသည်။ အလားတူပင်
မဟာဗျူဟာ ဓာတ်သတ္တုများ၊ မဟာဗျူဟာ ပစ္စည်းများမှာ
လည်း တိုင်းပြည် ကာကွယ်ရေးအတွက် အရေးကြီးလှပေ
ရာ ယင်း လိုအပ်ချက်နှစ်မျိုးကို အမျိုးသား အကျိုးစီးပွား
အတွက် ဟန်ချက်ညီအောင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးနိုင်ရန်
အရေးကြီးလှပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

သောင်းထိုက်

သောင်းထိုက်
စဝ်း
ပထဝီဇာတိ

BURMESE
CLASSIC
.COM

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.